

- عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
- عنوان و نام پدیدآور : قوانین و مقررات کاربردی خانواده بزرگ ایثارگران / گردآوری و تدوین مریم مهدوی؛ ویراستار سیدهفاطمه رضایی نودهی.
- مشخصات نشر : تهران : نشر شاهد، ۱۴۰۱.
- مشخصات ظاهری : ۲۵۲ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
- شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۹۱-۸۹-۵
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
- موضوع : ایثارگران جنگ -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
- * Iran -- Legal status, laws, etc -- War participants
- جانبازان -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
- -- Iran -- Legal status, laws, etc -- Disabled veterans
- شناسه افزوده : مهدوی، مریم، ۱۳۶۶-
- رده بندی کنگره : KMH1540
- رده بندی دیویی : ۶۷۰۹۵۵/۳۴۱
- شماره کتابشناسی ملی : ۸۹۳۷۸۷۶
- اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

قوانین و مقررات کاربردی خانواده بزرگ ایثارگران

- مدیر تولید: دکتر رحیم نریمانی
- گردآوری و تدوین: مریم مهدوی
- ویراستار: سیده فاطمه رضایی نودهی
- هماهنگی تولید: زهرا شیرکوند
- طرح جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا زمانی
- ناظر حقوقی: صدیقه نوروزی مقدمیان
- ناشر: نشر شاهد
- امور لیتوگرافی، صحافی و چاپ: مجتمع چاپ کوثر
- نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۹۱-۸۹-۵
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- با هماهنگی اداره کل مجلس و لوائح بنیاد شهید و امور ایثارگران
- آدرس: تهران، خیابان آیت الله طالقانی، خیابان ملک‌الشعراء بهار شمالی، پلاک ۵، معاونت فرهنگی و آموزشی
- بنیاد شهید و امور ایثارگران تلفن: ۸۸۳۰۹۲۴۹ ، ۸۸۳۰۸۰۸۹ ، ۸۸۸۴۲۲۴۷ | فاکس: ۸۸۸۲۸۴۳۵

مقدمه:

اقتدار و عزت نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران مرهون از خود گذشتگی و ایثار قهرمانان واقعی این سرزمین است که در سراسر مرزهای جغرافیایی کشور ایران و فراتر از آن با بذل جان و مال و دانش خود خالصانه ترین قدم ها را برای حفظ استقلال، امنیت و تمامیت ارضی ایران سرفراز برداشتند. در امتداد این سیر اقتدارآفرین، تکریم و پاسداشت ایثارگران و خانواده های معظم آنها از ابتدای انقلاب اسلامی و صدور تاسیس بنیاد شهید و امور ایثارگران به فرمان امام خمینی (قدس سره شریف) همواره مورد تاکید بوده و قوانین و مصوبات مختلفی نیز در این زمینه تصویب و اجرا شده است. تسلط و آشنایی به مجموعه این قوانین و مقررات زمینه ساز تسهیل و تسریع در خدمت رسانی برای مسئولین و تلاش برای جبران نواقص و ضعف های قانونی موجود در حوزه های ایثارگری، و برای جامعه هدف، افزایش سطح رضایت مندی را فراهم نمود. این آشنایی و تسلط دوگانه سبب حرکت جامعه به سمت جامعه مدنی توسعه یافته و رضایت و شکوفایی ابعاد مختلف آن از جنبه های فردی و اجتماعی می شود.

با توجه به اهمیت موضوع و لزوم دسترسی به قوانین به صورت یکپارچه، بر آن شدیم که مجموعه ای مدون از قوانین و مقررات مرتبط با حوزه ایثارگران را گردآوری کنیم. از آنجائیکه بنیاد شهید و امور ایثارگران بعنوان متولی اصلی امور مربوط به شهدا و ایثارگران ارائه خدمت می کند، فرهنگ سازی استوار نظام اجتماعی، خدماتی و ارتباطی بر محور قوانین و مقررات را اولویت اساسی قرار داده است، در این مجلد سعی شده قوانین براساس تاریخ تصویب و ابلاغ، تنظیم و ضمن ارائه تاریخچه قوانین تاسیس بنیاد شهید و امور ایثارگران، اساسنامه و چشم انداز بنیاد شهید و امور ایثارگران، به قوانین و مصوبات مرتبط با حوزه ایثارگران پرداخته شود. در پایان ضمن تشکر و قدردانی از دبیرخانه شورای مشاورین وزرا در امور ایثارگران، دبیرخانه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، دفتر مطالعات و پژوهش های بنیاد شهید و امور ایثارگران، ستاد برنامه ریزی شاهد و ایثارگر، اداره کل مجلس و لویج بنیاد شهید و امور ایثارگران و همه دوستانی که در گردآوری محتوای مورد استفاده ما را یاری کرده اند، امید داریم گامی کوچک برای دستیابی به اهداف والای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه برداشته باشیم.

بنگاه ملی خونی

- ❖ فرمان ده ماده‌ای بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران امام خمینی (ره) برای تأسیس بنیاد شهید انقلاب اسلامی..... ۹
- ❖ آیین‌نامه تشکیل شورای مشاوران و وزرا و مسئولان هماهنگی در امور ایثارگران ۱۳
- ❖ مصوبه شورای عالی اداری در خصوص ادغام نهاد های متولی امور ایثارگران ۱۹
- ❖ قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران ۲۵
- ❖ اساسنامه طرح شاهد ۴۱
- ❖ قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۵۷
- ❖ سیاست‌های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران ۱۰۳
- ❖ مصوبات شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت ۱۰۹
- ❖ ایثارگران در قانون برنامه ششم توسعه ۱۱۱
- ❖ ایثارگران در قانون مدیریت خدمات‌کشوری ۱۴۱
- ❖ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۴۵
- ❖ طرح سپاس از خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران ۱۴۹
- ❖ شرح وظایف پست سازمانی «مشاور وزیر و هماهنگ کننده امور ایثارگران دستگاه‌های اجرایی ۱۵۵
- ❖ «برنامه‌ها و فعالیت‌های سال ۱۴۰۱ مشاوران و وزراء در دستگاه‌های اجرایی» ۱۶۱
- ❖ آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری ۱۶۹
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۱۸۹
- ❖ آیین‌نامه اجرایی فصل سوم قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۱۹۵
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۰۳
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۰۹
- ❖ آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۱۹
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۲۷
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۵) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۳۱
- ❖ آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران ۲۳۷
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۴۹
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۵۵
- ❖ آیین‌نامه تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر ۲۶۱
- ❖ آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ۲۶۵
- ❖ سقف تسهیلات مسکن ۱۴۰۱ ایثارگران ۲۷۳

بنگاه ملی خونی

فرمان ده ماده‌ای بنیانگذار
جمهوری اسلامی ایران
امام خمینی (ره) برای تاسیس
بنیاد شهید انقلاب اسلامی

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

در روز ۲۵ اسفند ماه سال ۱۳۵۸ بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران طی حکمی تأسیس بنیاد شهید انقلاب اسلامی را با وظایف و اولویتهای مشخص خواستار شدند. امام خمینی (ره) در این حکم بر فراهم کردن رفاه اقتصادی، تحصیلی، شغلی و ... برای خانواده‌های شهدا و جانبازان تأکید کردند. متن حکم به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

ملت شریف ایران می‌داند که نهضت اسلامی و پیروزی انقلاب اسلامی مرهون فداکاری قشرهای مختلف ملت است که در صف اول باید شهدای انقلاب - رحمة الله عليهم - و کسانی که در این راه معلول و آسیب دیده شده‌اند، محسوب داشت. لهذا باید رسیدگی کامل به خاندان شهدا و آسیب دیدگان و معلولین در این راه، چه در حال انقلاب و چه قبل و بعد از آن به نحو احسن و با مراعات احترام آنان بشود.

لهذا لازم است سازمانی از معتمدین متدین و آگاه و آشنا بدین گونه امور، برای این مقصد مهم تأسیس شود که با اجرای طرحهای مفید آن، ملت و دولت انقلابی، دین خود را در مقابل این گروه فداکار در راه انقلاب اسلامی ادا نمایند، شورای انقلاب موظف است برای این شروع مهم، بودجه کافی تصویب نماید و در اجرای آن سرعت عمل به خرج دهد و دولت و متصدیان امور، موظف هستند مواد زیر را مورد تصویب و اجرای سریع قرار دهند:

۱- اولویت فرهنگی: یعنی در مدارس و دانشگاه‌ها تسهیلات مقتضی وارد شوند.

۲- اولویت اقتصادی: یعنی مسکن، زمین، وسایل زندگی و سایر مایحتاج زندگی برای آنان تهیه گردد.

۳- اولویت در استخدام: یعنی خانواده شهدا و معلولین در استخدام دولت اولویت داشته و آنان که قدرت خدمت دارند به استخدام دولت درآیند.

۴- کارت مجانی برای سوار شدن آنان در اتوبوسهای دولتی داخل شهرها تهیه گردد.

۵- کارت نیمه بها برای استفاده از وسایل نقلیه بین شهری مثل قطار و هواپیما و غیره.

۶- تشکیل دفترچه مخصوص برای قدرت خرید از تعاونیهای دولتی.

۷- بیمه درمانی و استفاده از کارت ویژه خرید دارو.

۸- قرار دادن حقوق رسمی برای معلولین که قدرت کار ندارند و خانواده شهدا بالنسبه به افراد آن خانواده.

۹- ایجاد برنامه هایی در رادیو به عنوان معلولین و خانواده شهدا.

۱۰- سازمان موظف است بدون فوت وقت، معلولین و آسیب دیدگانی که احتیاج به معالجه دارند تحت علاج قرار دهد و در صورتی که با تصدیق طبیب لازم است برای معالجه به خارج کشور بروند، اسباب مسافرت و مخارج معالجه آنان را فراهم نماید.

ضمناً متذکر می شود که اگر سازمان در موارد مرقومه به اشکالی برخورد نمود و یا از طرف بعضی متصدیان اهمالی شد، اینجانب را مطلع نمایند تا در رفع آن به طور مقتضی عمل نمایم.

روح الله الموسوی الخمینی

۲

آیین‌نامه تشکیل شورای
مشاوران وزرا و مسئولان
هماهنگی در امور ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

✦ ✦ تصویب‌نامه هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ بنا به پیشنهاد مشاوران رئیس جمهور در امور ایثارگران و به استناد اصل یکصد و سی هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «آیین‌نامه تشکیل شورای مشاوران وزرا و مسئولان هماهنگی در امور ایثارگران» را به شرح زیر تصویب نمود.

آیین‌نامه تشکیل شورای مشاوران وزرا و مسئولان هماهنگی در امور ایثارگران **ماده ۱-** به منظور ارائه نظرات مشورتی جهت هماهنگی و ایجاد وحدت رویه در ارائه خدمات به ایثارگران و اعلام نظر در مورد سیاست‌های مرتبط با ایثارگران در دستگاه‌های اجرایی، شورای مشاوران وزرا و مسئولان هماهنگی در امور ایثارگران تشکیل می‌گردد.

ماده ۲- اعضای شورا عبارتند از:

۱- مشاوران رئیس جمهور در امور ایثارگران که رئیس شورا از میان آنان توسط رئیس جمهور تعیین می‌شود.

۲- مشاوران امور ایثارگران وزرا و رؤسای سازمان‌هایی که به صورت دائم در هیئت وزیران شرکت می‌نمایند.

۳- نمایندگان تام‌الاختیار بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی و ستاد رسیدگی به امور آزادگان.

۴- نماینده تام‌الاختیار ستاد کل نیروهای مسلح

✦ ✦ **تبصره ۱-** نحوه تشکیل و اداره جلسات شورا براساس آیین‌نامه‌ای

است که به تصویب اعضای شورا می‌شود.

تبصره ۲- شورا می‌تواند به تناسب موضوع از صاحب نظران و کارشناسان ذی ربط دعوت و از نظرات مشورتی آنها استفاده نماید.

ماده ۳- وظایف شورا عبارت است از :

۱- بررسی و پیشنهاد ضرورت‌ها و اولویت‌ها در برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با ایثارگران در دستگاه‌های اجرایی

۲- بررسی و پیشنهاد سیاست‌های مرتبط با امور ایثارگران و ارائه به رئیس جمهور و دولت

۳- ارائه نظرات مشورتی برای ایجاد هماهنگی، وحدت رویه و حمایت و پشتیبانی از ایثارگران در برنامه‌ها و فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی.

۴- ارائه پیشنهاد جهت تقویت همکاری متقابل بین دستگاه‌های اجرایی و استفاده بهینه از امکانات آنها.

۵- تشکیل کارگروه‌ها و کمیته‌های کارشناسی با استفاده از نظرات صاحب نظران امور ایثارگران.

ماده ۴- شورامی‌تواند کارگروه‌های (کمیته‌های) تخصصی از اعضای خود یا نمایندگان آنها برای بررسی‌های کارشناسی درباره مسائل و موضوعات مختلف تشکیل و از نتیجه این بررسی در فرآیند تصمیم‌گیری خود استفاده نماید.

تبصره - چگونگی تشکیل کارگروه‌های (کمیته‌های) موضوع این ماده در آیین‌نامه داخلی که به تصویب شورا خواهد رسید، معین می‌شود.

ماده ۵- دبیرخانه شورا موظف است هر شش ماه یک بار گزارش اقدام‌های انجام شده شورا را تهیه و به رئیس جمهور ارائه نماید.

معاون اول رئیس جمهور

شماره و تاریخ انتشار: ۲۲۴۲۷/ت/۳۰۸۴۷ هـ- ۱۳۸۳/۶/۴

تاریخ تصویب: ۱۳۸۳/۶/۱

✦ ✦ اصلاح ماده (۲) آیین‌نامه تشکیل شورای مشاوران وزراء و مسئولان هماهنگی در امور ایثارگران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱ بنا به پیشنهاد شماره ۳۳۰/۸۲۰/۴۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود: ماده (۲) آیین‌نامه تشکیل شورای مشاوران وزراء و مسئولان هماهنگی امور ایثارگران موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۸۶۱۴/ت/۲۸۸۴۴ هـ- مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۳ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

ماده ۲- اعضای شورا عبارتند از:

- ۱- معاون رئیس جمهور و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران (رئیس شورا).
  - ۲- مشاوران رئیس جمهور در امور ایثارگران.
  - ۳- مشاوران امور ایثارگران وزراء و رؤسای سازمان‌هایی که به صورت دائم در هیئت وزیران شرکت می‌نمایند.
  - ۴- نماینده تام‌الاختیار ستاد کل نیروهای مسلح.
- تبصره ۱-** نحوه تشکیل و اداره جلسات شورا براساس آیین‌نامه‌ای است که به تصویب اعضای شورا می‌رسد.
- تبصره ۲-** شورا می‌تواند حسب مورد از صاحب نظران و کارشناسان ذی‌ربط دعوت و از نظرات مشورتی آنها استفاده نماید.
- تبصره ۳-** دبیرخانه شورا در بنیاد شهید و امور ایثارگران مستقر خواهد بود.

نسترن نساهد

۳

مصوبه شورای عالی اداری
در خصوص ادغام نهادهای
متولی امور ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

شماره ابلاغیه: ۲۲۸۳۸/۱۹۰۱

تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۳/۲/۱۹

✦✦ عنوان مصوبه: طرح ادغام نهادهای متولی امور ایثارگران

نهاد ریاست جمهوری - بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی - بنیاد شهید انقلاب اسلامی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
شورای عالی اداری در یکصد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۲ و یکصد و سیزدهمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ بنا به پیشنهاد مشترک نهادهای متولی امور ایثارگران و موافقت مقام معظم رهبری «مد ظله العالی» طی فرمان شماره ۴۳۰۳-ر مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۸ تصویب نمود:

۱- کلیه مأموریت‌ها و وظایف مربوط به اداره امور خانواده محترم شهداء، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز در بنیاد شهید انقلاب اسلامی جمع و نام این بنیاد به بنیاد شهید و امور ایثارگران تغییر می‌یابد. این بنیاد براساس اساسنامه بنیاد شهید انقلاب اسلامی اداره می‌شود.

تبصره - بنیاد شهید و امور ایثارگران با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، پیشنهاد اصلاح موادی از اساسنامه بنیاد شهید انقلاب اسلامی را در چارچوب مأموریت‌ها و وظایف مذکور در این مصوبه حداکثر طی مدت یک سال تنظیم و برای تصویب به مراجع ذی‌ربط تقدیم نماید.

۲- کلیه قوانین، مقررات و ضوابط جاری نهادهای جمع شده برای ارائه خدمات به خانواده محترم شهداء، جانبازان عزیز و آزادگان سرافراز و خانواده‌های محترم ایشان حسب مورد لازم الاجراء است؛ به نحوی که هیچ

گونه نقصانی در کمیت و کیفیت خدماتی که تا قبل از ادغام نهادهای مذکور ارائه می گردید، ایجاد نشود.

۳- تشکیلات حوزه مرکزی و شرح وظایف اساسی بنیاد شهید و امور ایثارگران، متناسب با این ادغام حداکثر طی مدت یک سال توسط رئیس بنیاد مذکور، تنظیم و پس از تایید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت امنای این نهاد، به اجرا در می آید.

۴- تشکیلات تفصیلی این نهاد و چگونگی ادغام واحدهای استانی و شهرستانی، طی مدت حداکثر یک سال پس از تصویب تشکیلات حوزه مرکزی، تهیه و با تصویب مراجع ذی ربط به مرحله اجرا در می آید.

۵- تا زمان تصویب و ابلاغ تشکیلات و شرح وظایف مذکور در بند ۳، سازمان امور جانبازان انقلاب اسلامی، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و بنیاد شهید انقلاب اسلامی با حفظ استقلال، هر یک با کلیه مأموریت ها، وظایف، اختیارات، اعتبارات، دارایی ها و نیروی انسانی، زیر نظر رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران اداره خواهد شد.

۶- کلیه مأموریت ها، وظایف، اختیارات، دارایی ها، اعتبارات (عمومی و اختصاصی) و نیروی انسانی نهادهای ادغام شده، به بنیاد شهید و امور ایثارگران منتقل می گردد.

۷- حقوق و مزایای کارکنان سازمان امور جانبازان و ستاد رسیدگی به امور آزادگان تا زمان تجمیع، بر اساس ضوابط و مقررات مورد عمل پرداخت می گردد و پس از تاریخ یاد شده با استفاده از کلیه اختیارات و مقررات استخدامی بنیاد شهید انقلاب اسلامی، کارکنان نهادهای تجمیع شده از نظر گروه و

سنوات، تطبیق وضعیت یافته و در صورت هرگونه کاهش دریافتی، تفاوت تطبیق به آنها پرداخت خواهد شد.

۸- منابع مالی بنیاد شهید و امور ایثارگران از محل بودجه عمومی دولت، درآمدهای اختصاصی بنیاد مذکور و کمک‌های بنیاد مستضعفان تأمین می‌گردد.

معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

بنگاه ملی خونی

۴

قانون اساسنامه بنياد
شهيد و امور ايشارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

❖ ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران ❖

عطف به نامه شماره ۳۲۷۸۷۵۸۰۶۳ مورخ ۱۳۸۵/۵/۲۲ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون اصلاح اساسنامه بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۷ که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۸ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری - بنیاد شهید و امور ایثارگران - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
قانون اصلاح اساسنامه بنیاد شهید انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۷ که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۵۸۵۶۲۶۱ مورخ ۱۳۸۷/۲/۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور

❖ ❖ قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران

❖ ❖ فصل اول: کلیات

ماده ۱- بنیاد شهید و امور ایثارگران که از این پس در این اساسنامه به اختصار «بنیاد» نامیده می‌شود نهادی است انقلابی که در اجرای فرمان رهبر کبیر و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (رضوان الله تعالی) در تاریخ ۱۳۵۸/۱۲/۲۲ و در پی موافقت مقام معظم رهبری مبنی بر ادغام سه نهاد انقلابی بنیاد شهید انقلاب اسلامی، سازمان جانبازان انقلاب اسلامی و ستاد رسیدگی به امور آزادگان تأسیس شده و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و امور آن طبق مقررات و قوانین مربوط به نهادهای عمومی غیردولتی و در چارچوب این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوطه زیر نظر رئیس جمهور و نظارت عالیه مقام معظم رهبری اداره می‌شود.

ماده ۲- مدت فعالیت بنیاد از تاریخ تأسیس نامحدود است. انحلال یا خاتمه آن با نظر مقام معظم رهبری می‌باشد.

❖ ❖ فصل دوم : اهداف و وظایف

ماده ۳- اهداف بنیاد عبارتند از:

- احیاء، حفظ و ترویج فرهنگ شهادت و ایثار در جامعه
- زنده نگه داشتن یاد و نام شهیدان انقلاب اسلامی و ایثارگران و حفظ آثار آنها.
- اعتلاء معرفت و تعهد جامعه در قبال ارزش‌های فرهنگ ایثار و شهادت و بالا بردن تعهد آنان نسبت به رعایت شأن، حق حرمت منزلت جامعه هدف و خانواده آنان.
- تلاش برای استفاده از امکانات عمومی جامعه و نظام و نیز بهره‌گیری از سرمایه و دارایی بنیاد برای رشد و اعتلای مادی و معنوی جامعه هدف.

ماده ۴- در این اساسنامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:

- الف - جامعه هدف: خانواده‌های شاهد، جانبازان، آزادگان و خانواده‌های آنان.
- ب - خانواده‌های شاهد: پدر، مادر، همسر و فرزند شهید، مفقود الاثر و اسیر.
- ج - خانواده جانباز و آزاده: همسر، فرزند و والدین تحت تکفل.

تبصره ۱- تعیین مصادیق عملی شهید، مفقود الاثر، جانباز، آزاده و اسیر در چارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- کلیه کسانی که تا تاریخ تصویب این قانون توسط بنیاد به «عنوان شهید، جانباز و یا آزاده شناخته شده‌اند» همچنان از خدمات مربوطه برخوردار خواهند بود.

ماده ۵ - اهم وظایف بنیاد علاوه بر اجرا و پیگیری دستورات و فرمان‌های حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه و فرامین و تدابیر مقام معظم رهبری در رابطه با جامعه هدف از جمله فرمان ده ماده‌ای مورخ ۱۳۵۸/۱۲/۲۲ عبارتند از:

الف) در قبال شهادت و ایثار

برنامه‌ریزی و تلاش به منظور تبیین مفهوم و فلسفه جهاد و شهادت و ایثار، احیاء حفظ و ترویج فرهنگ و روحیه ایثارگری و شهادت‌طلبی در جامعه به عنوان والاترین ارزش الهی از طریق:

- ۱- بسیج کلیه امکانات نظام و جامعه اسلامی به ویژه نهادهای فرهنگی، اجتماعی، هنری، آموزشی و وسایل ارتباط جمعی.
- ۲- شناسایی و تقویت و ترویج عوامل و موجبات رشد و توسعه فرهنگ شهادت‌طلبی.

۳- بررسی و شناسایی عوامل بازدارنده و مخرب فرهنگ شهادت و ایثارگری و تلاش در امحاء و رفع آنها.

ب) در قبال شهدا و ایثارگری

برنامه‌ریزی و تلاش برای تجلیل و تکریم از مقام والای شهداء و بزرگداشت و زنده نگهداشتن یاد و خاطره آنان از طریق:

- ۱- برگزاری مراسم یادبود با الهام از مکتب عاشورای حسینی و با استفاده از مناسبت‌های ملی و مذهبی.
- ۲- حفظ قداست و منزلت گلزار شهداء و محور قرار دادن این مراکز در برگزاری مراسم رسمی و مردمی و پیگیری مرمت و ارائه خدمات شایسته به

مراکز مذکور توسط شهرداری‌ها و سایر نهادهای ذی ربط براساس ضوابطی که بنیاد اعلام می‌کند.

۳- پیگیری نامگذاری معابر، میادین، مراکز فرهنگی اجتماعی و سایر اماکن عمومی و ملی به نام مبارک شهداء و نصب یادمان‌ها از طریق دستگاه‌های ذی ربط.

۴- جمع‌آوری و حفظ و نگهداری و معرفی آثار فرهنگی، ادبی، هنری، وصایا و دیگر آثار شهداء و ایثارگران.

تبصره - نحوه و ضوابط اجرای این بند به موجب آیین‌نامه‌ای که بنا به پیشنهاد بنیاد و با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت ارشاد اسلامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد تعیین خواهد شد.

۵- تشویق و ترغیب و حمایت از جامعه فرهنگی، آموزشی، هنری و اندیشمندان، ادبا و نویسندگان در ثبت، تبیین و معرفی ویژگی‌ها، سیره معنوی و فضایل اسوه‌های شهادت و ایثار.

۶- توانمندسازی فردی و جمعی آحاد جامعه هدف به منظور ایفاء نقش و رسالت مطلوب و مؤثر در مدیریت اداری و سیاسی کشور.

ج) در قبال جامعه هدف

برنامه‌ریزی و تلاش برای صیانت و رشد و اعتلای مادی و معنوی جامعه هدف در زمینه‌های:

۱- امور فرهنگی - آموزشی

■ پیگیری و نظارت امور فرهنگی، تربیتی و آموزشی فرزندان شاهد و زمینه‌سازی رشد و تعالی فکری، روحی، اخلاقی و تحصیلی آنان از طریق:

■ تهذیب و کسب معنویت اسلامی و ارتقای معرفت دینی و بهره‌ور کردن استعداد‌های الهی آنان.

■ ارائه خدمات فرهنگی و آموزشی به جامعه هدف و نظارت در جهت ایجاد تسهیلات لازم برای ارتقای علمی، تحقیقی، آموزشی و مهارت‌های فکری و تخصصی و پرورش جسمی فرزندان آنان در تمام مراحل و مقاطع تحصیلی به بهترین وجه با همکاری مراجع ذی‌ربط.

■ تقویت روحیه خدمت به «اسلام ناب محمدی» در جامعه هدف.

۲- امور معیشتی و رفاهی

تلاش در جهت خوداتکایی اقتصادی و تأمین اجتماعی و رفاهی جامعه هدف از قبیل:

■ فراهم‌سازی تسهیلات و ارائه حمایت‌های لازم و آموزش‌های تخصصی، فنی و حرفه‌ای و نیز جلب مشارکت کلیه سازمان‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط جهت ایجاد اشتغال مفید برای جامعه هدف مشمول و دارای شرایط در چارچوب قوانین، مقررات و ضوابط مربوط.

■ تأمین مسکن همسر و فرزندان تحت پوشش فاقد مسکن و یا دارای مسکن نامناسب با کمک خانواده شاهد و مراجع ذی‌ربط.

■ تأمین بهداشت، درمان، مسکن، بیمه عمر، حوادث و بازنشستگی و نیازهای معیشتی با حفظ عزت، کرامت، شأن و جایگاه آنان.

■ پیگیری و انجام اقدامات ممکن در جهت ارائه خدمات و تسهیلات و مساعدت‌های لازم به والدین معظم شاهد.

■ توجه خاص به امور فرزندان معلول، والدین از کار افتاده و همسران غیر مزدوج شهداء.

■ بسترسازی برای حضور فیزیکی فعال و مؤثر جانبازان در عرصه اجتماعی و پیش‌بینی امکانات خاص در معابر، اماکن عمومی و اداری، فضاها و وسایط نقلیه عمومی در سطح شهرها و کشور.

۳- امور حقوقی و قضایی

تلاش در جهت حل و فصل امور حقوقی و قضایی جامعه هدف با همکاری مراجع ذی‌ربط از طریق:

■ پیشنهاد و همکاری با مراجع قضایی در تعیین، نصب و عزل قیم و امین و مراقبت بر اعمال آنها، همچنین مراقبت بر اعمال اولیاء، اوصیاء، قیم‌ها و حضانت‌کنندگان از صغار و محجورین جامعه هدف و رسیدگی به اختلاف‌ها در امر حضانت فرزندان ارائه راه‌حل به محاکم.

■ مساعدت و همکاری با مراجع ذی‌ربط در جهت تبدیل و تغییر در اموال و دارایی صغار شاهد در راستای مصالح و غبطه آنان بر حسب موازین شرعی و در صورت لزوم پیگیری به منظور حل و فصل اختلافات مربوط تا صدور حکم قطعی.

■ درخواست تنفیذ وصیت‌نامه عادی شهداء از محاکم ذیصلاح و پیگیری امور مربوط به انحصار وراثت و مراقبت بر احصاء و تحریر ماترک شاهد و تقویم و نگهداری حساب اموال صغار و محجورین و معاضدت حقوقی و قضایی خانواده‌های شاهد در صورت ضرورت.

■ شرکت کارشناسان حقوقی بنیاد در محاکم ذیصلاح به عنوان وکیل در دعاوی جهت دفاع و استیفای حقوق جامعه هدف.

❖ ❖ ۴- امور اقتصادی

■ اداره و بهره‌برداری مطلوب از اموال و دارایی‌های تحت پوشش بنیاد و توسعه منابع مالی به منظور ایجاد پشتوانه‌های مادی برای فعالیت‌های محوله.

■ به کارگیری مطلوب پس‌اندازها، اموال و دارایی‌های فرزندان شاهد که در اختیار بنیاد است برای تأمین آینده اقتصادی آنها و جلوگیری از کاهش ارزش دارایی‌ها.

❖ ❖ تبصره - ضوابط تنظیم و صدور احکام کارگزینی و تشخیص افراد تحت تکفل شاهد به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط بنیاد و سازمان امور اداری و استخدامی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم: اموال، دارایی‌ها و منابع مالی

ماده ۶- اموال و دارایی‌های بنیاد عبارت است از:

- ۱- کلیه اموال منقول و غیرمنقول، سهام، اوراق بهادار، وجوه نقد و دیگر دارایی‌هایی که به حکم محاکم به تملک بنیاد درآمده یا درمی‌آید.
- ۲- کلیه اموال و دارایی‌هایی که از طرف دولت در اختیار بنیاد قرار می‌گیرد.
- ۳- اموال و دارایی‌هایی که از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی به بنیاد اهدا می‌شود.

۴- کلیه اموال و دارایی‌ها، مالکیت‌ها و امکانات بنیاد شهید، ستاد رسیدگی به امور آزادگان و اموال و دارایی‌هایی که از بنیاد مستضعفان با اذن مقام معظم رهبری منتقل می‌شود.

ماده ۷- منابع مالی بنیاد عبارتند از:

- ۱- کمک‌های مقام معظم رهبری.
- ۲- کمک‌ها و اعتبارات مصوب در بودجه عمومی کشور.
- ۳- درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی بنیاد.
- ۴- هدایا و کمک‌های بنیاد مستضعفان و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی.

فصل چهارم: ارکان

ماده ۸ - ارکان بنیاد عبارتند از:

۱- هیأت امناء.

۲- نماینده ولی فقیه در بنیاد (در صورت معرفی معظم له)

۳- رئیس بنیاد.

ماده ۹ - هیأت امنای بنیاد مرکب از ده نفر به شرح زیر است:

■ رئیس جمهور به عنوان رئیس هیأت امناء.

■ نماینده ولی فقیه در بنیاد (در صورت تعیین)

■ رئیس بنیاد به عنوان نایب رئیس هیأت امناء

■ دو نفر از وزرای فرهنگ به انتخاب رئیس جمهور.

■ سه نفر از شخصیت‌ها و افراد بصیر در امور فرهنگی، اجتماعی و

اقتصادی از میان جامعه هدف به پیشنهاد رئیس بنیاد و تأیید رئیس

جمهور.

■ وزرای رفاه و تأمین اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش و پزشکی.

تبصره - یکی از معاونین بنیاد بنا به پیشنهاد رئیس بنیاد و تأیید رئیس

هیأت امناء به عنوان دبیر جلسه بدون حق رأی شرکت خواهد کرد.

ماده ۱۰ - وظایف و اختیارات هیأت امناء به شرح زیر است:

۱- پیگیری اوامر و رهنمودهای ابلاغی مقام معظم رهبری.

۲- تصویب خط‌مشی‌ها و سیاست‌های کلی.

۳- تصویب برنامه و بودجه سالانه تشکیلات.

۴- تصویب صورت حساب عملکرد سالانه.

۵- ارائه گزارش عملکرد سالانه بنیاد به مقام معظم رهبری و کسب رهنمودهای لازم.

۶- تصویب سایر موضوعاتی که توسط رئیس بنیاد برای تحقق اهداف بنیاد ارائه می شود.

۷- بررسی و تأیید تغییرات و اصلاحات اساسنامه پس از اخذ موافقت مقام معظم رهبری به منظور طی مراحل تصویب.

۸- تصویب آیین نامه های مالی و معاملاتی بنیاد در حدود قوانین و مقررات.

۹- تصویب ضوابط سرمایه گذاری شرکت های وابسته.

۱۰- سیاستگذاری نحوه اداره و اتخاذ تصمیم در رابطه با نحوه اداره و مصرف درآمدهای حاصل از فروش آن قسمت از اموال و املاک بنیاد و فعالیت های اقتصادی سازمان های وابسته که شرعاً تصرف در آنها با اذن ولی فقیه می باشد براساس رهنمودهای مقام معظم رهبری در جهت اهداف عالی بنیاد.

تبصره - دستورالعمل نحوه تشکیل جلسات و تصمیم گیری در اولین جلسه هیأت امناء بنا به پیشنهاد رئیس بنیاد به تصویب هیأت امناء خواهد رسید.

ماده ۱۱- اهم وظایف نماینده ولی فقیه در صورت تعیین به شرح زیر می باشد:

۱- پیشنهاد سیاست های لازم برای حفظ و ترویج فرهنگ شهادت طلبی و ایثار در جامعه و ارائه آن به هیأت امناء جهت تصویب.

۲- نظارت بر امور فرهنگی جامعه هدف و حفظ و تعمیق و ترویج فرهنگ شهادت و ایثار در جامعه و نظارت بر اجرای آن.

۳- تطبیق دستورالعمل ها و آیین نامه های داخلی با موازین شرعی و رهنمودهای ابلاغی مقام معظم رهبری.

- ۴- اعمال اختیارات شرعی تفویض شده از سوی مقام معظم رهبری.
- ۵- ارائه برنامه‌های عقیدتی - سیاسی جهت رشد و ارتقاء خصوصیات فکری و اخلاقی خدمتگزاران جامعه هدف و ارتقای جو معنوی در بنیاد.
- ۶- نظارت بر حسن جریان امور بنیاد.
- ماده ۱۲-** رئیس بنیاد بالاترین مقام اجرایی بنیاد است که به پیشنهاد رئیس جمهور و تأیید مقام معظم رهبری با حکم رئیس جمهور به مدت چهار سال منصوب و مسئولیت اداره امور بنیاد و اجرای برنامه‌ها را برعهده خواهد داشت و اهم وظایف او به شرح زیر است:
- ۱- تهیه، تدوین و پیشنهاد خط‌مشی‌ها و سیاست‌های اجرایی، برنامه و بودجه سالانه، صورت‌های مالی و گزارش عملکرد سالانه بنیاد به هیأت امناء برای اقدام لازم.
- ۲- تنظیم و تدوین آیین‌نامه‌های لازم و همچنین پیشنهاد اصلاح تشکیلات جهت تصویب به مراجع ذی‌ربط.
- ۳- نمایندگی بنیاد در کلیه امور حقوقی و نزد کلیه مراجع اعم از قضایی، اداری و قانونگذاری و طرح و اقامه دعاوی و دفاع و جوابگویی به هر گونه دعاوی حقوقی، جزایی و اداری به طرفیت از بنیاد و انجام سایر فعالیت‌های لازم برای استیفای حقوق بنیاد با حق تعیین وکیل یا نماینده و تفویض اختیارات لازم به آنان برای انجام امور محول و پایان دادن به دعاوی از طریق مصالحه یا ارجاع به داوری با رعایت قوانین.
- ۴- انجام کلیه امور مالی، اداری، فرهنگی و اجتماعی از جمله عزل و نصب مدیران و صدور دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های لازم همچنین گشایش انواع

حساب‌های بانکی، انجام هر نوع معامله و هرگونه ارتباط با مؤسسات و سازمان‌های دولتی، غیردولتی و اشخاص حقیقی یا حقوقی.

۵- اتخاذ تصمیم در هر مورد سرمایه‌گذاری از محل منابع در اختیار بنیاد در چارچوب سیاست‌های مصوب هیأت امناء.

۶- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌ها و ارائه آنها به هیأت امناء جهت طی مراحل تصویب.

۷- بررسی و ارائه پیشنهاد اصلاح و یا تغییر مواد اساسنامه به هیأت امناء جهت طی مراحل تصویب.

۸- تهیه تشکیلات تفصیلی بنیاد و تصویب در هیأت امناء.

۹- انعقاد هرگونه قرارداد و تغییر و تبدیل و یا فسخ و اقاله آن و خرید و فروش و معاوضه اموال و ماشین‌آلات و برگزاری مناقصه و مزایده در حدود آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی.

۱۰- قبول اموال واحدهای اقتصادی و سهام یا سهام‌الشرکه به نحوی که متضمن صرفه و صلاح بنیاد باشد.

۱۱- تأسیس، ادغام، انحلال یا واگذاری شرکت‌ها و واحدهای اقتصادی بنیاد در چارچوب قوانین و مقررات و مصوبات هیأت امناء.

تبصره - رئیس بنیاد می‌تواند با حفظ مسئولیت، بخشی از وظایف و اختیارات خود را به هر یک از کارکنان تفویض نماید.

بخش پنجم: امور مالی و اداری

ماده ۱۳- بودجه تفصیلی بنیاد هر سال براساس اعتبارات و کمک‌های مصوب از محل بودجه کل کشور و سایر منابع یاد شده در ماده (۷) این اساسنامه تنظیم و پس از تصویب هیأت امناء به مورد اجرا گذارده می‌شود.

تبصره - اعتبارات مربوط به بودجه عمومی هر سال در قالب طرح و برنامه و به صورت کمک در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

ماده ۱۴- رئیس بنیاد موظف است ظرف مدت ۴ ماه پس از تصویب این قانون نسبت به تهیه مقررات اداری، استخدامی بنیاد و سایر آیین‌نامه‌های مورد نیاز برای اجرای این اساسنامه حسب مورد اقدام و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۵- انتقال کارکنان رسمی بنیاد که تا پایان سال ۱۳۸۳ به استخدام درآمده‌اند و مأموریت آنها به سایر دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و یا عمومی با رعایت مقررات مربوط به کارکنان دولت مجاز است.

ماده ۱۶- مقررات اداری و استخدامی بنیاد ظرف مدت (۳) ماه پس از تصویب این اساسنامه در چارچوب قانون نظام هماهنگ پرداخت، بنا به پیشنهاد مشترک بنیاد و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این اساسنامه لغو می‌گردد.

۵

اساسنامه طرح شاهد

اصلاح و تکمیل اساسنامه طرح شاهد مصوب جلسه ۱۵۲

مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی^۱

❖ ❖ فصل اول

ماده ۱- اهداف

الف) تربیت، آموزش و رشد همه جانبه فرزندان شاهد و فرزندان ایثارگران با بسیج همه امکانات رسمی کشور و تشویق سرمایه‌ها و امکانات مردمی جهت فراهم آوردن شرایط مطلوب اسلامی در جهت شکوفایی فرهنگی و الگو ساختن این یادگاران عزیز آن «تبار خونبار» به منظور آنکه رسالت بزرگ پدران بزرگوار خود را به دوش کشند و در راه تهذیب و تحصیل خود با الهام از روح پرفتوح سربازان امام زمان «ارواحنا فداه» تلاش وافر نمایند و با کسب دانش و معنویت اسلامی امور جامعه خویش را بدست گیرند.

ب) تسهیل در آموزش و ارتقای تحصیلی جانبازان، آزادگان، همسران آنها و همسران شهدا، مفقودین و اسرا.

ماده ۲- در این اساسنامه به فرزندان عزیز شهدا، مفقودین و اسرا به اختصار «فرزندان شاهد» اطلاق می‌گردد.

تبصره ۱- فرزندان جانبازانی که متحمل ضایعات ۷۰ درصد و بالاتر شده اند در حکم فرزندان شاهد محسوب گردیده و از مزایای ایشان بهره‌مند می‌شوند.

تبصره ۲- فرزندان آزادگان و فرزندان جانبازان ۵۰ تا ۶۹ درصد از مزایای قانونی و تسهیلات و خدمات آموزشی طرح برابر ضوابطی که شورای عالی طرح و برنامه شاهد مشخص می‌کند، بهره‌مند می‌شوند.

۱ - به موجب اساسنامه فوق، اساسنامه طرح شاهد مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ و اصلاح و تکمیل آن مورخ ۱۳۷۴/۱/۱۵ و اصلاح تبصره ماده (۳) اساسنامه طرح شاهد مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۹ نسخ شده است.

بخش دوم - ارکان و تشکیلات

ماده ۳- ارکان و تشکیلات طرح و برنامه امور فرهنگی و آموزشی فرزندان

شاهد:

- ۱- شورای طرح و برنامه.
- ۲- ستاد برنامه ریزی.
- ۳- کمیسیون تخصصی.
- ۴- ستادهای مرکزی شاهد و ایثارگر که عبارتند از:
  - الف) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت آموزش و پرورش.
  - ب) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
  - ج) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
  - د) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر دانشگاه آزاد اسلامی.
  - ه) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر حوزه‌های علمیه.

بخش سوم - ترکیب و اعضا

ماده ۴- اعضای شورای طرح و برنامه عبارتند از:

۱- معاون رئیس جمهور و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران به عنوان رئیس شورا.

۲- نماینده ولی فقیه در بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۳- وزیر آموزش و پرورش.

۴- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۵- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

۶- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

ماده ۵- کمیسیون‌های تخصصی زیر نظر ستاد برنامه ریزی تشکیل می‌گردد

و اعضای آنها را ستاد برنامه ریزی تعیین می‌کند.

ماده ۶- اعضای ستاد برنامه عبارتند از:

۱- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران به عنوان رئیس ستاد.

۲- معاون ذی‌ربط وزیر آموزش و پرورش.

۳- معاون ذی‌ربط وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۴- معاون ذی‌ربط وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

۵- معاون ذی‌ربط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۶- معاون ذی‌ربط رئیس دانشگاه آزاد اسلامی.

۷- معاون ذی‌ربط مدیریت حوزه علمیه قم.

۸- معاون ذی‌ربط رئیس سازمان صدا و سیما.

۹- رئیس دانشگاه شاهد.

۱۰- دو نفر از صاحب نظران فرهنگی و آموزشی با اولویت از جامعه ایثارگری

به انتخاب شورای طرح و برنامه.

تبصره ۱ - رئیس ستاد برنامه ریزی به عنوان دبیر شورای طرح و برنامه می باشد.

تبصره ۲ - رؤسای ستادهای مرکزی شاهد و ایثارگر وزارتخانه‌ها، معاونین ذی ربط وزرا خواهند بود.

ماده ۷ - ترکیب ستادهای مرکزی شاهد و ایثارگر به شرح ذیل می باشد:

الف) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت آموزش و پرورش

۱- معاون وزیر.

۲- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۳- معاون آموزشی وزیر یا نمایندگان تام‌الاختیار ایشان.

۴- معاون پرورشی وزیر یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۵- مدیر کل دفتر امور شاهد و ایثارگر وزارت.

۶- مدیر کل آموزش عمومی بنیاد شهید و امور ایثارگران.

ب) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱- معاون وزیر.

۲- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۳- معاون دانشجویی وزیر یا نمایندگان تام‌الاختیار وی.

۴- مدیر کل آموزش عالی بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۵- مدیر کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارت.

۶- یکی از رؤسای دانشگاه‌های علوم پزشکی بنا به دعوت رئیس بنیاد.

ج) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۱- معاون وزیر.
- ۲- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران.
- ۳- معاون آموزشی وزیر یا نماینده تام‌الاختیار وی.
- ۴- رئیس سازمان سنجش آموزش کشور یا نماینده تام‌الاختیار وی.
- ۵- مدیر کل آموزش عالی بنیاد شهید و امور ایثارگران.
- ۶- مدیر کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارت.
- ۷- یکی از رؤسای دانشگاه‌ها بنا به دعوت رئیس ستاد.

د) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر دانشگاه آزاد اسلامی

- ۱- معاون رئیس دانشگاه.
- ۲- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران.
- ۳- مدیر کل آموزش عالی بنیاد شهید و امور ایثارگران.
- ۴- مدیر کل یا مسئول امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه.
- ۵- یکی از رؤسای واحدهای دانشگاه بنا به دعوت رئیس ستاد.

ه) ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر حوزوی

- ۱- معاون مدیریت حوزه علمیه قم.
- ۲- معاون فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران.
- ۳- مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری (مدظله) در دانشگاه‌ها.
- ۴- مدیر کل آموزش عالی بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۵- دو نفر از نمایندگان طلاب شاهد و ایثارگر به انتخاب ستاد برنامه ریزی. **تبصره** - رؤسای ستادهای مرکزی، معاونین ذی ربط دستگاه‌های فوق‌الذکر می‌باشند.

فصل چهارم - وظایف و اختیارات

ماده ۸- وظایف و اختیارات، ارکان و ستادهای طرح شاهد عبارتند از:

الف) وظایف شورای طرح و برنامه

۱- تعیین خط‌مشی کلی و سیاست‌گذاری متناسب با فرمان حضرت امام (ره) و رهنمودهای مقام معظم رهبری.

۲- بررسی و تصویب نهایی طرح‌های ارائه شده از سوی ستاد برنامه ریزی.

۳- پیشنهاد هرگونه تغییر و اصلاح در مواد اساسنامه به شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۴- نظارت بر عملکرد ستاد برنامه ریزی و ستادهای مرکزی شاهد و ایثارگر دستگاه‌های ذی ربط.

۵- تعیین سیاست‌ها و شیوه‌های حمایت از نخبگان شاهد و ایجاد بستر لازم برای استفاده از آنها در اداره کشور.

۶- تعیین سیاست‌های اختصاص امتیازات ویژه به نیروهای متعهد و مجرب طرح شاهد.

۷- تعیین و تصویب میزان و نحوه پرداخت هزینه‌های تحصیلی فرزندان شاهد و ایثارگران.

ب) وظایف ستاد برنامه‌ریزی

۱- پیشنهاد خط‌مشی و سیاست‌های کلی جهت تحقق اهداف طرح شاهد به شورای عالی طرح و برنامه.

۲- پیشنهاد طرح‌های اجرایی در ارتباط با امور فرهنگی و آموزشی طرح شاهد از کودکانستان تا دانشگاه و حوزه به شورای عالی طرح و برنامه.

۳- برنامه‌ریزی و طرح‌های مناسب برای موضوعات ارجاعی از شورای عالی طرح و برنامه.

۴- پیشنهاد اصلاح ساختار و شرح وظایف ستادهای مرکزی شاهد و ستادهای تابعه آن‌ها.

۵- تهیه گزارش عملکرد ستاد و بررسی و تلفیق گزارش عملکرد ستادهای مرکزی شاهد و واحدهای تابعه به صورت شش ماهه و ارائه آنها به شورای عالی طرح و برنامه.

۶- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی طرح و برنامه و انجام هماهنگی‌های لازم.

ج) وظایف خاص وزارت آموزش و پرورش

۱- تأسیس و تقویت اداره کل امور شاهد و ایثارگر.

۲- تأمین نیروی انسانی حوزه‌های ستادی و اجرایی اعم از کادر آموزشی، پرورشی و اداری طرح شاهد از بین نیروهای مجرب و متعهد و همچنین نیازهای مالی، تدارکاتی، خدماتی، رفاهی و فضای آموزشی مطلوب طرح شاهد در امور تحصیلی و فرهنگی و تقویت بنیه علمی فرزندان شاهد و ایثارگران براساس مصوبات ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر آموزش و پرورش.

- ۳- پیش‌بینی ردیف بودجه مستقل در بودجه وزارت متبوع برای خدمات‌رسانی ویژه به فرزندان شاهد و ایثارگران.
- ۴- اولویت به کارگیری افراد جامعه هدف طرح شاهد در تأمین نیازهای آموزشی، اداری و مدیریتی.
- ۵- اولویت دادن به فرزندان شاهد و ایثارگر مشمول این طرح در واحدهای آموزشی تحت پوشش از قبیل مراکز تربیت معلم، دوره‌های تربیت دبیر، مراکز و آموزشکده‌های فنی و حرفه‌ای، مدارس تیزهوشان، مدارس نمونه، غیرانتفاعی و مدارس استثنایی، مراکز شبانه‌روزی و سایر مراکز.
- ۶- ارائه گزارش عملکرد و وضعیت آموزشی و پرورشی فرزندان شاهد و ایثارگر به ستاد برنامه‌ریزی به صورت شش ماهه.
- ۷- اجرای مصوبات شورای عالی طرح و برنامه، ستاد برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای مصوبات.

د) وظایف خاص وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

- ۱- تأسیس و تقویت اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر.
- ۲- تأمین نیروی انسانی حوزه‌های ستادی و اجرایی اعم از کادر آموزشی و استاد مشاور، اداری، طرح شاهد از بین نیروهای مجرب و متعهد و همچنین نیازهای مالی، تدارکاتی، خدماتی و رفاهی مطلوب طرح شاهد در امور تحصیلی، فرهنگی و تقویت بنیه علمی فرزندان شاهد و ایثارگر براساس مصوبات ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت.

- ۳- تأسیس و تقویت ادارات کل شاهد و ایثارگر در کلیه دانشگاه‌ها و تدوین، تصویب و ابلاغ شرح وظایف آن‌ها.
- ۴- پیش‌بینی ردیف بودجه مستقل در بودجه وزارت متبوع برای خدمات‌رسانی ویژه به فرزندان شاهد و ایثارگر.
- ۵- اولویت دادن به افراد جامعه هدف طرح شاهد در استفاده از خدمات و تسهیلات مختلف شامل خوابگاه، نقل و انتقالات، اعطای بورس‌های تحصیلی داخل و خارج از کشور، شرکت در مجامع علمی داخلی و خارجی، اردوها و فعالیت‌های فوق برنامه.
- ۶- اولویت دادن به دانش‌آموختگان جامعه هدف طرح شاهد در تأمین هیأت علمی و کادر اداری.
- ۷- ارائه پیشنهادات و دستورالعمل‌های عملیاتی برای ارتقای سطح علمی و رفاهی دانشجویان شاهد و ایثارگر به ستاد برنامه‌ریزی.
- ۸- ارائه گزارش عملکرد و وضعیت علمی و آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارتین متبوع به ستاد برنامه‌ریزی به صورت شش ماهه.
- ۹- اجرای دستورالعمل‌ها و مصوبات شورای عالی طرح و برنامه، ستاد برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای مصوبات.

هـ) وظایف خاص دانشگاه آزاد اسلامی

- ۱- تأسیس و تقویت اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر.
- ۲- تأمین نیروی انسانی حوزه‌های ستادی و اجرایی اعم از کادر آموزشی و استاد مشاور، اداری، طرح شاهد از بین نیروهای مجرب و متعهد و همچنین

نیازهای مالی، تدارکاتی، خدماتی و رفاهی مطلوب طرح شاهد در امور تحصیلی، فرهنگی و تقویت بنیه علمی فرزندان شاهد و ایثارگر براساس مصوبات ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر دانشگاه.

۳- ارائه گزارش عملکرد و وضعیت علمی و آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر به ستاد برنامه ریزی به صورت شش ماهه.

۴- اولویت دادن به افراد جامعه هدف طرح شاهد در استفاده از خدمات و تسهیلات مختلف شامل خوابگاه، نقل و انتقالات، اعطای بورس‌های تحصیلی داخل و خارج از کشور، شرکت در مجامع علمی داخلی و خارجی، اردوها و فعالیت‌های فوق برنامه.

۵- اولویت دادن به دانش‌آموختگان جامعه هدف طرح شاهد در تأمین هیأت علمی و کادر اداری.

۶- ارائه پیشنهادات و دستورالعمل‌های عملیاتی برای ارتقای سطح علمی و رفاهی دانشجویان شاهد و ایثارگر به ستاد برنامه ریزی.

۷- اجرای دستورالعمل‌ها و مصوبات شورای عالی طرح و برنامه و ستاد برنامه ریزی و نظارت بر حسن اجرای مصوبات.

و) وظایف ستاد مرکزی شاهد حوزوی

۱- تأسیس و تقویت دفتر شاهد و ایثارگر.

۲- تأمین نیروی انسانی و امکانات موردنیاز حوزه‌های ستادی و اجرایی براساس مصوبات ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر حوزوی.

۳- ارائه گزارش عملکرد و وضعیت علمی و آموزشی طلاب شاهد و ایثارگر به ستاد برنامه ریزی.

۴- اجرای دستورالعمل‌ها و مصوبات شورای عالی طرح و برنامه و ستاد برنامه‌ریزی و نظارت بر حسن اجرای مصوبات.

ز) وظایف خاص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما و سایر ارگان‌ها و سازمان‌های فرهنگی و تبلیغی

۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم و سایر مؤسسات فرهنگی موظفند فرزندان و اعضای خانواده‌های شاهد و ایثارگر را در استفاده از برنامه‌های فرهنگی، هنری و تبلیغی در اولویت قرار دهند.

۲- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است در جهت ارتقای فرهنگ خانواده‌های شاهد و ایثارگر، تبیین فرهنگ شهادت و ایثار، حفظ روحیه انقلابی خانواده‌ها و رشد و شکوفایی استعداد فرزندان شاهد و ایثارگر اقدام مقتضی در چارچوب برنامه‌های خود با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران معمول دارد.

ح) وظایف خاص بنیاد شهید و امور ایثارگران

۱- نظارت بر اجرای برنامه‌های فرهنگی و تحصیلی فرزندان شاهد و ایثارگر در کلیه مقاطع تحصیلی از کودکستان تا پایان تحصیلات دانشگاهی و حوزوی و ارائه گزارش‌های لازم به شورای عالی طرح و برنامه.

۲- تدوین بودجه طرح شاهد با همکاری ستادهای مرکزی شاهد و ایثارگر دستگاه‌های ذی‌ربط و پیشنهاد آن به مراجع قانونی کشور و پی‌گیری لازم برای به تصویب رساندن آن.

۳- تنظیم بودجه و تخصیص آن به بخش‌های مختلف طرح شاهد و نظارت بر هزینه کردن آن.

۴- اجرای دستورالعمل‌ها و مصوبات شورای عالی طرح و برنامه.

۵- ارائه خدمات ویژه به دانش‌آموزان و دانشجویان و طلاب طرح شاهد در زمینه‌های رفاهی از قبیل اردوهای تربیتی، تفریحی، آموزشی و فوق برنامه.

۶- تأسیس دبیرخانه شورای عالی طرح و برنامه و ستاد برنامه‌ریزی.

❖ ❖ فصل پنجم - منابع تأمین بودجه و سایر امکانات طرح شاهد

ماده ۹- منابع مالی و تأمین هزینه‌ای طرح شاهد از محل بودجه عمومی دولت می‌باشد.

ماده ۱۰- این اساسنامه با **۵** فصل و **۱۰** ماده و **۶** تبصره در جلسه **۱۵۲** مورخ **۸۵/۸/۲۳** شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد اصلاح و تکمیل قرار گرفت.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

نسترن نساھد

۶

قانون جامع
خدمات رسانی به ایثارگران
مورد تأیید مجمع تشخیص
مصلحت نظام در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۲

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

بخش اول - کلیات

ماده ۱- تعاریف

الف- ایثارگر:

در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالثر جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره - احراز مصادیق ایثارگری و تشخیص از کارافتادگی مشمولان این قانون در چارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- شهید و مفقودالثر:

به کسی اطلاق می‌شود که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراکات نثار نموده و یا در این رابطه مفقودالثر شناخته شود.

ج- جانباز:

به کسی اطلاق می‌شود که سلامتی خود را در راه تکوین شکوفایی، دفاع و

حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضدانقلاب و اشرار از دست داده و به اختلالات و نقص‌های جسمی یا روانی دچار شود.

د- اسیر :

به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیت‌دار قرار گیرد.

ه- آزاده :

به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین کلیه افرادی که از تاریخ ۱۳۴۲/۵/۲۸ تا ۱۳۵۷/۱۱/۱۶ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند.

تبصره - استمرار شرایط این بند در طول دوران اسارت و یا زندان باید به تأیید مراجع صلاحیت‌دار برسد.

و- رزمنده :

به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزش‌ها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذیصلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

تبصره - رزمنندگان موضوع این بند در استفاده از تسهیلات این قانون که شامل ایثارگران می‌باشد، مستثنی بوده و دولت موظف است اقدامات قانونی لازم را در جهت رسیدگی به امور آنان به عمل آورد.

ز- خانواده شاهد :

خانواده‌های معظمی که در راه اعتلای اهداف عالی انقلاب اسلامی و مبارزه با دشمنان انقلاب یکی از اعضای خانواده‌شان (پدر، مادر، همسر، فرزند) شهید یا مفقودالاثر یا اسیر شده باشد.

ح - خانواده ایثارگران، خانواده‌های جانبازان و آزادگان که شامل همسر، فرزند و والدین آنها می‌شود.

ط - در صورت فوت جانبازان و آزادگان مشمول این قانون، خدمات و امتیازات مربوط، به خانواده تحت تکفل آنان تعلق می‌گیرد.

ی - بنیاد شهید و امور ایثارگران در این قانون به اختصار «بنیاد» نامیده می‌شود.

ماده ۲ - دستگاه‌های مشمول این قانون عبارتند از:

الف - کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولت اعم از

اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضاییه اعم از کادر قضایی و اداری و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آن‌ها، کانون وکلای دادگستری، کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران (سازمان‌های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی)، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت‌های تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد، بانک‌ها، مؤسسات بیمه‌ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و شرکت‌های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت‌های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب - سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.

فصل دوم - مسکن

ماده ۳ - خدمات مسکن با استفاده از روش های ذیل ارائه می گردد:

الف - تأمین و واگذاری زمین یا مسکن

ب - واگذاری منازل اجاره به شرط تملیک

ج - ارائه تسهیلات بانکی بلندمدت با کارمزد حداکثر چهار درصد (۴٪) با

بازپرداخت بیست ساله

د - ودیعه مسکن استیجاری

ه - کمک بلاعوض

و - پرداخت هزینه تعمیر منزل و تبدیل به احسن نمودن مسکن نامناسب

ز - معافیت از هزینه های آماده سازی زمین، خدمات و تسهیلات مهندسی

و شهری که حسب مورد به ایثارگران واجد شرایط تعلق می گیرد.

تبصره - مشمولان دریافت خدمات مسکن عبارتند از:

۱ - همسران، فرزندان و والدین شهدا، اسرا و مفقودالانرها، جانبازان با

اولویت درصد جانبازی در سقف بودجه سنواتی و آزادگانی که فاقد مسکن

بوده یا دارای مسکن نامناسب می باشند.^۱

۲ - تا پایان قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبلاً از

زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده اند.

تبصره ۲ - جانبازان و آزادگان متوفای مشمول این فصل که قبل از فوت

---

۱ - به موجب ماده ۶۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی عبارت «بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر» حذف و عبارت «با اولویت درصد جانبازی در سقف بودجه سنواتی» جایگزین شد.

از خدمات مربوط به مسکن برخوردار نشده‌اند، خدمات مرتبط به مسکن به همسران آنان که مسئولیت حضانت فرزندان جانباز و آزاده را عهده‌دار می‌باشند، و یا به قیم قانونی به نام فرزندان آنان اعطاء می‌گردد. ضمناً جانبازان و آزادگان متأهل متوفی که دارای فرزند نباشند واگذاری خدمات مسکن موردنظر به همسر آنان ارائه می‌گردد.

ماده ۳ مکرر - دولت موظف است در اجرای بند (ل) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۱ به تعداد یکصد هزار نفر از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهدا، فرزندان جانبازان بالای هفتاد درصد (۷۰٪)، همسران و والدین شهدا تسهیلات خرید یا ساخت مسکن اعطاء نماید.

مبلغ تسهیلات مزبور به ازای هر واحد مسکونی در هر سال (از سال ۱۳۹۳) نسبت به سال قبل براساس نرخ تورم و جمعیت شهر و روستا تعیین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. نرخ این تسهیلات چهار درصد (۴٪) و بازپرداخت بیست ساله بدون رعایت الگوی مصرف و نوساز بودن مسکن است.^۱

تبصره ۱ - دولت مکلف است به جانبازان و آزادگان و خانواده شهدای دارای مسکن ناتمام و نامناسب که قبلاً از وام‌های کمتر از سقف وام مصوب در سال ۱۳۹۰ استفاده کرده‌اند مابه‌التفاوت آن را با همان وثیقه قبل یا وثیقه جدید پرداخت نماید.^۲

۱ - براساس ماده ۶۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی بند دوم ماده ۳ مکرر اصلاح شد.

۲ - به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ بند (۶۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تبصره آن مصوب ۱۳۹۱/۲/۳ که متضمن عبارت «دولت موظف است در اجرای بند (ل) ... تا عبارت «... یا وثیقه جدید پرداخت نماید» و به نفع ایثارگران است، به عنوان ماده (۳ مکرر) الحاق گردید.

تبصره ۲ - ایثارگران در پرداخت هزینه‌های حق‌الثبت و حقوق دولتی مربوط به خرید و فروش، ترهین اسناد مالکیت تسهیلات وام خرید یا ساخت مسکن از هفتاد درصد (۷۰٪) معافیت برخوردار می‌باشند.^۱

ماده ۴ - (۱)^۲

ماده ۵ - به منظور پیشگیری از تخریب و بلااستفاده شدن و مساعدت در تعمیر و نگهداری منازل مسکونی مشمولان این فصل که در عسر و حرج قرار دارند و از مساعدت‌های مربوط به مسکن نیز بهره‌مند نشده‌اند، بنیاد برحسب ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء می‌تواند بخشی از هزینه‌های تعمیران منازل را به صورت بلاعوض پرداخت نماید.

ماده ۶ - مشمولان این قانون برای احداث یک واحد مسکونی با زیربنای مفید تا یکصد و بیست مترمربع و بیست مترمربع تجاری در شهر محل سکونت خود از پرداخت هزینه‌های عوارض صدور پروانه‌های ساختمانی، عوارض شهرداری و نوسازی برای یک‌بار با معرفی بنیاد معاف می‌باشند. مفاد این ماده در احداث مجتمع‌های مسکونی نیز اعمال و مازاد بر تراکم شامل ایثارگران نخواهد بود.

تبصره - مشمولان این قانون از پرداخت هرگونه هزینه انشعاب آب و فاضلاب، برق و گاز و پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه خدمات انشعاب آنها برای یک‌بار معاف می‌باشند.

ماده ۷ - وزارت راه و شهرسازی موظف است برای جانبازان بیست و

۱ - به موجب بند «ب» ماده ۸۹ قانون برنامه ششم توسعه این تبصره اضافه شد.
۲ - به موجب ماده ۵۰ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی، ماده (۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران حذف شد.

پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، همسران شهید و یا قیم قانونی فرزندان شهید (به نام فرزندان) نسبت به تأمین زمین بر مبنای قیمت منطقه‌ای برای زمین‌هایی که قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۶۹ را ندارند، با هماهنگی بنیاد اقدام نماید. در صورتی که واگذاری زمین به واجدین شرایط این ماده ممکن نباشد دولت مکلف است به ازای آن جهت هر یک از مشمولان مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای سال اول و متناسب با نرخ تورم جهت سال‌های بعد، اعتبار لازم را اختصاص دهد.

ماده ۸- وزارت راه و شهرسازی موظف است سالانه حداکثر سی درصد (۳۰٪) از منازل اجاره به شرط تملیک خود را با در نظر داشتن تعداد واجدین شرایط و متناسب با نیاز بنیاد به این امر اختصاص دهد. مابه‌التفاوت سهم زمین در آپارتمان‌های اجاره به شرط تملیک به مشمولان واجد شرایط پرداخت می‌شود.

ماده ۹ - مشمولان این فصل از پرداخت هزینه آماده‌سازی کلاً معاف و پرداخت این هزینه‌ها به عهده وزارت راه و شهرسازی است. این معافیت‌ها در هنگام انعقاد قرارداد محاسبه و قید می‌گردد.

ماده ۱۰- بنیاد موظف است با اعتبارات مصوب در بودجه سالانه نسبت به مناسب‌سازی اماکن مسکونی و ساماندهی محیط زیست شخصی جانبازان ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۱ - وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه‌های خدمات مربوط به آبرسانی، برق‌رسانی، گازرسانی و جاده موصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمان‌ها را با هماهنگی بنیاد تأمین نمایند.

هزینه آب، برق و گاز مصرفی گلزارهای شهدا در مکان‌هایی که تحت پوشش شهرداری‌ها، اوقاف و سازمان میراث فرهنگی نیستند رایگان می‌باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت کشور با هماهنگی بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارتخانه‌های مزبور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - بهداشت و درمان

ماده ۱۲ - حدود خدمات بیمه بهداشتی، درمانی (همگانی مکمل، خاص) قابل ارائه به خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل ایشان طبق مفاد قانون بیمه همگانی درمانی کشور و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و اصلاحات قوانین یاد شده می باشد. آیین نامه اجرایی ذی ربط با پیشنهاد مشترک بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳:

الف - تأمین صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بهداشتی درمانی به صورت بیمه سلامت، بیمه همگانی، بیمه مکمل و بیمه خاص (خدماتی که مشمول قوانین بیمه همگانی و تکمیلی نمی گردند) خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان برعهده دولت بوده و اعتبارات آن هر ساله بر اساس تعداد و سرانه در قوانین بودجه سنواتی به صورت صد در صد (۱۰۰٪) تخصیص یافته منظور می گردد.^۱

۱ - به موجب بند (ت) ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه حکم این بند بر مواد (۱۳)، (۵۲) و قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است. «بند ت ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه، سازمان و بنیاد مکلف نیست به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث، وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.»
- به موجب بند (ج) ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه حکم این بند بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه حاکم است.

«بند ج ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه، متن زیر به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران الحاق می شود. قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلای و کارشناسان قوه قضائیه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضائی و الکترونیک سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان

ب. با اجرای حکم این ماده خدمات بهداشتی و بیمه درمانی مکمل آزادگان، جانبازان، ایثارگران شاغل و غیرشاغل، بازنشسته و افراد تحت تکفل آنها و والدین، همسران و فرزندان شهدا بر عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است.

تعهدات دستگاههای اجرائی و بیمه های ذی ربط در این خصوص، از تاریخ ۱۳۹۷/۸/۱ تا زمان تصویب این قانون و تا پایان سال ۱۳۹۷ به بنیاد شهید و امور ایثارگران منتقل می شود.

اجرای احکام این ماده مانع ارائه خدمات بیمه درمان تکمیلی توسط دستگاههای اجرائی ذی ربط به کارکنان شاغل موضوع این ماده نیست. این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.^۱

با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند».

– ماده ۲۹ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی؛ در اجرای بندهای ماده (۱۳) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، دولت مکلف است مابه التفاوت خدمات بهداشتی و درمانی ایثارگران برای کلیه هزینه های مرتبط را که مطابق ضوابط آن دستگاه قابل پرداخت نیست و در تعهد صندوق های بیمه درمانی نمی باشد، از اعتبارات مربوطه آن دستگاه کسر و جهت پرداخت به مضمولان به حساب بنیاد شهید و امور ایثارگران اضافه نماید.

به موجب ماده واحده شماره ۱۴۲۸۸۷ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۶ ابلاغی ریاست جمهوری با عنوان قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۳) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران اصلاح شد.

۱. به موجب ماده واحده شماره ۱۴۲۸۸۷ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۶ ابلاغی ریاست جمهوری با عنوان قانون اصلاح ماده (۱۳) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۳) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران اصلاح شد.

ماده ۱۴ - بنیاد موظف است امکانات بهداشتی درمانی، تشخیصی، توانبخشی، آموزشی، پیشگیری، دارو و تجهیزات موردنیاز را برای گروه‌های ویژه جانبازان شیمیایی، اعصاب و روان، نخاعی و اندام‌های مصنوعی داخلی و خارجی جانبازان تهیه و تأمین نماید. بدین منظور بنیاد می‌تواند ضمن استفاده از ظرفیت بخش‌های دولتی و غیردولتی حسب ضرورت با تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و تصویب هیأت وزیران نسبت به توسعه یا تأسیس مراکز ویژه موردنیاز ایثارگران واجد شرایط اقدام نماید.

تبصره ۱ - سازمان بهزیستی کشور موظف است با اولویت نسبت به پذیرش فرزندان معلول ایثارگران در مراکز دولتی و غیردولتی اقدام نموده و خدمات مربوطه را به آن‌ها ارائه نماید. اعتبار مربوط به این خدمات از محل اعتبارات مصوب سازمان مذکور تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - بنیاد موظف است داروهای خاص تجهیزات پزشکی و توانبخشی و آمبولانس موردنیاز ایثارگران را از محل اعتبارات مصوب خود تأمین و وارد نماید.

ماده ۱۵ - بنیاد موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور تأمین و ارتقای سطح بهداشت و درمان و پایش و کنترل وضعیت جسمی و روانی خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان نسبت به ایجاد بانک جامع اطلاعات پزشکی و پیراپزشکی و تشکیل پرونده سلامت برای آنان اقدام نماید.

ماده ۱۶ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با

هماهنگی بنیاد نسبت به واکسیناسیون خاص در مورد افراد مشمول ماده (۱۵) به صورت رایگان اقدام نماید.

ماده ۱۷ - بنیاد موظف است نسبت به اعزام به خارج جانبازانی که امکان درمان آنان در داخل کشور وجود ندارد حسب تشخیص و نظر کمیسیون پزشکی و تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد و با استفاده از بودجه ارزی و ریالی که در اعتبارات سنواتی بنیاد پیش بینی می‌گردد، اقدام نماید.

ماده ۱۸ - بنیاد موظف است در چارچوب قوانین به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد جانبازی به عنوان مبنای ارائه خدمت به جانبازان و آزادگان در مواردی که نیاز به رأی کمیسیون باشد نسبت به تشکیل کمیسیون‌های پزشکی اقدام و جهت تعیین نحوه از کارافتادگی کلی آنها، با در نظر گرفتن وضعیت فعلی سلامت روحی، جسمی، اجتماعی، اقتصادی، شغلی و سابقه حضور در جبهه و براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اقدام نماید.^۱

ماده ۱۹ - بنیاد موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به منظور حفظ اسناد و مدارک پزشکی و سابقه مجروحیت موجود در بیمارستان‌ها و کلیه مراکز پزشکی، درمانی و ستادهای تخلیه مجروحان و جلوگیری از امحاء، مفقود یا معدوم شدن اسناد با استفاده از خدمات ماشینی و امکانات رایانه‌ای نسبت به تشکیل و تمرکز بانک اطلاعات و آمار مجروحان دوران دفاع مقدس اقدام نماید.

۱. براساس بند «ت» ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه ماده (۱۸) به شرح فوق اصلاح شد.

ماده ۲۰ - بنیاد موظف است با هماهنگی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی کشور به منظور ارائه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری، پیشگیری و درمان جهت ارتقای سطح سلامت و تأمین بهداشت روانی ایثارگران و خانواده ایشان «مراکز مشاوره‌ای و مددکاری ایثارگران» را تأسیس نماید.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این فصل ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه‌های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم - تسهیلات اداری و استخدامی

ماده ۲۱ - کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای موردنیاز خود را اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود آخذ می‌نمایند به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.^۱

تبصره ۱ - آن دسته از فرزندان شاهد، جانبازان از کار افتاده کلی، آزادگان از کار افتاده کلی و فرزندان آنان که علاوه بر سهمیه استخدامی این ماده با کسب حدنصاب قبولی و امتیازات لازم در آزمون‌های استخدامی پذیرفته شوند می‌توانند همانند سایر فرزندان شاهد، جانبازان و آزادگان از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره‌مند گردند.

(۱) به استناد بند «ذ» ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه عبارت «اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی» اضافه شد. تبصره‌های ذیل بند یاد شده به شرح ذیل می‌باشد: تبصره ۱ - وضعیت استخدامی مشمولان این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می‌گردد. تبصره ۲ - والدین، همسران و فرزندان شهدا و جانبازان و آزادگان و رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه، شاغل در کلیه دستگاه‌های مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و مؤسسات تابعه آنها و شرکت‌های عمومی و دولتی در صورت تنزل از پست سازمانی بالاتر، مشروط به عدم محکومیت آنها براساس آراء مراجع قضایی یا اداری به تنزل پست از کلیه حقوق و مزایای همان پست سازمانی یا همتراز شغل و پست قبلی برخوردار می‌شوند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند پس از بازنشستگی یکی از ایثارگران از محل سهمیه استخدامی خود با رعایت شرایط عمومی استخدام یکی از فرزندان شهید، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر آزاده، اسیر و مفقودالاثرا در آن دستگاه استخدام نمایند.

تبصره ۳- کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) حد نصاب آزمون علمی آخرین نفر پذیرفته شده برای مشمولان متقاضی استخدام در ادارات آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری الزامی است.

ماده ۲۲- بنیاد حسب مورد به همسر و والدین شاهد، جانبازان و آزادگان، که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد دارای عائله تحت تکفل قانونی محجور و معلول (ذهنی، جسمی، حرکتی) باشند، علاوه بر پرداختی‌های موضوع این قانون، در صورتی که نسبت به نگهداری فرد یا افراد یاد شده در میان خانواده اقدام نمایند، حداقل به میزان یارانه موضوع قانون جامع حمایت از حقوق معلولان پرداخت می‌نماید.

ماده ۲۳- بنیاد مکلف است به کلیه والدین شاهد به میزان معادل یک و نیم برابر حداقل حقوق کارکنان دولت مستمری پرداخت نماید.

ماده ۲۴- همسران شاهد، همسران جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، شیمیایی و اعصاب و روان (متوفی یا در قید حیات) و همسران آزادگان با سابقه اسارت پنج سال و بالاتر که قبل از اسارت با آنان ازدواج نموده‌اند، در صورت شاغل بودن می‌توانند با پنج سال سنوات ارفاقی از امتیاز بازنشستگی پیش از موعد با دریافت حقوق و مزایای کامل بهره‌مند گردند.

تبصره ۱- همسران شاغل جانبازان زیر پنجاه درصد (۵۰٪) و آزادگان با

سنوات اسارت کمتر از پنج سال براساس آیین نامه ای که به پیشنهاد بنیاد به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از یک تا پنج سال سنوات ارفاقی بازنشستگی بهره‌مند می‌گردند.

تبصره ۲ - کلیه همسران شاهد شاغل، همانند همسران جانبازان از کاهش ساعت کاری برخوردار می‌گردند.

تبصره ۳ - رعایت شرط سنی مقرر در قوانین و مقررات بازنشستگی زودتر از موعد جانبازان الزامی نمی‌باشد.

ماده ۲۵ - به همسران شاهد سرپرست خانواده و جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آزادگان متوفی که فرزند یا فرزندان را از آنان تحت تکفل قانونی داشته باشند معادل حداقل حقوق کارکنان دولت، حق سرپرستی پرداخت خواهد شد. افراد حضانت‌کننده از این فرزندان محروم از مادر نیز مشمول این ماده می‌باشند.

ماده ۲۶ - دولت موظف است به منظور حمایت از سلامت جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی و جانبازان دارای محدودیت جسمی حرکتی به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و براساس شدت و نوع ضایعات ناشی از مجروحیت و میزان ساعت کاری که از جانبازان مراقبت می‌شود، نسبت به برقراری و پرداخت حق پرستاری و حق همیاری بر مبنای حداقل دستمزد ماهانه کارگران اقدام و اعتبار موردنیاز را در لویح بودجه سنواتی منظور نماید.^۱

۱- براساس بند «د» ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه «جانبازان دارای محدودیت جسمی حرکتی» به ماده ۲۶ به همراه ۲ تبصره اضافه شد.

تبصره ۱ - والدین، همسران و فرزندان شهدا که دارای بیماری‌های خاص و یا صعب‌العلاج یا محدودیت جسمی حرکتی می‌باشند. پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد، مشمول این ماده می‌شوند.

تبصره ۲ - جانبازان گروه بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا چهل و نه درصد (۴۹٪) ضریب کار (K) بهره‌مندی حق پرستاری آنان به میزان درصد جانبازی می‌باشد.

ماده ۲۷ - مدت خدمت داوطلبانه جانبازان، رزمندگان، آزادگان و شهدا در جبهه قبل از استخدام و اشتغال در صورت تمایل جزء سنوات قابل قبول از لحاظ بیمه و بازنشستگی به مأخذ مشاغل سخت و زیان‌آور (یک به یک و نیم) محسوب می‌گردد.

دولت مکلف است مابه‌التفاوت کسور بیمه و بازنشستگی سهم کارمند و یا کارگر و کارفرما را برای مدت مذکور به مأخذ آخرین وضعیت استخدامی (حقوق و مزایای مشمول کسور بیمه و بازنشستگی) محاسبه و یک‌جا به صندوق‌های مربوط واریز نماید.

ماده ۲۸ - کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودان زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودان دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.

بخش پنجم - اشتغال و کارآفرینی

ماده ۲۹ - خانواده شاهد، جانبازان، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسر و فرزندان آنان مشروط بر آنکه فاقد شغل و درآمد بوده و واجد شرایط شغل مورد نظر باشند می‌توانند از خدمات این فصل برخوردار شوند.

تبصره - رزمندگان و خواهر و برادر شاهد در اولویت بعدی برای استفاده از خدمات موضوع این فصل می‌باشند.

ماده ۳۰ - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر واحدهای ذی‌ربط اعم از دولتی و غیردولتی موظفند ضمن هماهنگی با بنیاد در راستای جذب نیروی انسانی موردنیاز کارگاه‌های تابع قانون کار مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون را در اولویت قرار دهند.

ماده ۳۱ - به منظور تشویق کارفرمایان کارگاه‌ها به جذب مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون دولت موظف است کارفرمایانی را که با هماهنگی بنیاد پس از اخذ تعهدات لازم و انعقاد قراردادی که مبین تعهدات طرفین باشد اقدام به جذب نیرو در راستای تأمین نیروی انسانی موردنیاز خود می‌نمایند، مشمول تخفیفات و تسهیلاتی به شرح ذیل قرار دهد:

الف - حق بیمه سهم کارفرما برای جانبازان، آزادگان، فرزندان شاهد، فرزندان جانبازان، فرزندان آزادگان، رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه به میزان صددرصد (۱۰۰٪) و سایر مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) حداقل به مدت پنج سال

توسط بنیاد پرداخت می‌گردد.^۱

ب - کاهش مالیات کارفرمایان این‌گونه کارگاه‌ها از طریق احتساب یک‌صد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) حقوق پرداختی به ایثارگران جدیدالاستخدام به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی به مدت پنج سال.

ج - کارفرمایانی که اقدام به جذب و استخدام افراد موضوع ماده (۲۹) این قانون حداقل به مدت پنج سال می‌نمایند تا مدت هجده ماه از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) یارانه حداقل حقوق و دستمزد، موضوع ماده (۲۴) قانون کار برحسب نوع شغلی که در اختیار آنان قرار خواهد گرفت بهره‌مند می‌شوند.

ماده ۳۲ - بنیاد موظف است نسبت به ایجاد صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اقدام نموده و اساسنامه آن را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند. منابع مالی این صندوق به شرح زیر تأمین می‌گردد:

الف - بودجه عمومی دولت

ب - وجوه برگشتی از محل اقساط وام‌های اشتغال پرداختی به ایثارگران (وجوه اداره شده)

ج - سایر منابع بنیاد (منابع داخلی بنیاد)

ماده ۳۳ - در صورتی که در راستای دستیابی فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان بیکار به مشاغل مناسب، نیاز به فراگیری دوره‌های آموزشی و مهارتی باشد، به منظور تأمین حداقل معاش آنان در طول دوره آموزش (حداکثر تا هجده ماه) کمک هزینه زندگی معادل هفتاد

۱- به موجب بند «ج» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه عبارت «فرزندان جانبازان، فرزندان آزادگان، رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه» به بند الف ماده ۳۱ اضافه شد.

و پنج درصد (۷۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت و برای یک‌بار توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

ماده ۳۴ - برای بهره‌مندی افراد واجد شرایط این فصل ضمن هماهنگی دستگاه‌ها و مراکز ارائه‌دهنده امکانات فوق با بنیاد مشروط بر آنکه قبلاً از تسهیلات این فصل استفاده نکرده باشند تا سی درصد (۳۰٪) از امکانات مربوط به موارد ذیل به این امر اختصاص می‌یابد:

الف - واگذاری غرفه میادین و بازارچه‌های خوداشتغالی و دکه از طریق شوراهای اسلامی و با هماهنگی شهرداری‌ها

ب - سهمیه پذیرش دوره‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت، آموزش‌های مهارتی، تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به همراه تسهیلات رفاهی به ویژه خوابگاه

ج - اجرای دوره‌های کارورزی خاص فارغ‌التحصیلان توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط

د - اعزام نیروی کار به خارج از کشور، توسط دستگاه‌های مشمول این قانون

ماده ۳۵ - دولت مکلف است ساز و کارهای مناسب را برای ایجاد مشاغل پایدار برای مشمولان این فصل از محل تسهیلات تکلیفی، اعتبارات وجوه اداره شده، خوداشتغالی برنامه کمک‌های فنی و اعتباری (ملی و استانی) در لویح بودجه سالانه پیش‌بینی و اجراء نماید.

ماده ۳۶ - به منظور ساماندهی موضوع اشتغال مشمولان این قانون در سیاست‌گذاری‌های کلان، رئیس بنیاد در شورای عالی اشتغال عضویت خواهد داشت.

بخش پنجم - معیشت و رفاه

ماده ۳۷- کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان، جانبازان، فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل بیست و چهار ماه حضور در جبهه شاغل و حالت اشتغال در دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون به شرح تبصره‌های زیر حسب مورد تأمین و پرداخت می‌گردد.^۱

تبصره ۱- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان در دستگاه مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادهای عمومی غیردولتی که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل در بخش غیردولتی مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

ماده ۳۸- حقوق و مزایای پرسنل وظیفه و نیروهای داوطلب غیرشاغل در

۱- به موجب بند «ر» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه، عبارت «فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل بیست و چهار ماه حضور در جبهه» به ماده ۳۷ اضافه شد.

دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون که به صورت بسیج مردمی از سوی مراجع ذی صلاح نظیر نیروی مقاومت بسیج، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش، کمیته امداد امام خمینی (ره)، جهاد سازندگی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌های علمیه و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به جبهه اعزام و به دلیل حضور در جبهه و یا بر اثر ترور شهید، مفقودالثر، جانباز از کارافتاده کلی و آزاده از کارافتاده کلی گردیده‌اند، طبق مقررات هم‌مطراز کادر نیروهای مسلح تعیین و توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

تبصره - حقوق وظیفه جانبازان غیرحالت اشتغال مشمول قوانین نیروهای مسلح براساس مقررات مربوط در نیروهای مسلح محاسبه و توسط نیروی مربوط پرداخت می‌گردد.

ماده ۳۹ - حقوق و مزایای حالت اشتغال مستخدمان شهید، مفقودالثر، اسرا، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلی دستگاه‌ها، اعم از کشوری و لشکری براساس قوانین و مقررات استخدامی نیروهای مسلح محاسبه می‌گردد.

تبصره ۱ - حقوق و مزایای اسرا، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلی توسط دستگاه مربوط و حقوق و مزایای شهدا و مفقودالثرها توسط بنیاد پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی موضوع مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون در صورت اشتغال در دستگاه‌های موضوع بند (الف) ماده (۲) این قانون قطع نمی‌گردد.^۱

۱- به موجب ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) ماده (۲۹) مصوب ۱۳۹۲/۷/۳ مجلس شورای اسلامی) در ماده واحده در تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ کلمه «می‌گردد» حذف و کلمه «نمی‌گردد» جایگزین آن شد.

ماده ۴۰ - حقوق بازنشستگی شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال، معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین و هر ساله متناسب با افزایش ضریب حقوق شاغلان اضافه و به شکل تبصره‌های زیر عمل می‌شود.

تبصره ۱- حقوق بازنشستگی مشمولان قانون حالت اشتغال اعم از این که در اجرای قانون مذکور و یا سایر قوانین و مقررات مربوط بازنشسته شده باشند مشابه کارکنان هم‌مطراز (بازنشسته در سال تصویب این قانون) تطبیق و اعمال می‌گردد.

تبصره ۲ - حقوق بازنشستگی و وظیفه شهدا، جانبازان و آزادگان غیرمستخدم دولت توسط بنیاد و حقوق بازنشستگی و وظیفه جانبازان و آزادگان مستخدم دولت توسط صندوق بازنشستگی دستگاه ذی ربط پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳ - مشمولان قانون حالت اشتغال هنگام نیل به بازنشستگی از کلیه امتیازات منظور شده برای شاغلان هم‌مطراز (مانند پاداش پایان خدمت و غیره) برخوردار می‌گردند. دستگاه مجری حکم حقوق بازنشستگی، مکلف به تأمین و پرداخت حقوق و امتیازات مذکور خواهد بود.

ماده ۴۱ - جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده‌های شاهد و خانواده جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) در صورت مسافرت داخلی از طریق هر یک از شرکت‌های دولتی یا خصوصی هواپیمایی، راه‌آهن و کشتیرانی با ارائه کارت ایثارگری و یا معرفی نامه بنیاد از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بلیط مسافرت معاف می‌باشند.

تبصره ۱ - کلیه مشمولان این ماده از پرداخت هزینه بلیط اتوبوس و مترو (داخل شهری) معاف می‌باشند.

تبصره ۲ - مشمولان این ماده در پروازهای خارجی با معرفی نامه بنیاد برای یک بار در سال از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف مستقیم بهای روز فروش بهره‌مند می‌باشند.

تبصره ۳ - تخفیف موضوع این ماده در بخش‌های دولتی و خصوصی توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌شود.

ماده ۴۲ - معافیت ایثارگران و فرزندان ذکور آنان و برادران شهدا از انجام خدمت وظیفه عمومی طبق قانون نظام وظیفه عمومی و اصلاحات آن و تدابیر فرمانده کل نیروهای مسلح خواهد بود.

ماده ۴۳ - سازمان حج و زیارت موظف است هر ساله پنج درصد (۵٪) تا ده درصد (۱۰٪) از سهمیه حج تمتع را به جانبازان و آزادگان و همسران آنان، همسر و والدین شاهد که توسط بنیاد معرفی و برای اولین بار مشرف می‌شوند اختصاص دهد.

ماده ۴۴ - وزارت کشور ضمن هماهنگی‌های لازم نسبت به ارائه خدمات ترددی از جمله آرم و کارت تردد و مجوز ورود به محدوده طرح ترافیک و مناطق مربوط را برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، براساس معرفی نامه بنیاد به صورت رایگان فراهم نماید.

ماده ۴۵ - دولت مکلف است سالانه اعتبار و تسهیلات لازم را برای تهیه خودرو مناسب برای کلیه جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آن تعداد از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) الی چهل و نه درصد (۴۹٪) که به

تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد از نظر جسمی محدودیت حرکتی دارند، پیش بینی نماید.

تبصره ۱ - آن تعداد از همسر و فرزندان شاهد و آزادگانی که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد معلول شناخته می شوند می توانند از تسهیلات موضوع این ماده استفاده نمایند.

تبصره ۲ - آیین نامه چگونگی واگذاری، میزان تسهیلات، کارمزد و میزان کمک بلاعوض توسط بنیاد و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۶ - دولت مکلف است نسبت به تأمین و پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بیمه عمر خانواده های شاهد، جانبازان و آزادگان که توسط هیچ یک از دستگاه های دولتی تحت پوشش بیمه مذکور نمی باشند، اقدام نماید.

ماده ۴۷ - دولت مکلف است همه ساله مبلغی را به منظور کمک به صندوق ذخیره ایثارگران که توسط بنیاد تشکیل خواهد شد در بودجه سالانه بنیاد پیش بینی نماید.

ماده ۴۸ - بنیاد مکلف است پس از فوت هر یک از ایثارگران غیرمستخدم دولت، کمک هزینه فوت همانند مشمولان قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ و اصلاحیه های بعدی آن، به خانواده آنان مشروط بر این که به موجب قوانین و مقررات دیگری دریافت ننموده باشند پرداخت نماید.

تبصره - دستگاه های اجرایی کشوری و لشکری برای ایثارگران مستخدم خود، طبق قوانین و مقررات مربوط اقدام می نمایند.

ماده ۴۹ - دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون موظفند برای مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، آزادگان، جانبازان و فرزندان آنان برای یک نوبت هدیه ازدواج موضوع مفاد قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۵/۲/۲۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن را به میزان دو برابر پرداخت نمایند.

تبصره - پرداخت هدیه ازدواج به مشمولان این ماده که تحت پوشش دستگاه‌های اجرایی نیستند به عهده بنیاد است.

ماده ۵۰ - تسهیلات بانکی (وام) بابت مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و فرزندان آنان برای یک نوبت به میزان دو برابر ضوابط بانکی از سوی شورای پول و اعتبار به صورت قرض الحسنه تعیین می‌گردد.

ماده ۵۱ - کلیه دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون موظفند به شهدا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، همسران و فرزندان شهدا شاغل مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر ساله توسط دولت تعیین می‌شود، به عنوان فوق‌العاده ایثارگری به طور ماهانه پرداخت نمایند!

تبصره ۱ - به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یاد شده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - این فوق‌العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده‌اند، تعلق نخواهد گرفت.

۱- به موجب بند «پ» ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه عبارت «همسران و فرزندان شهدا» اضافه شد.

ماده ۵۲ - بیمه درمانی فرزندان ذکور شهدا پس از فراغت از تحصیل تا زمان اشتغال حداکثر به مدت سه سال توسط بنیاد محاسبه و پرداخت می‌گردد.
(۱) و (۲)

ماده ۵۳ - کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند مرخصی استحقاقی و عملیاتی استفاده نشده شهدا و مفقودان را به ازای هر ماه طلب مرخصی آنان معادل یک ماه آخرین حقوق و مزایای دریافتی آنان محاسبه و از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط پرداخت نمایند.

ماده ۵۴ - کارکنان شهید و جانباز و آزاده از کارافتاده کلی همانند سایر کارکنان شاغل دستگاه‌ها، از کلیه تسهیلات اجتماعی، رفاهی، آموزشی و خدمات قابل ارائه به کارکنان دستگاه‌ها، نظیر دفترچه اتکا، علاوه بر تسهیلات بنیاد برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۵ - جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی مشمول این قانون چنانچه

۱- به موجب حکم بند «ت» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه این حکم بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه حاکم است. «بند ت ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه، سازمان و بنیاد مکلفند نسبت به تأمین و پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.»

۲- به موجب حکم بند (ج) ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه این حکم بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است. «بند ج ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه، قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلای و کارشناسان قوه قضاییه مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.»

قبل از سن بازنشستگی فوت نمایند، عائله تحت تکفل آنان از حقوق و مزایای حالت اشتغال تا سن بازنشستگی برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۶ - صددرصد (۱۰۰٪) حقوق و فوق‌العاده شغل و سایر فوق‌العاده‌ها اعم از مستمر و غیرمستمر شاهد، جانبازان، آزادگان و رزمندگان با حداقل دوازده ماه حضور در جبهه از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.^۱

ماده ۵۷ - مرخصی‌های استحقاقی آزادگان شاغل در طول ایام اسارت که براساس ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان و اسرای آزاد شده پس از ورود به کشور مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ سنوات خدمتی آنان دو برابر محاسبه و ذخیره شده است براساس آخرین حقوق و مزایای فرد قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۵۸ - وزارت دادگستری با همکاری قوه قضاییه نسبت به ارائه خدمات حمایت قضایی از خانواده شاهد جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان در مراجع قضایی جهت دفاع و استیفای حقوق آنان اقدام نماید.

تبصره ۱ - هزینه ارائه خدمات حمایت قضایی از محل اعتبارات مصوب بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - شکایات مربوط به ایتارگران مشمول این ماده در خصوص عدم اجرای این قانون در کمیسیون ماده (۱۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی قابل طرح می‌باشد.

ماده ۵۹ - قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و کانون وکلای دادگستری موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه صدور پروانه سردفتری

۱- به موجب بند «د» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه به ماده (۵۶) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایتارگران، عبارت رزمندگان با حداقل دوازده ماه حضور در جبهه اضافه گردید.

و وکالت و مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان با شش ماه سابقه اسارت و رزمندگان با شش ماه سابقه حضور در جبهه و در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.^(۱) و^(۲)

ماده ۵۹ مکرر - قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، قانون وکلای دادگستری، قانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضاییه مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.^۳

ماده ۶۰ - دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حسب

- ۱- به موجب بند «ت» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه حکم این بند بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.
- بند «ت» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه - سازمان و بنیاد مکلف است به تأمین و پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.
- ۲- به موجب بند «ج» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه حکم این بند بر مواد (۱۴)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.
- ۳- به موجب بند «ج» ماده ۸۸ قانون برنامه ششم توسعه - متن فوق به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق شد.

درخواست جانبازان، آزادگان، همسران و فرزندان شهدا که قبل از تصویب این قانون در خدمت دستگاه بوده و قطع همکاری نموده‌اند صرفاً برای یکبار نسبت به اعاده به خدمت آنان اقدام نمایند!

تبصره - افرادی که به موجب رأی صادره از مراجع قضایی یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و یا سایر مراجع قانونی مربوط به دلیل محکومیت از کار برکنار شده‌اند مشمول این ماده نخواهند بود.

ماده ۶۱- آیین‌نامه اجرایی این فصل از سوی بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

بخش پنجم - امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی و ترویج فرهنگ ایثار و

شهادت

ماده ۶۲ - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی موظفند با رعایت مقطع تحصیلی و نوع مؤسسه، نسبت به انتقال دانشجویان و پذیرفته‌شدگان، آزادگان، اسرا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و دانشجویان شاهد به دانشگاه، مؤسسات آموزش عالی محل سکونت خانواده آنان و یا نزدیک‌ترین محل و همچنین تغییر رشته همپراز در گروه آزمایشی مربوط برای یک بار اقدام نمایند.

ماده ۶۳ - با هدف توسعه، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت و زنده نگه داشتن یاد شهیدان و حفظ و تقویت شأن و جایگاه الگوهای عینی عرصه جهاد، ایثار و شهادت، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت با شرح وظایف و ترکیب زیر تشکیل می‌شود.

الف - شرح وظایف :

- ۱- سیاستگذاری در زمینه احیاء، حفظ، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت
- ۲- ساماندهی و هماهنگی در برنامه‌ریزی‌های کلان دستگاه‌ها و نهادهای متولی دولتی و غیردولتی
- ۳- به کارگیری ظرفیت‌های جامعه و کشور برای تحقق اهداف شهیدان، جانبازان و آزادگان

۴- ساماندهی نحوه تجلیل و تقدیر از ایثارگران و استفاده از توان و ظرفیت آنان در توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ب- ترکیب:

- ۱- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا
- ۲- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
- ۴- وزیر آموزش و پرورش
- ۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۶- وزیر کشور
- ۷- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح
- ۸- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
- ۹- نماینده ولی فقیه در بنیاد
- ۱۰- رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
- ۱۱- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- ۱۲- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
- ۱۳- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
- ۱۴- یکی از مجتهدین به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم
- ۱۵- رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد
- ۱۶- رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه سراسر کشور
- ۱۷- دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون اجتماعی با معرفی کمیسیون و انتخاب مجلس شورای اسلامی

تبصره ۱- دبیرخانه شورا در بنیاد مستقر می‌باشد و مسئولیت پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی متناسب با وظایف و مسئولیت شورا را برعهده خواهند داشت.

تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند به منظور توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت از تشکل‌ها و سازمان‌های غیردولتی فرهنگی، هنری، پژوهشی و ورزشی که در حوزه ایثارگران فعالیت می‌نمایند، حمایت‌های مادی و معنوی به عمل آورند.

تبصره ۳- دستورالعمل‌های داخلی شورا به پیشنهاد دبیرخانه به تصویب شورا خواهد رسید.

تبصره ۴- مصوبات این شورا با تأیید رئیس جمهور لازم‌الاجراء خواهد بود.

ماده ۶۴- با توجه به ضرورت حفظ، جمع‌آوری و تمرکز کلیه اسناد و آثار شهدا و ایثارگران، دولت موظف است اقدامات لازم را در جهت حفظ و نگهداری اصل آثار و اسناد فرهنگی هنری، تاریخی و علمی مکتوب و غیرمکتوب شهدا و ایثارگران دفاع مقدس و انقلاب اسلامی با رعایت اصول طبقه‌بندی به عمل آورد.

تبصره ۱- در صورت انتشار این آثار رعایت حقوق مادی و معنوی صاحبان آن الزامی است.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف سه ماه توسط بنیاد با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز اسناد ملی، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۵ - به منظور تجلیل از همسر، فرزند، والدین شهدا، مفقودان، اسرا و همچنین جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان، به آنان نشان ویژه اعطاء خواهد شد. اعطای نشان ویژه به کلیه ایثارگران، تابع آیین‌نامه اجرایی خواهد بود که در کارگروهی متشکل از نمایندگان بنیاد، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح با مسئولیت معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. این نشان غیر از نشان‌های دولتی است که تحت آیین‌نامه مربوط اعطاء می‌شوند.

ماده ۶۶ - بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت صددرصد (۱۰۰٪) هزینه شهریه کلیه دانشجویان شاهد (همسر و فرزندان شهدا)، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آن‌ها و آزادگان و همسر و فرزندان آنان را که در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی، غیردولتی، پیام نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهریه بگیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مشغول تحصیل می‌باشند اقدام نماید.^۱

تبصره - تعیین رشته‌های تحصیلی موردنیاز، نوع، میزان و شرایط پرداخت هزینه شهریه دانشجویی به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و

۱- به موجب بند «ب» ماده ۹۰ قانون برنامه ششم توسعه «هزینه شهریه به مشمولان ماده (۶۶) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در دانشگاه‌های پردیس بین‌الملل، دانشگاه‌های دولتی یا غیردولتی حداکثر در سقف شهریه‌های دانشگاه آزاد اسلامی داخل کشور پرداخت می‌شود.»

آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۷ - بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت هزینه‌های خدمات آموزشی طرح شاهد در برنامه‌های آموزش عمومی و سایر برنامه‌های آموزش عالی از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود اقدام نماید.

تبصره ۱ - بنیاد موظف است نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش‌آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر آزادگان و خانواده‌های آنان اقدام نماید.

تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این ماده از سوی بنیاد و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دیگر دستگاه‌های اجرایی متولی امور فرهنگی کشور مشمول این قانون موظفند نسبت به تولید برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی و هنری مرتبط با ایثار و شهادت اقدام و از هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند به خصوص هنرمندان ایثارگر حمایت نمایند.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی و تعیین میزان تولیدات برنامه‌های مورد نظر توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما با همکاری بنیاد حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۹ - به منظور تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان علمی، فرهنگی، ورزشی و هنری خانواده شاهد و ایثارگران برای حضور مؤثر در عرصه‌های ملی و بین‌المللی بنیاد موظف است با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت

راهبردی رئیس جمهور ظرف شش ماه آیین نامه ای را در این خصوص تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۷۰ - وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی و کلیه دستگاه های دولتی و غیردولتی و دستگاه های اجرایی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه های ورود به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، بورس های تحصیلی داخل و خارج از کشور فرصت های مطالعاتی و دوره های دکترای تخصصی پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی برای جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه و بیست و پنج درصد (۲۵٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند.^۱

تبصره ۱ - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته شدگان برای رشته ها و مقاطع تحصیلی الزامی می باشد. حد نصاب آخرین فرد پذیرفته شده برای وزارت خانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری (۷۰٪) تعیین می شود.^۲

۱ - به موجب بند الف ماده ۹۰ قانون برنامه ششم توسعه متن «سهمیه ورود با پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی برای جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه به سی درصد (۳۰٪) افزایش یابد» در ماده ۷۰ اعمال و تبصره ۲ به آن اضافه شد.

۲ - براساس ماده ۴۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی بند دوم تبصره ۱ (حد نصاب علمی) در ماده ۷۰ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران به شرح فوق اصلاح شد.

تبصره ۲ - در صورتی که سهمیه بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران (مشمولین ماده (۷۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاح بعدی آن) تکمیل نگردد و پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، پاسخگوی متقاضیان واجد شرایط نباشد دولت مکلف است مانده ظرفیت خالی بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران را مازاد بر پنج درصد (۵٪) مذکور به جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه که شرایط لازم را داشته باشند اختصاص دهد.

ماده ۷۱ -

الف - کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و مراکز علمی که از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ مجوز نموده‌اند و دانشگاه آزاد اسلامی مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت علمی موردنیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان پانزده درصد (۱۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسران و فرزندان آنان، همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه که دارای مدرک علمی دکتری مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و شرایط علمی مصوب شورای

عالی انقلاب فرهنگی را داشته باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیأت علمی، چنانچه شرایط علمی لازم را داشته باشند تأمین و از ابتداء آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی و با رعایت صلاحیت‌های اخلاقی استخدام کنند.

احکام و امتیازات این بند شامل اعضاء هیأت علمی فعلی دارای سوابق ایثارگری فوق نیز می‌شود.

مسئولیت اجرای احکام این ماده به طور مستقیم برعهده وزیر و رئیس دستگاه‌های مذکور است در اجرای این حکم مقامات یاد شده مکلف به اتخاذ تصمیم می‌باشند.

تبصره ۱- مشمولان این بند با سی و پنج سال خدمت و حداقل شصت و پنج سال سن بازنشسته می‌شوند.

تبصره ۲- در صورت تمایل فرد به بازنشستگی پس از اتمام سی سال خدمت و یا حداکثر شصت سال سن می‌تواند درخواست بازنشستگی نماید. حکم بند «پ» ماده (۹۰) این قانون در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه بر بند «الف» ماده (۷۱) قانون جامع ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ و اصلاحات بعدی و بر حکم ماده واحده قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام مصوب ۱۳۷۱/۲/۲۲ حاکم است.

شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور به شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۹۰)

قانون برنامه اصلاح می شود.^۱

ب - پس از برنامه پنجساله پنجم توسعه، دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاه‌ها و قوای سه‌گانه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه هیأت علمی خود را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط شورای عالی طرح و برنامه شاهد تهیه و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید به ایثارگران اختصاص دهند.

ماده ۷۲ - با توجه به ضرورت حفظ نشاط و شادابی ایثارگران و خانواده‌های آنان، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) این قانون که دارای امکانات تفریحی، فرهنگی، هنری و ورزشی می‌باشند با در نظر داشتن اصل عزتمندی برای استفاده ایثارگران و خانواده آنان پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در بهره‌مندی از این تسهیلات در نظر گیرند.

۱ - به موجب بند «پ» ماده ۹۰ قانون برنامه ششم توسعه این بند جایگزین متن قبلی بند الف ماده ۷۱ قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران شد.

فصل هشتم - منابع مالی و نظارت

ماده ۷۳ - منابع مالی مورد نیاز با حفظ سهم سایر منابع بنیاد، در قالب مفاد لوایح بودجه سنواتی پیش بینی خواهد شد.

تبصره ۱ - سایر منابع بنیاد به عنوان درآمد اختصاصی بنیاد هر ساله در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی می‌گردد.

تبصره ۲ - به منظور شفاف سازی منابع مالی اختصاص یافته برای خدمات رسانی به ایثارگران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مکلف است نسبت به ایجاد فصل رفاه و تأمین اجتماعی ایثارگران و برنامه های ذیل آن متناسب با عناوین فصول این قانون در لوایح بودجه سنواتی اقدام نماید.

ماده ۷۴ - به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون و آیین نامه اجرایی آن، رئیس بنیاد موظف است گزارش عملکرد هر سال را که براساس شاخص های هر برنامه و فعالیت تنظیم شده است حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد به مقام معظم رهبری، رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره ۱ - کلیه دستگاه های مشمول این قانون مکلفند هر ساله گزارش عملکرد مربوط به نحوه و میزان ارائه خدمات و تسهیلات به ایثارگران مشمول این قانون را به بنیاد ارائه نمایند.

تبصره ۲ - ارائه گزارش از سوی دستگاه هایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم له خواهد بود.

ماده ۷۵ - نوع میزان و تعیین اولویت ارائه خدمات هر فصل طبق آیین نامه هایی خواهد بود که توسط بنیاد با همکاری معاونت برنامه ریزی

و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و دستگاه‌های ذی‌ربط (حسب مورد) تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۶ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی الاثر می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و شش ماده در جلسه مورخ سوم تیرماه یک هزار و سیصد و هشتاد و شش کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت چهار سال در تاریخ بیست و پنجم شهریورماه یک هزار و سیصد و هشتاد و پنج بندهای (الف)، (د)، (ه)، (و) ، (ط) ماده (۱) و تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۳) و مواد (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۲۰)، (۲۲)، (۲۳)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۲۹)، (۳۳)، (۳۵)، (۳۷) و تبصره‌های آن، (۴۱) و تبصره‌های (۱) و (۲) آن، (۴۹)، (۵۲)، (۵۵)، (۵۶) و بخش اخیر فراز اول و فراز دوم ماده (۵۷) و مواد (۶۰)، (۷۲)، (۷۳) این قانون در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با این قید که: «قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱/۱۰/۲ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است به قوت خود باقی و در الباقی این مصوبه لحاظ خواهد شد.» موافق مصلحت نظام تشخیص داده شد و مابقی مواد این قانون در تاریخ ۱۳۸۶/۱/۲۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

عبارات الحاقی به ماده (۲۱) که در پی تطبیق با حکم بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل به آن افزوده شده است، در طول برنامه پنجساله پنجم توسعه معتبر است. «و

جایگزینی نیروهای خروجی خود»، «شهدا و»، «فرزندان و همسران» «یکسال و بالای یکسال اسارت» و «پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یکسال اسارت اختصاص دهند.»

بدیهی است سایر احکام مواد، بندها، اجزاء و تبصره‌های کلیه قوانینی که طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱/۱۰/۲ به نفع ایثارگران به تصویب رسیده است از جمله قوانین برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در طول زمان اعتبار قانونی خود معتبر است. این قانون از تاریخ تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام (۱۳۹۱/۱۰/۲) به مدت چهار سال به صورت آزمایشی لازم‌الاجراء است. فهرست قوانینی که برای مجریان غیرقابل استناد است به شرح زیر اعلام می‌شود:

- ۱- عبارت «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان» از بند «ک» ماده (۲۰) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵
- ۲- بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی مصوب ۱۳۹۰/۶/۷
- ۳- بند «ه» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵
- ۴- بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی

ایران اصلاحی ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ و ۱۳۹۱/۸/۱۴ (تبصره‌های این بند به قوت خود باقی است.)

۵- بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

۶- عبارت «برخورداری از مزایای بیمه مذکور مستلزم پرداخت حق بیمه سهم کارمند توسط افراد فوق‌الذکر و سهم کارفرما توسط دولت است» از ماده (۲۲۸) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

رئیس مجلس شورای اسلامی

۷

سیاست‌های کلی نظام در امور
ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و
جهاد و ساماندهی امور ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

به منظور ترویج و تحکیم فرهنگ پایداری و ایثار و جهاد در کشور و تکریم و پاسداری از حق ایثارگران اعم از شهیدان، جانبازان، آزادگان و رزمندگان و خانواده‌های آنان و سهمی که در عزت، امنیت و اقتدار ملی و نظام اسلامی دارند، سیاست‌های کلی نظام در این امور به شرح ذیل تعیین می‌گردد:

۱- اعتلاء ترویج و تحکیم فرهنگی ایثار، جهاد، شهادت و تفکر بسیجی در جامعه و نهادینه ساختن آن در اندیشه، باور، منش و رفتار مردم و مسئولان و مقابله با عوامل بازدارنده و تضعیف‌کننده آن.

۲- تعظیم و تکریم ایثارگران و پاسداری از منزلت و حق عظیم آنان بر مردم و کشور و تبیین نقش برجسته آنان در انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن و دفاع مقدس و امنیت ملی.

۳- بسترسازی، ایجاد و توسعه ظرفیت‌های لازم در رسانه‌ها به ویژه صدا و سیما، نظام آموزشی کشور و دستگاه‌های فرهنگی هنری به منظور تحقق بندهای یک و دو و ترویج اهداف، آرمان‌ها، وصایا و آثار ایثارگران و ارائه الگوهای جهاد و حماسه و فداکاری و معرفی قهرمانان عرصه جهاد و شهادت در جامعه.

۴- حمایت از تولید آثار ارزنده فرهنگی و هنری در جهت اشاعه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت در جامعه.

۵- تحقیق، شناسایی و ترویج مستمر عوامل تقویت‌کننده فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت و مشارکت دستگاه‌ها و ارکان نظام و لایه‌های مختلف اجتماعی در اجرای سیاست‌های مربوط به ایثارگران.

۶- توانمندسازی فردی و جمعی و اهتمام به پرورش استعدادها و ارتقای

سطح علمی، فنی و فرهنگی ایثارگران و فرزندان آنها به منظور نقش آفرینی فعال و مؤثر در عرصه‌های مختلف و اولویت دادن به استفاده از ایثارگران در بخش‌های مدیریتی در شرایط مساوی.

۷- اولویت دادن به ایثارگران در سیاستگذاری‌ها، برنامه‌ها، قوانین و آیین‌نامه‌های کشور و نیز در تخصیص و توزیع امکانات و حمایت‌های دولتی و فعالیت‌ها در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور به تناسب ایثار و جهاد در راه آرمان‌های اسلام و اهداف انقلاب اسلامی.

۸- شناخت نیازهای واقعی و ارائه خدمات مؤثر به ایثارگران و خانواده‌های آنان در ابعاد مختلف فرهنگی، علمی، آموزشی، اجتماعی، بهداشتی، درمانی، بیمه‌ای، معیشتی، اشتغال، مسکن، حقوقی، اداری، رفاهی و استخدامی با حفظ اصول عزتمندی، عدالت و روحیه خوداتکائی و شئون ایثارگری.

۹- مناسب‌سازی بناها و مراکز خدمات عمومی، معابر شهری، مراکز اداری، تفریحی و ورزشی و وسائط نقلیه عمومی با وضعیت جسمی جانبازان و ناتوانان جسمی و حرکتی، منطبق بر معیارهای مطلوب.

۱۰- توسعه مراکز علمی و پژوهشی و ارتقای ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و فناوری‌ها و اهتمام به تأمین تجهیزات و آموزش‌ها و مراقبت‌های لازم برای پیشگیری، درمان و کاهش آسیب‌های فردی و جمعی ناشی از جنگ و تهدیدات.

۱۱- حمایت قضایی از ایثارگران و خانواده‌ها و صیانت و حفاظت از حریم ایثارگری، با ایجاد ساز و کارهای مناسب توسط قوه قضاییه.

۱۲- حفظ و ترویج آثار، ارزش‌ها، حماسه‌ها و تجارب انقلاب اسلامی و دفاع مقدس با ایجاد توسعه و نگهداری موزه‌ها، یادمان‌ها، نمادها و نشان‌های جهاد، مقاومت و ایثار و پاسداشت قداست و منزلت تربت پاک شهیدان و ساماندهی و نگهداری مناسب آنها به صورت مراکز فرهنگی.

سیدعلی خامنه‌ای ۱۳۸۹/۱۱/۲۹

نسترن نساھد

مصوبات شورای عالی ترویج و
توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line and continuing down the page.

مصوبات اولین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و

شهادت «مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۱۷»

اولین جلسه شورای عالی فرهنگ ایثار و شهادت با حضور رئیس و اکثریت اعضا در تاریخ ۹۴/۷/۱۴ برگزار گردید و در اجرای تبصره ۳ ماده ۶۳ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام آیین نامه داخلی شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت:

ماده ۱- جلسات شورای عالی هر شش ماه یک بار به ریاست رئیس جمهور و رئیس شورای عالی تشکیل و با حضور دو سوم اعضا رسمیت می یابد.

ماده ۲- مصوبات شورای عالی با رأی اکثریت اعضا حاضر معتبر خواهد بود. در صورت تساوی آراء، رأی رئیس شورا مرجع می باشد.

ماده ۳- در صورت لزوم جلسه فوق العاده شورای عالی به تشخیص رئیس شورا و یا درخواست یک سوم از اعضا تشکیل می شود.

ماده ۴- به منظور پیگیری و اجرای مصوبات شورای عالی و انجام هماهنگی های لازم اعضا، شورای هماهنگی و نظارت با حضور نمایندگان تام الاختیار دستگاه های عضو تشکیل می شود.

تبصره- وظایف و نحوه تشکیل جلسات شورای هماهنگی براساس آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب رئیس شورای عالی می رسد.

ماده ۵- مصوبات شورای عالی توسط رئیس جمهور به دستگاه های ذی ربط ابلاغ خواهد شد.

ماده ۶- دبیر شورا و رئیس شورای هماهنگی، معاون رئیس جمهور و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشد.

رئیس جمهور و رئیس شورا

مصوبات دومین جلسه شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت «مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱»

مصوبه اول:

راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت «ما اگر در زمینه فرهنگ یعنی مدیریت فرهنگ کشور به لحاظ نگاه انقلاب، موفق شویم انقلاب موفق شده است. اگر در این زمینه موفق نشویم، شک نکنید که انقلاب شکست خورده است. جامعه مأنوس با فرهنگ ایثار و شهادت توقف و عقب‌گرد نخواهد داشت، پیشرفت‌های افتخارآمیز علمی کشور از برکات جهاد و شهادت در راه خداست.»

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

مقدمه:

بی‌تردید بنیادی‌ترین دستاوردهای انسانی در زمینه‌های مختلف خصوصاً دانش، تمدن و فرهنگ ثمره از خودگذشتگی و فداکاری افرادی است که، فراتر از وظیفه، مرارت تحمل سختی و مجروحیت از منافع شخصی را، به قیمت تأمین مصالح عمومی و ایجاد رفاه برای دیگران به جان خریدند و بشریت را مدیون خویش ساخته‌اند. از این روست که واژه متعالی ایثار بعنوان اوج خودشکوفائی انسان، در هر فرهنگ و هر زمان از جایگاه بس ارجمند برخوردار بوده و درخشان‌ترین صفحات در تاریخ هر مرز و بوم، تصاویر پرشکوه حماسه‌آفرینی مردان و زنانی است که در راه تحقق آرمان‌ها

تا پای جان پا به صحنه نهادند و در خاطره ملت خویش ماندگار شدند. انقلاب اسلامی ایران با رهبری امام خمینی (ره) متأثر از مبانی غنی دینی و با تأسی به عالی‌ترین نمونه ایثار در فرهنگ بشری، یعنی حماسه ماندگار عاشورا، برگرفته از فرهنگ ایثار بوده و طبعاً استمرار و بقای آن نیز در گرو تداوم جریان علت محدثه آن در تحت زعامت مقام معظم رهبری (مدظله العالی) می‌باشد.

امروز حفظ و نهادینه‌سازی نهال بارور فرهنگ ایثار و شهادت در بستر فرهنگ عمومی در سطح ملی و فرا ملی و زمینه‌سازی انتقال شفاف آن به نسل‌های آینده در جهت تحقق جامعه و تمدن اسلامی، بعنوان وظیفه‌ای سنگین بر دوش مردم و مسئولین می‌باشد.

بالحاظ مفاد مذکور می‌توان اذعان داشت ابلاغ سیاست‌های کلان نظام در زمینه ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، وضع ماده ۶۳ در قانون جامع خدمات ایثارگران و تشکیل شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت، گامی مهم در تحقق رسالت فوق و به معنی توجه و تأکید قانون‌گذار بر نقش بی‌بدیل فرهنگ ایثار بعنوان روح حاکم بر تمامی خدمات، امتیازات و تسهیلات پیش‌بینی شده در این زمینه می‌باشد. راهبردها و سیاست‌های شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت که در راستای تعیین و تدوین اصول و مبانی نظری با محوریت اصول دینی و انقلابی فرهنگ، براساس اندیشه امام خمینی (ره)، در جهت رفع دغدغه‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و در قالب ترسیم مؤلفه‌های لازم برای انجام وظائف شورای عالی تهیه گردیده است به شرح ذیل می‌باشد:

بیانیه مأموریت:

تبیین، اعتلاء، ترویج، تحکیم، نهادینه‌سازی، صیانت، هدایت و نظارت بر فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و فداکاری در اندیشه، باور، منش و رفتار سطوح و اقشار مختلف جامعه با بسیج انگیزه‌ها، ظرفیت‌ها و منابع.

بیانیه چشم‌انداز:

با اتکال به قدرت لایزال الهی، در پرتو ایمان و عزم ملی، بهره‌گیری از رهنمودهای بنیانگذار جمهوری اسلامی و سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب، کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی و در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت در جایگاه و مرتبه‌ای از اعتبار علمی، انگیزه معنوی، مدیریت جهادی، نقش تأثیرگذار، الهام‌بخش و برخوردار از سازمانی باثبات، پویا، خلاق، قادر به سیاست‌گذاری، جریان‌سازی، برنامه‌ریزی، مدیریت و پایش فرآیند تولید و ترویج فرهنگ ایثار، در سطح ملی و بین‌المللی، که با بسیج و هدایت منابع و اطلاعات و ایجاد هم‌افزایی، موجب نهادینه شدن و عینیت یافتن فرهنگ ایثار در رفتار و گفتار مردم، ارتقاء سطح منزلت ایثار و ایثارگری و مقابله بهنگام با تهدیدات و کاهش معضلات اجتماعی شده، و در انتقال عملی ارزش‌ها به جهان و نسل‌ها تعیین‌کننده است.

اهداف کلان:

- ۱- نهادینه‌سازی، عینیت‌بخشی، ترویج و صیانت از فرهنگ ایثار و شهادت و رفتارهای ایثارگرانه در تراز انقلاب اسلامی.
- ۲- راهبری، حمایت و نظارت بر برنامه‌ها و تولیدات فرهنگی مرتبط با ایثار، جهاد و شهادت در سطح ملی و فراملی.
- ۳- توسعه هماهنگی و مشارکت دستگاه‌ها، سمن‌ها و افراد و بسیج ظرفیت‌ها و منابع در جهت ارتقاء فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت. راهبرد «۱» صیانت و حفاظت از حریم و ارتقاء و تکریم منزلت اجتماعی ایثار و ایثارگران.

سیاست‌ها:

- ۱،۱. نهادینه‌سازی فرهنگ مجاهدت و معرفی الگوهای ایثارگر، همراه با افزایش دانش و ارتقاء انگیزه‌های فردی و اجتماعی در شناخت و باور و عمل به رفتارهای ایثارگرانه و اعلام آن به مبادی ذی‌ربط.
- ۱،۲. ارزیابی تأثیر و پیامدهای وضع و اجرای قوانین برای ایثارگران در تعمیق احساس منزلت و ایفای نقش مؤثر اجتماعی.
- ۱،۳. تبیین نقش ایثار و ایثارگر به عنوان عامل وحدت، پویایی، سلامت و انسجام اجتماعی و دفاع از نظام اسلامی.
- ۱،۴. حفظ، تبیین و نشر اندیشه‌های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.
- ۱،۵. مقابله با اقدامات مغایر با ارزش‌های ایثار، جهاد و شهادت از طریق شناسایی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی در منازعات جناحی و سیاسی.

- ۱,۶. رصد محتوایی کلیه فعالیت‌ها و برنامه‌های مرتبط با فرهنگ ایثار در ایران و جهان.
- ۱,۷. نظارت و ارزیابی فعالیت‌های دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت. راهبرد «۲» تحکیم و نهادینه‌سازی فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به عنوان مقوم فرهنگ عمومی کشور و محور انسجام ملی.
- ۲,۱. تدوین راهبردها و سیاست‌های اساسی حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت مبتنی بر و تعالیم قرآن کریم، آموزه‌های معصومین (علیهم‌السلام) و اندیشه‌های بنیانگذار جمهوری اسلامی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و ابلاغ به دستگاه‌های مختلف.
- ۲,۲. تقویت سرمایه‌های اجتماعی همگرا و مقوم فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت با محوریت خانواده و بهره‌گیری از نهادهای دینی، تربیتی، آموزشی، فرهنگی و اجتماعی.
- ۲,۳. جلب حداکثری مشارکت نخبگان و فعالان عرصه فرهنگ، و حمایت از طرح‌ها، برنامه‌ها و تولیدات علمی، فرهنگی، هنری، ادبی و ... در زمینه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.
- ۲,۴. حمایت از نظریه‌پردازی، آینده‌پژوهی، حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تربیت مروج، کادرسازی و نهادسازی برای گسترش فعالیت در این عرصه از طریق کلیه دستگاه‌های اجرایی.
- ۲,۵. احیاء، تقویت و ترویج شعائر، نمادها و آیین‌های ایرانی - اسلامی در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

- ۲,۶. نظارت بر جریان تولید، و بهره‌مندی فرهنگی جامعه در زمینه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.
- ۲,۷. تبیین، تحکیم و ارتقاء سطح منزلت و جایگاه ایثار و ایثارگران و مقابله با تحریف، تضعیف و یا فراموشی ارزش‌های ایثارگری.
- راهبرد «۳» بکارگیری ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای اشاعه و تحکیم فرهنگ ایثار و شهادت.
- سیاست‌ها:
- ۳,۱. تبیین گفتمان جهانی بر مبنای فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت با تأکید بر تولید محتوای اثربخش.
- ۳,۲. حمایت و تقویت مقاومت اسلامی، مواضع ظلم‌ستیزانه و دفاع از ارزش‌های دینی و انسانی در داخل و خارج از کشور.
- ۳,۳. گسترش فعالیت‌های رسانه‌ای و ارتباطی در سطح ملی و فراملی در ارتباط با فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.
- ۳,۴. تولید مشترک محتوا و آثار فرهنگی، هنری و ادبی با دیگر ملل و کشورها و انتقال و تبادل تجارب.
- ۳,۵. تعمیق نقش فرهنگ ایثار در صدور ارزش‌های انقلاب اسلامی و شکل‌گیری تمدن اسلامی.
- ۳,۶. استفاده از صاحب‌نظران، پژوهش‌ها، مستندات و تجربیات و مطالعات تطبیقی فراملی در زمینه ایثار، جهاد و شهادت.
- ۳,۷. هماهنگی و همکاری در زمینه سازماندهی، هدایت و جهت‌دهی برنامه‌ها، فعالیت‌ها، قوانین و مقررات جهت تجمیع توان‌ها، امکانات و منابع در حوزه فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت.

راهبرد «۱»: صیانت و حفاظت از حریم و ارتقاء و تکریم منزلت اجتماعی ایثار و ایثارگران.

راهبرد «۲»: تحکیم و نهادینه سازی فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به عنوان مقوم فرهنگ عمومی کشور و محور انسجام ملی.

راهبرد «۳»: بکارگیری ظرفیت های ملی، منطقه ای و بین المللی در راستای اشاعه و تحکیم فرهنگ ایثار و شهادت.

مصوبه دوم:

دستورالعمل ساماندهی، حمایت و تشویق تشکل های مردم نهاد، در حوزه ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، وزارت کشور و بسیج مستضعفان تهیه و به شورای عالی ارائه گردد.

مصوبه سوم:

دبیرخانه شورای عالی موظف است نسبت به تدوین راهبردها و سیاست های برگزاری کنگره ها، یادواره ها و یادبودهای حوزه فداکاری، ایثار و شهادت با همکاری و هماهنگی دستگاه های ذی ربط اقدام و پس از تصویب شورای عالی ابلاغ نماید.

مصوبه چهارم:

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس موظف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه و دیگر دستگاه‌های مرتبط در اجرای بندهای «ت»؛ «ث»؛ «ح» ماده ۸۶ برنامه پنج ساله ششم توسعه و در چارچوب برنامه‌ای که به دولت ارائه می‌دهد نسبت به ساماندهی یادمان‌های شهدای گمنام، توسعه و تکمیل مرکز اسناد و مدارک دفاع مقدس؛ موزه‌ها، راهیان نور و نیز تدوین تاریخ و دایرةالمعارف دفاع مقدس اقدام و گزارش سالانه آن (با ذکر موانع، آسیب‌ها و عملکرد دستگاه‌های دارای تکلیف قانونی) را به رئیس جمهور محترم ارائه نماید.

مصوبه پنجم:

پیشنهاد عضویت وزیر ورزش و جوانان، رئیس شورای عالی استان‌ها و رئیس سازمان بسیج مستضعفین به ترکیب اعضای شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت به صورت لایحه از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه گردد.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت

نسترن نساھد

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

ماده ۸۶-

الف - کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند نسبت به اجرای صحیح سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران ابلاغی ۱۳۸۹/۲/۲۹ اقدام نمایند.

ب - وزارت آموزش و پرورش مکلف است به منظور ترویج فرهنگ ایثار و شهادت نسبت به معرفی الگوها و قهرمانان ملی ایثار و شهادت در متون درسی کلیه پایه‌های تحصیلی و فعالیت‌های پژوهشی و برگزاری مسابقات علمی اقدام نموده و در جهت تعمیق ایمان و ترویج باورها در صیانت از فرهنگ دینی و انقلابی نسبت به اجرای یادواره‌های شهدای دانش‌آموز و فرهنگی و برگزاری اردوهای راهیان نور ویژه دانش‌آموزان و فرهنگیان با سازمان بسیج همکاری لازم را به عمل آورد.

پ - صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است ضمن اختصاص بخشی از برنامه‌های شبکه‌های مختلف به موضوع ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، حداقل ده درصد (۱۰٪) از تولیدات برنامه‌های هنری نمایشی خود را به این موضوع اختصاص دهد.

ت - دولت موظف است به منظور بهره‌گیری از دستاوردهای دوران دفاع مقدس و انتقال و ترویج فرهنگ جهاد و مقاومت به نسل‌های آینده نسبت به ساماندهی گلزارهای شهدای سراسر کشور با رضایت والدین شهید و یادمان شهدای گمنام، احداث و تکمیل موزه‌های دفاع مقدس و مرمت و نگهداری آنها اقدام نماید. وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه‌های خدماتی مربوط به آب‌رسانی، برق‌رسانی، گازرسانی و جاده

مواصلاتی را طبق بودجه سنواتی تأمین نمایند.

ث - دولت موظف است به منظور تداوم اجرای برنامه‌های شاخص در حوزه ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت به خصوص استمرار و فراگیر نمودن برنامه راهیان نور با ایجاد و توسعه ظرفیت‌ها و زیرساخت‌های لازم در دستگاه‌های اجرایی و فرهنگی نسبت به قرار دادن موضوع در سرفصل اعتبارات برنامه‌های فرهنگی و هزینه‌ای وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها اقدام نماید.

ج - دولت مکلف است به منظور حفظ و ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تکریم از الگوهای این فرهنگ ماندگار به والدین شهیدی که دارای حداقل سه شهید یا دو شهید و یک جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر یا یک شهید و دو جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر هستند نشان ملی ایثار اعطا نموده و آنان را به عنوان چهره ماندگار کشور به جامعه معرفی نماید.

تبصره ۱ - صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و سایر نهادهای فرهنگی مکلفند جهت ارج نهادن به این چهره‌های ماندگار اقدام فرهنگی لازم را جهت معرفی آنها انجام دهند.

تبصره ۲ - آیین‌نامه اجرایی این بند در شش ماه اول اجرای قانون برنامه به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون موظفند بیست درصد (۲۰٪) از اعتبارات فرهنگی خود به استثنای فصول اول و ششم اعتبارات

هزینه‌ای را براساس موافقتنامه مبادله شده با سازمان در چارچوب سیاست‌های مصوب ابلاغی شورای عالی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت صرف این امور نمایند.

ح - بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس موظف است با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و شهرداری‌ها و سایر دستگاه‌های فرهنگی کشور تا پایان اجرای قانون برنامه نسبت به توسعه و تکمیل مراکز اسناد و مدارک دفاع مقدس و تدوین دایره‌المعارف دفاع مقدس و تدوین تاریخ دفاع مقدس مطابق بودجه سنواتی اقدام نماید.

خ - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش، دانشگاه آزاد اسلامی، بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح به منظور تعمیق و ترویج ارزش‌های دفاع مقدس به نسل‌های بعدی، واحدهای درسی مرتبط با ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در مقاطع مختلف دانشگاهی را ایجاد نموده و تعدادی از موضوعات پژوهشی، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های (پروژه‌های) علمی و تحقیقاتی خود را به موضوع فرهنگ ایثار و شهادت اختصاص دهند.

تبصره - کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند گزارش عملکرد سالانه خود را در طول اجرای قانون برنامه در حوزه ترویج فرهنگ ایثار و جهاد و مقاومت و شهادت را به سازمان بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس و کمیسیون‌های مرتبط مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

ماده ۸۷-

دولت موظف است اقدامات لازم برای اجرای صحیح و به موقع قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران را به عمل آورد و اعتبار کافی را در بودجه سنواتی پیش بینی نماید و کلیه آیین نامه های اجرایی آن را حداکثر تا شش ماهه سال اول اجرای قانون برنامه تصویب و ابلاغ نماید.

الف - دولت مکلف است در اجرای ماده (۶۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ به نحوی برنامه ریزی نماید که تا دو سال اول اجرای قانون برنامه کلیه مشمولان ماده مذکور تعیین تکلیف گردند. یگانهای اعزام کننده نهادهای متولی موظفند گواهی مورد نیاز افراد مشمول این ماده و صورت سانحه را به کمیسیون احراز بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه نمایند.

تبصره - بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که صورت سانحه بالینی همزمان مجروحیت را ندارند اما مجروحیت آنها توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام کننده (نیروهای مسلح) احراز می گردد را به عنوان جانباز تلقی نماید و حداقل (۵٪) جانبازی به آنها تعلق می گیرد.

اجرای این تبصره مانع از احراز جانبازی بیش از درصد مذکور توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران نمی باشد.

ب - دولت مکلف است در سال اول اجرای قانون برنامه اعتبار مورد نیاز برای اجرای تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران را در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی نموده و از طریق سازمان تأمین اجتماعی

نیروهای مسلح به کلیه آزادگان و جانبازان واجد شرایط پرداخت نماید.

پ - دولت موظف است خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان، رزمندگان و افراد تحت تکفل ایشان (والدین و همسران و فرزندان) دارای تابعیت غیرایرانی که در طول هشت سال دفاع مقدس یا بعد از آن در راستای مأموریت محوله از سوی مراجع ذی صلاح به درجه رفیع شهادت یا جانبازی یا اسارت نائل آمده‌اند پس از تأیید مراجع مذکور تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران قرار دهد و رزمندگان نیز بنا به تشخیص ستاد کل نیروهای مسلح تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (ساتا) قرار می‌گیرند.

تبصره - اعطای تابعیت و اقامت به افراد موضوع این ماده براساس ضوابط در چارچوب قانون خواهد بود که حداکثر ظرف مدت سه ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های امور خارجه و کشور تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی با رعایت اصل یکصد و هفتاد و ششم (۱۷۶) قانون اساسی می‌رسد.

ت - ماده (۱۸) قانون جامعه خدمات رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می‌شود:

بنیاد موظف است در چارچوب قوانین به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد جانبازی به عنوان مبنای ارائه خدمت به جانبازان و آزادگان در مواردی که نیاز به رأی کمیسیون باشد نسبت به تشکیل کمیسیون‌های پزشکی اقدام و جهت تعیین نحوه از کارافتادگی کلی آنها، با در نظر گرفتن وضعیت فعلی سلامت روحی، جسمی، اجتماعی، اقتصادی، شغلی و سابقه حضور در جبهه و براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد بنیاد

و ستاد کل نیروهای مسلح و با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد اقدام نماید.

ث - به منظور حفظ کرامت ایثارگران و خانواده معظم شهدا، جانبازان و آزادگان، دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مجاز نیستند ایثارگران شاغل در آن دستگاه را به استثنای موارد محکومیت در هیأت تخلفات اداری به عنوان نیروهای مازاد (عدم نیاز) معرفی نمایند.

ج - دولت مکلف است علاوه بر اجرای ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و تبصره‌های آن و اصلاحات بعدی، تمام فرزندان شهداء و فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر را در طول اجرای قانون برنامه، استخدام نماید.

چ - جانبازانی که قبل از تصویب این قانون به صورت پیش از موعد یا عادی و بدون سنوات ارفاقی بازنشسته شده‌اند با رعایت شرط سنی کمتر از شصت و پنج سال می‌توانند به خدمت اعاده و با تکمیل خدمت سی و پنج ساله خود و با رعایت شرایط عمومی به بازنشستگی نائل آیند.

تبصره - در صورت دریافت پاداش پایان خدمت در بازنشستگی اول، پاداش مذکور مربوط به آن سنوات، مجدداً به این افراد تعلق نمی‌گیرد.

ح - ایثارگران و فرزندان شهداء مشمول قوانین، مقررات و ضوابط استخدامی خاص مربوط به خود بوده و کلیه دستگاه‌های مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مکلف به انجام آن هستند.

خ - کلیه فرزندان و همسران شهدای شاغل در دستگاه‌های موضوع ماده

(۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایشارگران می‌توانند با حداکثر هشت سال سنوات ارفاقی و با دریافت حقوق و مزایای کامل بازنشسته شوند.

د - ماده (۲۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایشارگران به شرح زیر در طول اجرای قانون برنامه اصلاح و دو تبصره به آن الحاق می‌شود:

عبارت «جانبازان دارای محدودیت جسمی حرکتی» بعد از عبارت «جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی» اضافه می‌شود.

تبصره ۱ - والدین، همسران و فرزندان شهدا که دارای بیماری‌های خاص و یا صعب‌العلاج یا محدودیت جسمی حرکتی می‌باشند پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد، مشمول این ماده می‌شوند.

تبصره ۲ - جانبازان گروه بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا چهل و نه درصد (۴۹٪) ضریب کا (K) بهره‌مندی حق پرستاری آنان به میزان درصد جانبازی می‌باشد.

ذ - ماده (۲۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایشارگران به شرح زیر اصلاح می‌شود.

عبارت «اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی» بعد از عبارت «تأمین نیروهای موردنیاز خود را» اضافه می‌شود.

تبصره ۱ - وضعیت استخدامی مشمولان این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می‌گردد.

تبصره ۲ - والدین، همسران و فرزندان شهدا و جانبازان و آزادگان و رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه، شاغل در کلیه دستگاه‌های مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایشارگران و مؤسسات تابعه

آنها و شرکت های عمومی و دولتی، در صورت تنزل از پست سازمانی بالاتر، مشروط به عدم محکومیت آنها براساس آراء مراجع قضایی یا اداری به تنزل پست، از کلیه حقوق و مزایای همان پست سازمانی با همتراز شغل و پست قبلی برخوردار می شوند.

ر - ایثارگرانی که به موجب قوانین و مقررات مربوط از امتیاز یک مقطع تحصیلی بالاتر بهره مند می باشند با داشتن مدرک کارشناسی، مشمول بند (الف) ماده (۱۰۳) قانون مدیریت خدمات کشوری بوده و می توانند تا سی و پنج سال خدمت کنند.

ز - آزادگانی که به دلیل استفاده از دو برابر شدن سابقه اسارت زودتر از خدمت سی سال بازنشسته شده اند، می توانند برای یک بار و با رعایت شرط سنی زیر شصت و پنج سال با بازگشت به خدمت، حسب مورد سی یا سی و پنج سال خدمت خود را تکمیل کنند و سپس با لحاظ عین سوابق اسارت به بازنشستگی نائل آیند.

ژ - مسئولیت رسیدگی و ارائه خدمات مطابق قوانین و مقررات به کلیه جانبازان، آزادگان و خانواده معظم شهداء که در بنیاد دارای پرونده ایثارگری می باشند به عهده بنیاد بوده و مسئول رسیدگی و ارائه خدمات رزمندگان هشت سال دفاع مقدس با معرفی و تأیید واحد یا مرکز امور ایثارگران نیروهای مسلح با سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (ساتا) می باشد.

ماده ۸۸ -

الف - دولت موظف است کلیه مطالبات معوق خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران (جانبازان و آزادگان) اعم از پاداش پایان خدمت و وجوه مربوط به ذخیره مرخصی استفاده نشده و کلیه مطالبات قانونی آنان را به طور کامل حداکثر در دو سال اول اجرای قانون برنامه مطابق بودجه سنواتی تأمین و توسط بنیاد پرداخت نماید. به نحوی که در پایان سال دوم اجرای قانون برنامه هیچگونه مطالبات معوقی در حوزه ایثارگران و خانواده شهدا باقی نمانده باشد.

تبصره - مطالبات مذکور در این ماده در خصوص جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال نیز بر حسب مورد باید توسط بنیاد و دستگاه مربوطه در طی دو سال اول اجرای قانون برنامه طبق بودجه سنواتی تأمین و پرداخت گردد.

ب - دولت موظف است اعتبار لازم را به منظور تأمین حداقل معیشت گروه‌های عنوان شده ذیل که فاقد شغل یا درآمد باشند را پیش‌بینی و حداقل حقوق کارکنان دولت را به آنان جهت پرداخت در بودجه‌های سنواتی درج و در اختیار دستگاه‌های مربوطه قرار دهد.

۱- جانبازان با هر میزان درصد از کارافتادگی و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت.

۲- رزمندگان با حداقل شش ماه حضور در جبهه و چریک‌های جنگ‌های نامنظم (گم جن).

۳- افراد تحت تکفل قانونی جانبازان متوفی، آزادگان متوفی، رزمندگان متوفی (با حداقل شش ماه حضور در جبهه).

تبصره - تشخیص افراد تحت تکفل قانونی جانبازان و آزادگان متوفی و ارائه خدمات به آنان به عهده بنیاد و تشخیص افراد تحت تکفل قانونی رزمندگان متوفی به عهده واحد ایثارگران نیروهای مسلح و ارائه خدمات به آنان به عهده سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح (ساتا) می باشد.

۴- نامادری شهید و خواهران مجرد شهدا که تحت تکفل والدین شهدا بوده اند (پس از فوت والدین).

۵- برادر و خواهر شهید دارای معلولیت جسمی، حرکتی، ذهنی، محجور، دارای بیماری های خاص و یا صعب العلاج پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد.

۶- همسران مطلقه شهدا که فرزند یا فرزندان شهید را حداقل پانزده سال بعد از شهادت شهید نگهداری نموده اند با تأیید بنیاد (ماهانه معادل دو سوم حقوق کارکنان دولت).

پ - در ماده (۵۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت «آزادگان» عبارت «همسران و فرزندان شهدا» اضافه می گردد.

ت - سازمان و بنیاد مکلفند نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) سرانه بیمه عمر و حوادث جانبازان و آزادگان، والدین، همسر و فرزندان شهدا فاقد پوشش بیمه عمر و حوادث، وفق بودجه سنواتی اقدام نمایند.

حکم بند (ت) ماده (۸۸) بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.

ث - دولت مکلف است طبق بودجه سنواتی به منظور حمایت و تحلیل از رشادت های رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که حداقل شش ماه سابقه

حضور در جبهه دارند و جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی و آزادگان با کمتر از شش ماه سابقه اسارت و همسران و فرزندان آنان تسهیلات رفاهی، معیشتی، بهداشتی، درمانی و فرهنگی به شرح زیر ارائه نماید.

۱- تامین و پرداخت یا معافیت حداقل سی درصد (۳۰٪) هزینه شهریه تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی، دوره‌های شبانه دانشگاه‌های دولتی، دانشگاه پیام نور و سایر دانشگاه‌های مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وفق بودجه سنواتی.

۲- بهره‌مندی رایگان از خدمات مراکز فرهنگی عمومی و ناوگان حمل و نقل شهری.

۳- معافیت از پرداخت سی درصد (۳۰٪) هزینه از طریق هر یک از شرکت‌های دولتی و خصوصی هواپیمایی، ریلی و دریایی در سفرهای داخلی و عتبات عالیات برای یکبار در سال.

۴- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و سازمان اوقاف و امور خیریه مکلفند به منظور ارج نهادن به والدین، همسران و فرزندان شهدا و آزادگان و همسران و فرزندان آنان، جانبازان و همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان با سابقه حضور شش ماه و بالاتر در جبهه را با رعایت مفاد وقفنامه در امامزادگانی که دفن اموات در آنها مجاز می‌باشد و آرامستان‌ها بدون اخذ هزینه اقدام نمایند.

۵- بهره‌مندی از انشعاب رایگان آب، فاضلاب، برق و گاز برای یک بار در یک واحد مسکونی.

۶- بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر مطابق قوانین مربوطه و

برای رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس در حقوق و مزایای اجتماعی.

ج - در بند (الف) ماده (۳۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت «جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد» عبارت «فرزندان جانبازان، فرزندان آزادگان، رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه» اضافه می شود.

چ - متن زیر به عنوان ماده (۵۹) مکرر به قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران الحاق می شود.

«قوه قضاییه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضاییه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضایی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.»

حکم بند (ج) ماده (۸۸) بر مواد (۱۳)، (۵۲) و (۵۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در طول اجرای قانون برنامه، حاکم است.

ح - در صورتی که دریافتی ایثارگران و فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل

دوازده ماه سابقه حضور در جبهه مشمول صندوق تأمین اجتماعی و صندوق بازنشستگی دیگری گردد بازنشستگی در هر صندوق به طول مستقل انجام می‌گردد و با تحقق بازنشستگی این افراد در دو صندوق از مستمری بازنشستگی آن صندوق بهره‌مند می‌گردند. کمک دولت فقط به یک صندوق خواهد بود.

خ - ایثارگران و فرزندان شهدا و آزادگان و جانبازان و رزمندگان با حداقل دوازده ماه سابقه حضور در جبهه برای یک بار از پرداخت مابه‌التفاوت برای پانزده سال سنوات بیمه‌ای ناشی از تغییر صندوق بیمه و بازنشستگی معافند. این مبلغ به عنوان مطالبه صندوق منتقل الیه از دولت منظور و در قالب بودجه سنواتی توسط دولت پرداخت و تسویه می‌شود.

د - متن زیر به عنوان بند (۷) به انتهای ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳/۷/۲۹ الحاق می‌شود.

۷ - در صورت اذن فرماندهی کل قوا

- فرزندان رزمندگان با سابقه حضور در جبهه به ازای هر ماه حضور یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان آزادگان به ازای هر ماه اسارت یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

- فرزندان جانبازان به ازای هر درصد جانبازی یک ماه کسر خدمت از نظام وظیفه

تبصره - بهره‌مندی فرزندان جانبازان براساس درصد جانبازی صادره از کمیسیون عالی پزشکی نیروهای مسلح با بنیاد اقدام می‌گردد و در خصوص آموزش خدمت نظام وظیفه براساس مقررات ستاد کل نیروهای مسلح عمل می‌گردد.

حکم بند (د) ماده (۸۸) قانون برنامه ششم بر حکم تبصره (۲) ماده (۳۳) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور، حاکم است.

د- به ماده (۵۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران عبارت رزمندگان با حداقل دوازده ماه حضور در جبهه اضافه می گردد.

ر- به ماده (۳۷) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران پس از عبارت «کسورات بازنشستگی سهم اسرا و آزادگان و جانبازان» عبارت «فرزندان شهدا و رزمندگان با حداقل بیست و چهار ماه حضور در جبهه» اضافه می شود.

ز- فرزندان شهدا از کلیه امتیازات و مزایای مقرر در قوانین و مقررات مختلف برای شخص جانباز پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر به استثنای تسهیلات خودرو، حق پرستاری، کاهش ساعت کاری و حالت اشتغال برخوردارند. امتیازات ناشی از این بند شامل وابستگان فرزند شهید نمی شود.

ژ- عبارت ذیل به ماده (۶۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران اضافه می شود:

بعد از عبارت «جانبازان و آزادگان» عبارت «همسران و فرزندان شهدا» اضافه می شود.

ماده ۸۹-

الف - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در طول اجرای قانون برنامه، سالانه نسبت به ارائه تسهیلات مسکن فقط یک بار با سود حداکثر چهار درصد (۴٪) به تعداد پنجاه هزار نفر به رزمندگان دارای حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه و آزادگان با حداقل سه ماه اسارت که فاقد مسکن ملکی می باشند و تاکنون مسکن، زمین یا تسهیلات مسکن دریافت

نموده‌اند از طریق بانک‌های عامل اقدام نمایند. مابه‌التفاوت سود مذکور تا سقف نرخ مصوب شورای پول و اعتبار مطابق بودجه سنواتی توسط دولت تأمین و به بانک‌های عامل پرداخت می‌شود. (تعیین اولویت و نحوه معرفی افراد واجد شرایط به موجب دستورالعمل ستاد کل نیروهای مسلح خواهد بود.)

ب - تبصره ذیل به ماده (۳ مکرر) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران الحاق می‌گردد:

تبصره - ایثارگران در پرداخت هزینه‌های حق الثبت و حقوق دولتی مربوط به خرید و فروش، ترهین اسناد مالکیت تسهیلات وام خرید یا ساخت مسکن از هفتاد درصد (۷۰٪) معافیت برخوردار می‌باشند.

پ - دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است همه ساله حداقل ده درصد (۱۰٪) منابع قرض الحسنه تمامی بانک‌ها و مؤسسات پولی و اعتباری دولتی را در چارچوب بودجه سنواتی جهت اشتغال ایثارگران از طریق صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اختصاص دهد.

ت - دولت موظف است در اجرای مواد (۳) و (۳ مکرر) فصل دوم قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران و اصلاحات بعدی آن حداکثر تا پایان خرداد ماه هر سال شرایط پرداخت تسهیلات مسکن ارزان قیمت به ایثارگران را مطابق بودجه سنواتی ابلاغ نماید.

ث - ماده واحده اصلاح ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۹/۹/۲۸ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد.

بعد از عبارت «از طریق مزایده عمومی» عبارت «با اولویت ایثارگران و فرزندان شهدا» اضافه می‌گردد.

ماده ۹۰-

الف - الحاقات زیر در ماده (۷۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاحیه بعدی آن و در ماده (۴۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به شرح زیر صورت می‌گیرد:

سهمیه ورود با پنج درصد (۵٪) سهمیه اختصاصی برای جانبازان، زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان، زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان رزمندگان، با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه به سی درصد (۳۰٪) افزایش یابد.

تبصره - در صورتی که سهمیه بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران (مشمولین ماده (۷۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاح بعدی آن) تکمیل نگردد و (۵٪) سهمیه اختصاصی جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، پاسخگوی متقاضیان واجد شرایط نباشد دولت مکلف است مانده ظرفیت خالی بیست و پنج درصد (۲۵٪) ایثارگران را مازاد بر پنج درصد (۵٪) مذکور به جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرزندان و همسران رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه که شرایط لازم را داشته باشند، اختصاص دهد.

ب - هزینه شهریه مشمولان ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران در دانشگاه‌های پردیس بین‌الملل دانشگاه‌های دولتی یا غیردولتی حداکثر در سقف شهریه‌های دانشگاه آزاد اسلامی داخل کشور پرداخت می‌شود.

پ - کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و مراکز علمی که از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اخذ مجوز نموده‌اند و دانشگاه آزاد اسلامی مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت علمی موردنیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل فرزندان و همسران شهدا، جانبازان پانزده درصد (۱۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسران و فرزندان آنان، همسران و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه که دارای مدرک علمی دکتری مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد و شرایط علمی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی را داشته باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیأت علمی، چنانچه شرایط علمی لازم را داشته باشند تأمین و از ابتدا آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی و با رعایت صلاحیت‌های اخلاقی استخدام کنند.

احکام و امتیازات این بند شامل اعضاء هیأت علمی فعلی دارای سوابق ایثارگری فوق نیز می‌شود.

مسئولیت اجرای احکام این ماده به طور مستقیم برعهده وزیر و رئیس دستگاه‌های مذکور است در اجرای این حکم مقامات یاد شده مکلف به اتخاذ تصمیم می‌باشند.

تبصره ۱- مشمولان این بند با سی و پنج سال خدمت و حداقل شصت و پنج سال سن بازنشسته می شوند.

تبصره ۲- در صورت تمایل فرد به بازنشستگی پس از اتمام سی سال خدمت و یا حداکثر شصت سال سن می تواند درخواست بازنشستگی نماید. حکم بند «پ» ماده (۹۰) این قانون در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه بر بند «الف» ماده (۷۱) قانون جامع ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ و اصلاحات بعدی و بر حکم ماده واحده قانون اصلاح حداکثر سن داوطلبان استخدام مصوب ۱۳۷۱/۲/۲۲ حاکم است.

شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۲) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور به شرایط جامعه ایثارگران موضوع بند (پ) ماده (۹۰) قانون برنامه اصلاح می شود.

ماده ۹۱-

محکومیت مؤثر کیفری در جرائم امنیتی موضوع فصل اول کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ موجب محرومیت از امتیازهای مقرر در این بخش می شود.

۱۰

ایشاگران در قانون
مدیریت خدمات کشوری

مصوب ۱۳۸۶/۷/۸

مجلس شورای اسلامی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

تبصره ۳ ماده ۴۲): استخدام ایشانگران و خانواده‌های آنان براساس قوانین مصوب مربوط به خود خواهد بود.

تبصره ۵ ماده ۴۲): به کارگیری افراد با مدرک تحصیلی دیپلم و یا با حداقل سن کمتر از رقم مذکور در این ماده در موارد یا مناطق خاص برای مدت زمان مشخص و برای فرزندان شهدا صرفاً در مشاغل که با پیشنهاد سازمان و تصویب هیأت وزیران می‌رسد مجاز می‌باشد.

ماده ۶۱): اعزام کارمندان دستگاه‌های اجرایی از زمان تصویب این قانون برای طی دوره‌های آموزشی که منجر به اخذ مدرک دانشگاهی و یا معادل می‌گردد در داخل و خارج کشور با هزینه دستگاه‌های مربوطه و استفاده از مأموریت آموزشی ممنوع می‌باشد.

تبصره - ایشانگران مشمول مقررات خاص خود می‌باشند.

بند ۲ ماده ۶۸): فوق‌العاده ایشانگری متناسب با درصد جانبازی و مدت خدمت داوطلبانه در جبهه و مدت اسارت تا ۱۵۰۰ امتیاز و به دارندگان نشان‌های دولتی تا ۷۵۰ امتیاز تعلق می‌گیرد.

کارمندان و بازنشستگان که در زمان جنگ در مناطق جنگ‌زده مشغول خدمت اداری بوده‌اند به ازای هر سال خدمت در زمان جنگ ۱۲۵ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۰۳): دستگاه اجرایی با داشتن یکی از شرایط زیر می‌تواند کارمند خود را بازنشسته نماید:

الف - حداقل سی سال سابقه خدمت برای مشاغل غیرتخصصی و سی و پنج سال برای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد

و بالاتر با درخواست کارمند برای سنوات بالاتر از ۳۰ سال.

ب - حداقل شصت سال سن و حداقل بیست و پنج سال سابقه خدمت با بیست و پنج روز حقوق.

تبصره ۱ - سابقه مذکور در بند (الف) و همچنین شرط سنی مزبور در بند (ب) برای متصدیان مشاغل سخت و زیان آور و جانبازان و معلولان تا پنج سال کمتر می باشد و شرط سنی برای زنان منظور نمی گردد.

۱۱

قانون الحاق موادی
به قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی دولت

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

ماده ۳۹ - حقوق و مزایای حالت اشتغال، بازنشستگی و وظیفه و مستمری مستخدمان جانباز اعم از لشکری و کشوری که براساس قوانین و مقررات مربوط از کار افتاده کلی شناخته می‌شوند، با رعایت قانون حالت اشتغال توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین و پرداخت خواهد شد.

دستگاه‌ها مکلفند کلیه مزایای رفاهی و خدماتی که برای سایر پرسنل خود منظور می‌نمایند به مستخدمان جانباز فوق‌الذکر نیز اعطا نمایند.

ماده ۴۸ - کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحا از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و نیز کلیه مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مکلفند یکی از فرزندان کارکنان شهید، جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و به بالا و آزاده (اعم از شاغل، فوت شده و یا از کار افتاده) را که واجد شرایط عمومی استخدام می‌باشند علاوه بر سهمیه استخدامی ایثارگران در همان دستگاه استخدام نمایند.

ماده ۵۱ - دولت مکلف است اعتبارات لازم برای انجام تکالیف زیر را در لوائح بودجه سنواتی پیش‌بینی و منظور نماید.

الف - صددرصد (۱۰۰٪) هزینه بیمه همگانی و مکمل جانبازان و درمان خاص آنها شامل بازنشستگی و از کار افتادگی.

ب - تأمین صددرصد (۱۰۰٪) حق سرانه جانبازان و نیز بیمه مضاعف جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و به بالا، موضوع قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور مصوب ۱۳۷۳.

ج - تأمین حقوق ورودی تجهیزات پزشکی و توانبخشی مورد نیاز جانبازان به صورت جمعی - خرجی.

ماده ۵۲ - به منظور تسریع در اتمام طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه تمام که طی دو سال به اتمام می‌رسند، به هیأت وزیران اجازه داده می‌شود اعتبارات بودجه عمومی همان طرح مندرج در پیوست شماره (۱) قوانین بودجه سالیانه در صورت انتشار اوراق مشارکت (در چارچوب قانون انتشار اوراق مشارکت مصوب ۱۳۷۶/۶/۳) توسط شرکت‌های دولتی ذی‌ربط به پرداخت سود اوراق مشارکت طرح‌های مزبور اختصاص دهد. بازپرداخت مبلغ اصل اوراق مشارکت به عهده شرکت‌های ذی‌ربط خواهد بود. دولت هیچ‌گونه تضمینی در خصوص اوراق مشارکت مزبور نخواهد نمود..

مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی

۱۲

طرح سپاس از خانواده‌های
معظم شهدا و ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

کلیه دستگاه‌های اجرایی

(مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران)

در راستای تجلیل، تکریم، شناسایی و رفع مشکلات خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران و همچنین پاسداشت فرهنگ غنی ایثار و شهادت که مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ریاست محترم جمهور است، تصمیمات شورای مشاورین وزراء و رؤسای دستگاه‌های اجرایی در این زمینه تحت عنوان "طرح سپاس از خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران" جهت اجرا توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی و مشمول، ابلاغ می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور

بسمه تعالی

طرح سپاس از خانواده‌های شهدا و ایثارگران

طرح سپاس به عنوان یک طرح گسترده ملی با هدف تجلیل، تکریم، شناسایی و رفع مسائل و مشکلات خانواده‌های معظم شهدا و ایثارگران، مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و ریاست محترم جمهوری و سایر مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

بنابراین در راستای اجرای سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم ایثار، جهاد و سامان‌دهی امور ایثارگران ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) (۲۹ اسفند ۱۳۸۹) و توسعه و نهادینه کردن فرهنگ والای ایثار و شهادت و تقویت روحیه جهادی، کلیه دستگاه‌های مشمول ماده ۲ قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران، موظف هستند با به کارگیری تمامی ظرفیت‌ها و منابع انسانی و مالی با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و مشاوران ایثارگران دستگاه‌ها، برابر با دستورالعمل اجرایی این (پیوست) از ایثارگران دستگاه متبوع و سایر ایثارگران عزیز، دیدار به عمل آورند.

۱- وزارت محترم کشور، مکلف است به منظور پیگیری منظم و مستمر این طرح توسط استانداران، فرمانداران و شهرداران و بخشداران سراسر کشور، دستورات لازم را صادر و بر همکاری جدی و نظام‌مند آنان در اجرای کامل این طرح تأکید نماید.

۲- کلیه دستگاه‌های مشمول (ماده ۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران با هماهنگی دفتر امور ایثارگران، درصدی از اعتبارات سالانه فرهنگی را برای این طرح، اختصاص دهند.

۲-۱- به استناد (بند ج ماده ۸۹) برنامه ششم توسعه اقتصادی، با هماهنگی دفاتر امور ایثارگران دستگاه‌ها بخشی از ۲۰ درصد اعتبارات فرهنگی به طرح سپاس اختصاص داده شود.

۲-۲- با توجه به مسئولیت اجتماعی و اخلاقی و حرفه‌ای بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، اقتصادی و شرکت‌ها، به منظور بهره‌مندی از تعهد سازمانی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی برای تسهیل و تسریع فرآیند خدمات‌رسانی به طرح جامع ایثارگران در راستای اجرای سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم ایثار و شهادت، کلیه بانک‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات اعتباری و اقتصادی سه درصد از هزینه‌های مسئولیت‌های اجتماعی را برای این طرح در اختیار دفاتر ایثارگران قرار دهند.

۳- لازم است کلیه دستگاه‌های مشمول با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و مشاورین ایثارگران دستگاه‌ها، دیدار با این عزیزان را (به ویژه در سفرها و مأموریت‌های استانی در برنامه کاری خود قرار داده و نسبت به پیگیری مسائل و مشکلات ایثارگران اقدام نمایند).

۴- کلیه دستگاه‌ها مشمول طرح مکلفند سالیانه نسبت به ارائه گزارش جمع‌بندی شده به بنیاد شهید و امور ایثارگران اقدام نمایند.

۵- معاون محترم رئیس جمهور و ریاست بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است گزارش عملکرد سالانه این طرح را پس از ارزیابی عملکرد، تهیه و به هیأت دولت گزارش نمایند.

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

۱۳

شرح وظایف پست سازمانی
«مشاور وزیر و هماهنگ کننده
امور ایثارگران دستگاه‌های اجرایی»

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line and continuing down the page.

شرح وظایف پست سازمانی «مشاور وزیر و هماهنگ کننده امور ایثارگران دستگاه های اجرایی»

بخشنامه ۴۹۳۸۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۱ به دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

با عنایت به سیاست های کلی نظام در امور ترویج فرهنگ ایثار، جهاد و ساماندهی اموریثارگران «ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)» و قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، ارتقا و حفظ منزلت ایثارگران در صحنه های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی به موجب سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، سیاست های تحولی دولت سیزدهم، پیگیری اجرای قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران در دستگاه های اجرایی و در اجرای ماده (۱۴) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب مجلس شورای اسلامی، «شرح وظایف پست سازمانی مشاور وزیر و هماهنگ کننده امور ایثارگران دستگاه های اجرایی» به شرح زیر ابلاغ می گردد:

۱- ارتباط موثر با تشکل های ایثارگری مردمی جهت استفاده از ظرفیت آنها برای بهبود پیشرفت اهداف و رسیدن خدمات به ایثارگران و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و حمایت از کارآفرینان و شرکت های دانش بنیان و خلاق مرتبط با ایثارگران در چارچوب ضوابط و مقررات.

۲- بررسی و ارائه پیشنهادها و نظرات کاربردی برای حسن اجرای قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران و رهنمودهای رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در اموریثارگران.

۳- هدف گذاری، تبیین خط مشی و تدوین سیاست های اجرایی،

راهبردها و نقشه راه در جهت تشکیل شورای فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تدوین برنامه های عملیاتی جاری و توسعه ای متناسب با ماموریت های دستگاه مربوطه و پیگیری و جمع آوری عملکرد سالانه و ارائه گزارش مربوطه در خصوص نحوه و میزان ارائه خدمات و تسهیلات به صورت ادواری و سالیانه توسط دستگاه مرتبط به استناد تبصره (۱) ذیل ماده (۷۴) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران.

۴- پیگیری و هماهنگی لازم جهت اجرای برنامه ها و مسابقات فرهنگی، ورزشی، هنری و غیره در بین ایثارگران در ایام و مناسبت های مختلف، برگزاری جشنواره ها، همایش ها، یادواره ها، نمادها و نگارخانه ها، نمایشگاه ها و حمایت از تالیفات، مقالات و پایان نامه های مرتبط در حوزه فرهنگ ایثار و شهادت و برنامه ریزی و هماهنگی به منظور نام گذاری اماکن و ساختمان های دستگاه های اجرایی و واحدهای وابسته به نام شهدا (با اولویت شهدای دستگاه مربوطه).

۵- هماهنگی و نظام مند کردن فرآیند دیدار مستمر مسئولین (طرح سپاس) در سطوح مختلف با خانواده معظم شهدا و ایثارگران دستگاه با عنایت به تاکید مقام معظم رهبری و همچنین براساس ابلاغیه شماره ۹۷۸۱ تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۱ معاون اول محترم رئیس جمهور و ساماندهی نحوه تقدیر و تجلیل از ایثارگران دستگاه مربوطه.

۶- هماهنگی و ایجاد وحدت رویه در ارائه خدمات مطلوب به ایثارگران «موضوع تصویب نامه شماره ۳۸۶۱۴/ت/۳۸۸۴۴ هـ تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۳ هیئت محترم وزیران و آیین نامه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت به شماره ۱۰۵۱۱۵/ت

۳۶۶۸۰ ک تاریخ ۱۳/۰۵/۱۴۸۹ هیات محترم وزیران»، اعلام نظر عملیاتی برای بهبود ارائه خدمات به ایثارگران دستگاه اجرایی متبوع و پیگیری اجرای آن و پیگیری هزینه کرد بودجه های سنواتی و اعتبارات تخصیصی در موضوعات مرتبط با ایثارگران.

۷- بررسی و ارائه پیشنهاد در خصوص برنامه ها، فعالیت ها، تنظیم پیش نویس بخشنامه ها و دستورالعمل های داخلی مرتبط با ایثارگران جهت ارائه به بالاترین مقام دستگاه متبوع.

۸- عضویت و حضور فعال و موثر در جلسات درون و برون سازمانی مانند؛ شورای معاونین، کمیته انتصابات، شورای فرهنگی، کمیته منابع انسانی، هیات رسیدگی به تخلفات اداری و هسته گزینش حسب تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی و ایجاد کمیته ها و کارگروه های داخلی مرتبط و برقراری ارتباط موثر با نهادهای متولی در جهت ارائه خدمات مطلوب به ایثارگران.

۹- انجام بررسی های کارشناسی به منظور توانمند سازی فردی و جمعی و اهتمام به پرورش استعدادها و ارتقاء سطح علمی، فنی و فرهنگی ایثارگران در راستای نقش آفرینی فعال و موثر آن ها در عرصه های مختلف و اولویت دادن به استفاده از ایثارگران در بخش های مدیریتی در شرایط مساوی مطابق با بند (۶) سیاست های کلی نظام در امور «ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران».

۱۰- ایجاد بانک اطلاعاتی ایثارگران دستگاه اجرایی متبوع و پیگیری اجرای آراء صادره از کمیسیون ماده (۱۶) بنیاد شهید و امور ایثارگران در دستگاه مربوطه.

۱۱- بررسی عملکرد مدیران اجرایی دستگاه متبوع خود در خصوص نحوه اجرای قوانین و مقررات مرتبط با ایثارگران از جهت ایجاد رضایت مندی و

اثر بخشی و ارائه نظرات اصلاحی و تهیه و ارسال گزارش اقدامات مربوطه به بالاترین مقام دستگاه و بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۱۲- بررسی و ارائه پیشنهادها در خصوص پیش بینی پست های سازمانی، نیروی انسانی و امکانات اداری در شان ایثارگران دستگاه اجرایی مربوطه و پیگیری آن ها از بالاترین مقام دستگاه و ارائه گزارش به بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۱۳- بررسی و شناسایی نیازهای واقعی و پیگیری ارائه خدمات موثر به ایثارگران و خانواده های آنان در ابعاد مختلف فرهنگی، علمی، آموزشی، اجتماعی، بهداشتی، درمانی، بیمه ای، معیشتی، اشتغال، مسکن، حقوقی، اداری، رفاهی و استخدامی با حفظ اصول عزتمندی، عدالت و روحیه خوداتکایی و شئون ایثارگری «بر اساس بند (۸) سیاست های کلی نظام در امور ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران» و نظارت بر تحقق جذب سهمیه های استخدامی (۵٪+۲۵٪) ایثارگران در دستگاه های اجرایی در چارچوب ضوابط و مقررات.

۱۴- مطالبه، پیگیری، هماهنگی، اجرا و تمهیدات و اقدامات لازم در خصوص ایثارگران بر عهده مشاوران محترم ایثارگران بوده و ضروری است گزارش پیگیری و پیشرفت در رسیدگی امور ایثارگران و مطالبات آنان در وزارتخانه ها و دستگاه های اجرایی متبوع خود را به بالاترین مقام دستگاه مربوطه و بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه نمایند

معاون رئیس جمهور

و رئیس سازمان اداری

استخدامی کشور

۱۴

«برنامه ها و فعالیتهای
سال ۱۴۰۱ مشاوران وزراء
در دستگاہهای اجرایی»

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

«برنامه ها و فعالیت های سال ۱۴۰۱ مشاوران وزراء در دستگاههای اجرایی»

مقدمه: با عنایت به سیاست های کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار جهاد و شهادت و ساماندهی امور ایثارگران در خدمات رسانی و حفظ، ارتقاء و منزلت جایگاه ایثارگران در صحنه های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی به موجب سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران و سیاست های تحولی دولت سیزدهم در برقراری نظامی کارا، فراگیر، هماهنگ و هم افزای در سطح دستگاههای اجرایی و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات، اهم برنامه ها و فعالیت های مشاوران امور ایثارگران آن وزارتخانه/ دستگاه/ سازمانهای اجرایی برگرفته از اسناد بالادستی، رویه ها، دستورالعمل ها و بخش نامه ها ابلاغ می گردد. شایسته است مشاوران محترم امور ایثارگران در مطالبه، پیگیری، اجرای تمهیدات و اقدامات لازم را به عمل آورده و گزارشات پیشرفت امور را به بنیاد شهید و مسئولین اعلام نمایند.

ردیف	عناوین و فعالیتها با تاکید بر خلاقیت و نوآوری	سطح نفوذ/ اجرا			توضیحات
		استان	سازمانهای وابسته	ستاد	
۱	تشکیل کمیته ترویج فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت در سطح دستگاه و سازمانهای تابعه(با حضور رئیس دستگاه و مشاوران ایثارگران به عنوان دبیر)	*	*	*	
۲	پیگیری و هماهنگی جهت اجرای برنامه ها و مسابقات فرهنگی و ورزشی و هنری در مناسبت های مختلف و برپایی همایش ها، یادواره ها و نمایشگاه های مرتبط در سطح وزارتخانه ها زیر مجموعه استانی و همچنین استفاده از ظرفیت های جامعه هدف در رفع مشکلات ایثارگران و ترویج فرهنگ ایثار و جهاد و شهادت.	*	*	*	
۳	پیشنهاد و مشاوره به رئیس دستگاه و سازمان های وابسته در مناسبتهای مختلف اعم از برگزاری روز جانپا، آزادگان، روز شهید، هفته دفاع مقدس، دهه فجر، فتح خرمشهر، روز جهانی مقاومت(شهادت سردار سلیمانی) روز تکرم از مادران و همسران شهدا (وقایع حضرت ام البنین)	*	*	*	

برنامه ها و فعالیتها با تاکید بر خلاقیت و نوآوری

توضیحات	سطح نفوذ/ اجرا			ردیف	مجموعه خدمات
	استان	سازمانهای وابسته	ستاد		
	*	*	*	۴	همانگی و نظام مند نمودن فرآیند دیدار مستمر مسئولین (در سطح مختلف) با خانواده معظم شهدا و ایثارگران در سطح دستگاه سازمانها و واحدهای وابسته. (طرح سیاسی) بر اساس ابلاغیه شماره ۹۷۸۱ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۴ معاون اول محترم رئیس جمهور و نیز ساماندهی نحوه تجلیل و تقدیر از ایثارگران دستگاه و سازمانهای وابسته همچنین انجام طرح سلام شهید به استناد ابلاغیه شماره ۱۶۷۳۵۲ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۲ ریاست محترم جمهور و پیشنهادات اجرا مناسب آن به ریاست دستگاه و در نهایت جمع بندی و ارائه گزارش توسط معاون محترم جمهور و ریاست بنیاد شهید به هیئت محترم دولت
	*	*	*	۵	برپایی و مشارکت در کنگره بزرگداشت شهدای دولت و یادواره های مرتبط در سطح وزارتخانه و استانها و ارائه گزارش به بنیاد شهید (دبیرخانه شورا مشاوران وزرا)
	*	*	*	۶	تجلیل و تقدیر از ایثارگران دستگاه و سازمانهای وابسته و تهیه دستورالعمل و اجراء آن در طول سال در مناسبت های مختلف

برنامه ها و فعالیتها با تاکید بر خلاقیت و نوآوری

توضیحات	سطح نفوذ/ اجرا		ردیف	موضوع	محدوده جغرافیایی
	استان	سازمانهای وابسته			
			۷	<ul style="list-style-type: none"> * هدایتی، مطالبه و نظارت جدی در چارچوب قوانین و مقررات از جمله: * جذب اپراتورگران در دستگاه و سازمان مربوطه (۱۵/۵۰٪) * بازنگری پیمان از موعد * بازگشت به کار اپراتورگران مشمول قانون * امتیازات و فوق العاده ها اپراتوری * تامین و پرداخت کسورات بازنگری * بهره مندی و الویت ارائه تسهیلات(وام) - خانه سازمانی - کمک های غیر نقدی - کمک های بالادستی * پیگیری مأموریتهای آموزشی اپراتورگران * پیگیری بنداری و تضرره ۲۰ قانون بودجه ۱۴۰۱ در خصوص تبدیل وضعیت اپراتورگران در دستگاه و سازمان های وابسته و ارائه گزارش به رئیس دستگاه در نهایت بنیاد شهید و (دبیر خانه شورا مشاوران وزراء) 	
	*	*	۸	<p>بررسی مشکلات خاص و غیر متداول اپراتورگران دستگاه مربوطه و اولویت بندی نیازها و مسائل آنان و پیگیری رفع از مسئولین ذیربط و سایر مباحث قانونی و ارائه راه حل های مناسب به وزیر و رئیس سازمان مربوطه و در نهایت رفع مشکلات و کاستی های حاصله.</p>	
	*	*	۹	<p>انجام و بررسی های کارشناسی لازم به منظور بستر سازی رشد و ارتقاء سطح توانایی های علمی، فزدهنگی، اجتماعی و تخصصی اپراتورگران در سطح دستگاه مربوطه و ارائه پیشنهاد های کاربردی به وزیر یا رئیس سازمان برای اجرای پهنه آنها. همچنین توانمندسازی و ارتقای سطح مدیریتی اپراتورگران بر اساس بند ۶ سیاستهای کلی توزیع فرهنگ ایثار و شهادت مقام معظم رهبری (مدظله العالی)</p>	

برنامه ها و فعالیت های سال ۱۴۰۱ مشاوران وزراء در دستگاههای اجرایی»

توضیحات	سطح نفوذ/ اجرا		ردیف	موضوع	ملاحظات
	استان	سازمانهای وابسته ستاد			
	*	*	۱۰	پیگیری جدی اجرا آرا صادره کمیسیون ماده ۱۴ در سطح دستگاه مربوطه	
	*	*	۱۱	پیگیری عملیاتی شدن قانون بودجه سایانه اعتبارات تخصصی مورد نیاز و ارائه گزارش به مبادی ذیربط (۱)؛ بودجه کل دستگاه و ۳٪ بودجه مسئولیت اجتماعی بانک ها شرکت ها و موسسات و دستگاه ها ۲۰٪ بودجه فرهنگی بر اساس ابلاغیه شماره ۹۷۸۱ معاون اول رئیس جمهور در خصوص طرح سیاست) و ارائه گزارش به ریاست بنیاد شهید و امور ایثارگران (دبیر خانه شورا مشاوران وزرا)	
	*	*	۱۲	برگزاری کارگاههای آموزش و تخصصی مسئولان ایثارگران دستگاه، سازمانها و واحدهای وابسته به منظور توجیه قوانین و مقررات و رویه های رسیدگی به ایثارگران	
			۱۳	جمع آوری و ارائه گزارش انجاری و سالانه عملکرد دستگاه و سازمانهای وابسته در حوزه فرهنگ ایثار و شهادت و خدمات دهی به ایثارگران به مبادی ذیربط بنیاد شهید (دبیر خانه شورا مشاوران وزرا)	
			۱۴	بررسی و ارزیابی نحوه اجرای قوانین و مقررات مرتبط با امور ایثارگران از حیث ایجاد رضایتمندی و انریختی آنها و ارائه نقطه نظرات اصلاحی و عندالزم پیشنهاد تغییر یا اصلاح آنها به بنیاد شهید (دبیر خانه شورا مشاوران وزرا) و تنظیم بخشنامه ها و دستور العمل های داخلی	

«برنامه ها و فعالیت های سال ۱۴۰۱ مشاوران وزراء در دستگاههای اجرایی»

توضیحات	سطح نفوذ/ اجرا		عنوان و فعالیتها با تاکید بر خلاقیت و نوآوری	توجه	مجموعه سازمانها
	استان	سازمانهای وابسته			
	*	*	نظارت و پیگیری روند ارائه خدمات و انجام امور اپراتوران اعم از کارکنان، و یا ارباب رجوع خارج از دستگاه در سطح وزارتخانه و دستگاههای اجرایی تا حصول نتیجه	۱۵	
	*	*	برپایی و میزبانی جلسات مشاوران وزراء در امور اپراتوران با حضور وزیر مربوطه و ریاست بنیاد شهید	۱۶	
	*	*	پیشنهاد تقویت ساختار و امکانات، پرسنل در شان اپراتوران وزارتخانه و دستگاههای اجرایی مربوطه و پیگیری از وزیر و رئیس دستگاه و ارائه گزارش به ریاست عالی بنیاد(دبیرخانه شورا)	۱۷	
	*	*	انجام بازدیدها و بازرسی زیر مجموعه در مرکز و استانها براساس چک لیست خاص	۱۸	
	*	*	با توجه به سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی منبئ بر اولویت دادن به اپراتوران در صحنه های مختلف فرهنگی و اقتصادی و مقابله نمودن و الزام سازمانهای خصوصی و حتی خصوصی برای اجرایی قوانین و مقررات در سطح دستگاه مربوطه و مراکز زیر مجموعه	۱۹	
	*	*	ایجاد بانک اطلاعات جهت ساماندهی و شناسایی اپراتوران دستگاه و سازمانهای وابسته	۲۰	
	*	*	شرکت فعال در جلسات درون و بیرون سازمانی مرتبط با امور اپراتوران از جمله شورای مشاوران وزراء و شورای معاونین وزارتخانه و کمیته های ارتباطات، فرهنگی، تخلفات و... به منظور پیگیری مطالبات اپراتوران دستگاه مربوطه.	۲۱	

* یادآوری

در خصوص پیگیری و اجرای فعالیتهای ۲۱ گانه بالا لازم است مشاوران محترم با هماهنگی مسئولین مربوطه تا پایین رده سازمانی خود تجهیزات و اقدامات جدی را معمول داشته و هر ساله با جمع بندی اقدامات انجام گرفته و حضور در سازمانهای وابسته و استانها و شهرستانها گزارشات عملکرد را به مسئولین وزارتخانه یا سازمان همچنان بنیاد شهید و امور اپراتوران(دبیرخانه شورا) ارسال نمایند.

نسترن نساھد

۱۵

آیین نامه تعیین و احراز
مصادیق عملی شهید، در حکم
شهید و سایر مصادیق ایثارگری
(مفقودالاثرب، جانباز، آزاده و اسیر)
آیین نامه تبصره بند (الف) ماده (۱)
قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

✦ ✦ تصویب نامه شماره ۲۵۸۲۵/ت۴۹۱۸۹ هـ مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۰

هیات وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۰۲/۲۴ به پیشنهاد شماره ۲۴۲۰۶/۱۰۶/۶۲/۹ مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۷ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد تبصره (۱)، ماده (۴) اصلاحی قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران - مصوب ۱۳۸۷ - و تبصره بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱ - آیین نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالثر، جانباز، آزاده و اسیر) را به شرح زیر تصویب کرد:

✦ ✦ آیین نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالثر، جانباز، آزاده و اسیر)

ماده ۱. در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می روند:

۱. شهید: کسی که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار نثار نموده یا می نماید.
۲. در حکم شهید: کسی که از نظر مأموریت، وظایف و اهداف تعیین شده همانند شهید است، ولی از لحاظ شرایط وقوع یا محل شهادت متفاوت می باشد.
۳. جانباز: کسی که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و

تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراز از دست داده و به اختلالات و نقص‌های جسمی یا روانی دچار شود.

۴. در حکم جانباز: کسی که از نظر مأموریت، وظایف و اهداف تعیین شده همانند جانباز است، ولی از لحاظ شرایط وقوع و محل مجروحیت، متفاوت می‌باشد.

۵. مفقودالاثَر: کسی که با هدف و منظور مندرج در بند (۱) در عملیات‌های علیه تجاوز دشمن و ضد انقلاب شرکت نموده و در حین عملیات در منطقه عملیاتی و جنگی یا تغییر آرایش جنگی از وضعیت وی خبری در دست نباشد که در آینده ممکن است با کشف پیکر او یا با اخبار دقیق یگانی و دیگر سازمان‌ها و مراکز مسئول، شهادت، اسارت یا وضعیت دیگری برای او محرز گردد.

۶. اسیر: کسی که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراز در داخل یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیتدار قرار گیرد.

۷. آزاده: کسی که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراز در داخل یا خارج از کشور اسیر و سپس آزاد شده و افرادی که از تاریخ ۱۳۵۸/۰۵

۱۳۳۲ تا تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۱۶ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند.

۸. رزمنده: کسی که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزش‌ها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضدانقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذیصلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

۹. کشته شدن: مرگ ناشی از عوامل و افراد دیگر و حوادث و سوانح یا عمل مقتول.

۱۰. فوت (وفات): مرگ طبیعی بدون حادثه و سانحه یا در اثر بیماری.

۱۱. میدان نبرد: محدوده‌ای از مناطق جنگی یا عملیاتی که یگان‌ها و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با کشور متخاصم درگیر شده و با تبادل آتش با سلاح‌های مختلف به مواضع یکدیگر حمله کرده یا از آن دفاع می‌نمایند.

۱۲. منطقه جنگی: قسمتی از نقاط سرزمینی دو کشور متخاصم که نیروهای مسلح آنها با آرایش جنگی و صف آرای نظامی در مقابل یکدیگر مستقر می‌شوند و با تبادل آتش‌های زمینی، دریایی و هوایی، درگیری ایجاد نموده و کشورهای درگیر را در شرایط ویژه قرار می‌دهند. این مناطق می‌تواند در نقاط مرزی یا برون مرزی یا عمق کشور واقع شود.

۱. به موجب ابلاغ شماره ۲۹۶۷۴/۴۹۱۸۹ مورخ ۱۳۹۴/۰۳/۱۱ هیات دولت با عنوان اصلاح بند (۷) ماده (۱) آیین نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (مفقودالثر، جانباز، آزاده و اسیر) تاریخ ۱۳۳۲/۰۵/۲۸ جایگزین تاریخ ۱۳۴۲/۰۵/۲۸ شد.

۱۳. منطقه عملیاتی منظم: مناطقی از کشور که نیروهای مسلح با سلاح و تجهیزات نظامی در اجرای وظایف و مأموریت‌های ابلاغی از رده فرماندهی، به منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات و نفوذ دشمن و عوامل آن در آن مناطق مستقر می‌شوند.

۱۴. منطقه عملیاتی نامنظم: بخشی از شهرها و مناطق جغرافیائی داخل کشور که عناصر ضد انقلاب و گروهک‌های مسلح با فعالیت خود امنیت منطقه را مورد مخاطره و تهدید قرار می‌دهند و نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی برای کنترل و مقابله با عوامل ناامنی و برقراری امنیت در آن مناطق مستقر می‌گردند.

۱۵. مأموریت: وظایفی که در راستای مواد (۲) و (۳) به افراد موضوع این آیین‌نامه از طرف رده مربوط واگذار می‌شود.

۱۶. مأموریت جنگی: مجموعه تحرکاتی که نیروهای مسلح کشور طی آن با صف‌آرایی نظامی و آرایش جنگی در مقابل دشمن در محدوده منطقه جنگی مستقر و درگیر می‌باشند.

۱۷. مأموریت رزمی: مأموریتی که نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی به صورت انفرادی یا جمعی به منظور مقابله با تهاجم نظامی دشمن یا مقابله با گروههای معارض و متجاوزین به حقوق عمومی یا مقابله با تهدیدات آنها اجرامی نمایند.

۱۸. مأموریت ویژه: مأموریتی که در شرایط خاص و دشوار (جوی، سیاسی، اجتماعی، مکانی و زمانی) با صعوبت انجام می‌پذیرد و توسط افرادی که آموزش‌های ویژه‌ای نظیر تکاوری، خلبانی ویژه، چتربازی، رهایی‌گروگان،

عملیات ویژه اطلاعاتی، نیروهای مخصوص و پارتیزان و چک و خنثی سازی و از این قبیل را گذرانده اند، اجرا می شود.

۱۹. مأموریت عملیاتی: مأموریتی که نیروهای نظامی و انتظامی به صورت انفرادی یا جمعی به منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات و نفوذ دشمن و عوامل آن در مناطق عملیاتی یا سایر نقاط هدف، اجراء می نمایند.

۲۰. مأموریت شناسایی رزمی: مأموریتی که نیروهای نظامی و انتظامی به صورت انفرادی یا جمعی به منظور آگاهی و شناخت وضعیت و شرایط دشمن و گروه های معارض انجام می دهند که ممکن است همراه با درگیری باشد.

۲۱. مأموریت اطلاعاتی و امنیتی: اقدامات عملیاتی غیر آشکار نیروهای اطلاعاتی و امنیتی کشور (اعم از وزارت اطلاعات و نیروهای مسلح) که در راستای کشف، شناسایی، رصد و مراقبت و جمع آوری اخبار با هدف اشراف اطلاعاتی و امنیتی به منظور ضربه زدن به دشمن و عوامل آن و گروه های معارض و همچنین مقابله با اهداف و نفوذ آنها صورت می گیرد.

۲۲. مأموریت های مبارزه با گروه های معارض: مأموریت هایی که در چارچوب اجرای مأموریت ابلاغی، افراد نقش مستقیم داشته و به طور عملی واحد درگیر محسوب می شوند.

۲۳. عملیات مانوری (رزمایش): حرکات و جابه جایی عناصر رزمی، پشتیبانی رزم و پشتیبانی خدمات رزم و تمرینات نظامی و انتظامی و تاکتیکی که توسط یک واحد یا یگان، عمدتاً با سلاح، تجهیزات و وسایل جنگی به منظور سنجش و افزایش آمادگی رزمی افراد و تجهیزات برای دفاع و مقابله با

تهدیدات و تهاجمات احتمالی دشمن انجام می‌گیرد.

۲۴. آموزش رزمی: مجموعه آموزش‌های انفرادی یا جمعی که برای فراگیری استفاده از سلاح، مهمات، وسایل جنگی و تسلیحات ویژه و اقدامات تاکتیکی در محیط‌های آموزشی با شرایط رزمی، انجام می‌پذیرد.

۲۵. رفت و برگشت از منطقه عملیاتی تا محل مرخصی: تردد در زمان و مکان مشخص به منظور استفاده از مرخصی، از منطقه عملیات به عنوان مبدأ تا مقصد اولیه و برگشت از مقصد اولیه یا محل استفاده از مرخصی به صورت مستقیم (بدون انقطاع زمانی) تا منطقه عملیات.

۲۶. دشمن: کشورهای متخاصم یا متجاوز و عوامل آنان که انقلاب اسلامی، تمامیت ارضی، حاکمیت، منافع و منابع ملی جمهوری اسلامی ایران را مورد تعرض قرار می‌دهند.

۲۷. اشارار: کسانی که به علت سابقه در تجاوز به حقوق عمومی و انجام اعمال تبهکارانه به این عنوان شناخته می‌شوند.

۲۸. گروهک‌ها و افراد ضد انقلاب: گروه‌ها و افرادی که براساس حکم قانون یا مراجع قانونی به این عنوان شناخته می‌شوند.

۲۹. تبهکاران: کسانی که به صورت سازمان یافته به ایجاد ناامنی و فساد و خرابکاری مبادرت ورزیده و امنیت اجتماعی، اقتصادی و عمومی را به مخاطره می‌اندازند.

۳۰. سارقین مسلح: کسانی که با استفاده از سلاح گرم و سرد به سرقت مبادرت می‌ورزند.

۳۱. قاچاقچیان: کسانی که نسبت به ورود، خروج، خرید، فروش، حمل

و نگهداری مواد مخدر یا معامله، جابه جایی و نگهداری سلاح و مهمات، کالا و ارز و سایر موارد اقدام نموده و طبق قوانین و مقررات مربوط قاچاقچی محسوب شده و به موجب حکم قطعی مرجع قضایی محکوم گردیده اند یا تحت تعقیب مراجع قضایی قرار می گیرند.

۳۲. گروه های معارض: گروه های مذکور در بندهای (۲۷) تا (۳۱) این ماده.

۳۳. متجاوزین به حقوق عمومی: افرادی که از طریق زور، ارباب، تهدید یا فریب اقدام به ارتکاب جرایمی همچون قتل، ضرب و جرح، سرقت و تجاوز به عنف نموده و باعث اخلال در نظم عمومی جامعه، برهم زدن امنیت اجتماعی و ایجاد فضای رعب، وحشت و آشوب در جامعه می شوند.

۳۴. تعقیب و مراقبت: اقدام عملی نسبت به جلوگیری از فرار و گریز و دستگیری یا زیر نظر داشتن و دنبال کردن افراد حسب مورد تحت مأموریتی با همین عنوان و در محدوده زمانی معین.

۳۵. عملیات خرابکاری: مجموعه اقداماتی که توسط دشمن و افراد یا گروه های وابسته به آن به منظور تخریب، انهدام و آسیب رسانی به اماکن، تأسیسات، تجهیزات، مراکز نظامی و عمومی و دولتی به صورت محدود انجام می گیرد.

۳۶. حملات زمینی، هوایی و دریایی دشمن: مجموعه اقدامات عملی نظامی دشمن که باعث ایجاد خسارت و آسیب های جانی و مالی می گردد.

۳۷. اسارت: دستگیری، ربوده شدن و زندانی شدن توسط نیروهای مسلح خارجی و متخاصم در زمان جنگ یا در عملیات های نظامی، انتظامی و اطلاعاتی.

تبصره. افراد دستگیر شده، ربوده شده و زندانی شده توسط گروههای معارض، گروگان محسوب شده و از حیث احکام تابع حکم اسیر می باشند. ۳۸. سوء قصد: اقدام به عملی مجرمانه برای تهدید امنیت جانی دیگران. ۳۹. ایام خدمت: زمان اشتغال به کار یا وجود رابطه شغلی و استخدامی فرد با دستگاه مربوط.

۴۰. سهل انگاری: بی دقتی و اهمال در انجام کاری یا افراط و تفریط در فعل یا ترک فعل به صورت غیر آگاهانه.

۴۱. تقصیر: بی دقتی و خطا در انجام کاری یا افراط و تفریط در فعل یا ترک فعل به صورت آگاهانه.

۴۲. ترور: اقدامات هدفدار دشمن و گروههای معارض به منظور کشتن افراد اعم از مسئولین و مردم.

۴۳. عملیات تروریستی: اقدامات هدفدار دشمن و گروههای معارض که باعث بروز تلفات انسانی می شود.

۴۴. عوامل، منابع و مخبرین: افرادی که براساس تأیید وزارت اطلاعات و نیروهای مسلح ذی ربط، به این عنوان شناخته می شوند.

۴۵. ستاد کل: ستاد کل نیروهای مسلح

۴۶. نیروهای مسلح: ستاد کل نیروهای مسلح، ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

۴۷. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

ماده ۲. افراد و کارکنان مشمول بندهای زیر، شهید محسوب می شوند:

۱. رزمندگانی که در میدان نبرد توسط دشمن کشته می شوند.
۲. رزمندگانی که در حین نبرد و درگیری با دشمن فوت می کنند.
۳. افرادی که به سبب مأموریت های محوله در داخل منطقه عملیاتی توسط دشمن و عوامل آن کشته می شوند.
- تبصره. افرادی که در زمان جنگ به سبب انجام مأموریت های مرتبط با جبهه و جنگ در اثر حوادث و سوانح در داخل منطقه عملیاتی کشته شده یا فوت می نمایند نیز مشمول این بند می باشند.
۴. افرادی که از طریق ترور یا عملیات خرابکاری دشمن و عوامل آن کشته می شوند.
۵. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حین مأموریت مبارزه با گروه های معارض توسط آنان کشته می شوند.
۶. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در هرگونه مأموریت رزمی و شناسایی رزمی یا ویژه به سبب اقدامات دشمن یا گروه های معارض یا عمل مؤثر و مستقیم در اجرای مأموریت کشته می شوند.
- تبصره. تشخیص مأموریت های ویژه حسب مورد برای نیروهای مسلح بر عهده ستاد کل و برای کارکنان وزارت اطلاعات برعهده وزارت اطلاعات است.
۷. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حین تعقیب و مراقبت گروه های معارض یا دشمن توسط آنان کشته می شوند.
۸. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب خدمت یا عضویت در آن دستگاه ها توسط دشمن و گروه های معارض کشته می شوند.

۹. کارکنان نیروهای مسلح و افرادی که در حین مأموریت در حملات زمینی، هوایی، دریایی و بمب‌گذاری دشمن و عوامل آن یا گروهک‌های ضد انقلاب کشته می‌شوند.

۱۰. محافظان شخصیت‌ها و اماکن و اعضای گارد امنیت پرواز که در حال مأموریت توسط دشمن یا گروه‌های معارض کشته می‌شوند.

۱۱. کارکنان و مأموران نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب تهاجم یا مقابله با دشمنان و گروه‌های معارض (در صحنه نبرد و درگیری) کشته می‌شوند.

۱۲. نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در اسارت دشمن یا در گروگان گروه‌های معارض به تشخیص مراجع صلاحیت‌دار ضمن مقاومت و پایداری کشته شده یا فوت می‌شوند.

۱۳. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب مأموریت یا وظیفه محوله به علت برخورد یا در حال خنثی‌سازی تسلیحات دارای مواد منفجره، شیمیایی، هسته‌ای، میکروبی و بیولوژیکی و سایر سلاح‌های جنگی و پاکسازی میادین مین کشته می‌شوند.

۱۴. نیروهای بسیجی که براساس قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۱۳۷۱ هنگام برخورد با جرایم مشهود در حین انجام وظیفه یا به سبب آن توسط مرتکبان جرایم مشهود کشته می‌شوند.

۱۵. افرادی که به تشخیص دادگاه صلاحیت‌دار در حال انجام فریضه امر به معروف و نهی از منکر کشته می‌شوند.

۱۶. افرادی که مقام معظم رهبری آنان را طی فرمان خاص به عنوان شهید اعلام نمایند.

ماده ۳. کارکنان و افراد مشمول بندهای زیر، در حکم شهید محسوب

می‌شوند:

۱. رزمندگانی که در داخل منطقه عملیاتی به سبب مأموریت‌های محوله کشته می‌شوند.

۲. کارکنان نیروهای مسلح که در حوادث و سوانح ناشی از پروازهای نظامی و انتظامی یا حرکت شناورهای سطحی و زیرسطحی به منظور شرکت در مأموریت‌های رزمی، شناسایی رزمی، رزمایشها و عملیات علیه دشمن، گروه‌های معارض و همچنین پروازهای آزمایشی و آموزش رزمی کشته می‌شوند.

تبصره. تشخیص مأموریت‌های موضوع این بند به عهده ستاد کل می‌باشد.

۳. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در مسیر رفت و برگشت به منطقه عملیاتی به سبب مأموریت یا مرخصی عملیاتی در اثر حوادث و سوانح بدون تقصیر کشته می‌شوند.

۴. کارکنان نیروهای مسلح که در رفت و برگشت از شروع تا خاتمه مأموریت‌های رزمی، جنگی، ویژه یا مبارزه با گروه‌های معارض کشته می‌شوند.

۵. کارکنان نیروهای مسلح که در مقابله یا رفع تهدیدات دشمن و عوامل آن و حضور در مناطق درگیری در مسیر اعزام یا برگشت به سبب مأموریت کشته می‌شوند.

۶. کارکنان نیروهای مسلح که در حین اجرای مأموریت‌های عملیاتی قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص) به علت سوانح یا حوادث کشته می‌شوند.

۷. کارکنان نیروهای مسلح و افراد شرکت‌کننده‌ای که در حین رزمایش‌های مصوب قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص) اجراء می‌گردد، کشته می‌شوند.

تبصره ۱. تحرکات و جابجایی نیروها، تجهیزات، نفرات با منظور رزمایش که خود نوعی رزمایش محسوب می‌شود، مشمول این بند می‌شود.

تبصره ۲. تشخیص رزمایش‌ها به عهده ستاد کل می‌باشد.

۸. افرادی که در حین رزمایش‌های نیروهای مسلح مصوب فرماندهان کل ارتش، سپاه و نیروی انتظامی کشته می‌شوند.

۹. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در هرگونه آموزش‌های رزمی و اطلاعاتی کشته می‌شوند.

۱۰. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب مأموریت محوله در حین تحقیقات، آزمایش یا تولید سلاح، مهمات، وسایل جنگی یا تجهیز آنها و خنثی‌سازی بمب کشته می‌شوند.

۱۱. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که در حال تعقیب و مراقبت دشمن یا گروه‌های معارض در اثر حوادث و سوانح کشته می‌شوند.

۱۲. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که توسط سارقین و متجاوزین به جان، مال و ناموس مردم و حقوق عمومی به سبب مأموریت کشته می‌شوند.

۱۳. کارکنان نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات که به سبب خدمت و فعالیت سازمانی و در راستای اجرای وظایف محوله از طریق سوء قصد کشته می‌شوند.

۱۴. افرادی که به سبب مأموریت‌های محوله و پاسداری و حفاظت از اموال یا منابع طبیعی و محیط زیست و همچنین اماکن و مراکزی که نیروهای مسلح براساس مقررات یا مصوبات خاص شورای عالی امنیت ملی یا شورای امنیت کشور یا شورای تأمین استان موظف به حراست از آن مراکز هستند، مورد هجوم دشمن و گروه‌های معارض واقع و در اثر درگیری با آنها کشته می‌شوند.

تبصره. مرجع تشخیص افراد مشمول بندهای (۱۳) و (۱۴) در مورد نیروهای مسلح، نیروی ذی ربط و در مورد سایر افراد حسب مورد وزارت اطلاعات یا پلیس امنیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و در مواردی که ابهام وجود دارد، نظر ستاد کل ملاک عمل خواهد بود.

۱۵. جانبازان هفتاد درصد و بالاتر براساس ملاک درصد بنیاد که فوت نموده یا کشته می‌شوند.

۱۶. اتباع ایرانی که توسط گروهک‌های ضدانقلاب یا جریان‌های اعتقادی منحرف با هدف ضربه زدن به نظام جمهوری اسلامی ایران و ایجاد رعب و وحشت در جامعه کشته شده یا می‌شوند.

تبصره ۱. تشخیص جریان‌های اعتقادی منحرف با وزارت اطلاعات و سایر مراجع امنیتی ذی ربط می‌باشد.

تبصره ۲. برای افراد غیرنیروهای مسلح و وزارت اطلاعات، رعایت مفاد تبصره (۱) ماده واحده قانون حمایت از افرادی که توسط گروهک‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی، اسیر، کشته یا معلول می‌شوند مصوب ۱۳۸۹ الزامی است.

۱۷. کسانی که در حملات هوایی یا موشکی یا بمب‌گذاری توسط دشمن، ضدانقلاب و عوامل آنها کشته می‌شوند.

تبصره. مرجع تشخیص مصادیق این بند در حوادث مربوط به بمب‌گذاری، وزارت اطلاعات و در مورد اماکن نظامی، نیروهای مسلح و در خصوص سایر موارد، شورای تأمین استان می‌باشد.

۱۸. افرادی که در حین درگیری بین نیروهای مسلح و دشمن یا گروه‌های معارض کشته می‌شوند.

تبصره. پذیرش شهادت اینگونه افراد، منوط به تأیید صلاحیتهای امنیتی توسط وزارت اطلاعات و تأیید وقوع حادثه برای افراد، شورای تأمین استان می‌باشد.

۱۹. مهاجران و کسانی که در مناطق جنگی به علت برخورد با مواد منفجره از قبیل نارنجک، مین، گلوله توپ، بمب و نظایر آن کشته می‌شوند.

تبصره ۱. برای اجرای این بند رعایت تبصره (۴) اصلاحی ماده واحده قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره، معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۸۹ ضروری است.

تبصره ۲. افرادی که با قصد قاچاق یا به دلیل ورود و خروج غیرقانونی از مرز کشته می‌شوند، مشمول این بند نمی‌باشند.

ماده ۴. غیرنظامیانی که برای انجام مأموریت‌های مندرج در مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه به نیروهای مسلح مأمور می‌شوند یا از طرف نیروهای مسلح مأموریت به آنها واگذار می‌شود، از نظر شمول این آیین‌نامه در حکم کارکنان

نیروهای مسلح خواهند بود.

ماده ۵. ایثارگران موضوع این آیین نامه که به تشخیص کمیسیون پزشکی ذی ربط بر اثر جراحات و صدمات حاصل از مواد (۲) و (۳) فوت می نمایند حسب مورد شهید یا در حکم شهید محسوب می شوند.

ماده ۶. مناطق جنگی و عملیاتی توسط ستاد کل و مناطق امنیتی حسب مورد توسط ستاد کل یا وزارت اطلاعات تعیین و اعلام می شود.

ماده ۷. عوامل، منابع و مخبرینی که به سبب همکاری با نیروهای مسلح یا وزارت اطلاعات توسط دشمن یا گروه‌های معارض کشته می شوند، حسب مورد شهید و در حکم شهید محسوب می شوند.

تبصره. درخصوص پذیرش افراد و منابع و مخبرینی که همکاری مستمری با دشمن یا گروه‌های معارض داشته و دارای سوابق سوء اجتماعی بوده و در زمان همکاری با نیروهای امنیتی و اطلاعاتی و نظامی و انتظامی توسط عوامل دشمن یا گروه‌های معارض کشته می شوند در کمیسیون مشترکی متشکل از بنیاد و سازمان یا یگان مربوط تشکیل می شود، تصمیم‌گیری خواهد شد.

ماده ۸. مرجع پذیرش و تطبیق مصادیق شهید و در حکم شهید با مفاد این آیین نامه براساس اعلام کمیسیون‌های تشخیص و کمیسیون‌های احراز و تجدیدنظر در قوانین استخدامی نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات، بنیاد می باشد.

ماده ۹. احراز و تعیین تکلیف کسانی که در اجرای مأموریت‌های مندرج در مواد (۲) و (۳) این آیین نامه، مفقودالثر، مجروح و اسیر شده یا به گروگان گرفته می شوند، مطابق مواد این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱۰. در صورت بروز ابهام در تطابق مصادیق شهید و در حکم شهید با مفاهیم آن و سایر مصادیق ایثارگری، بین نیروهای مسلح و بنیاد، پرونده براساس اختیارات ناشی از گردشکار پرونده‌های مسدود به شماره ۵۱۷۳ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۱۱ مصوب مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) به شرح ماده (۱۱) اتخاذ تصمیم و تعیین تکلیف می‌شود.

ماده ۱۱. وظایف و مسئولیت‌های نیروهای مسلح، بنیاد و ستاد کل و وزارت اطلاعات در خصوص احراز مصادیق شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف. نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات:

۱. براساس مواد (۱۲۰) و (۱۲۱) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۶، مواد (۱۳۴) و (۱۳۵) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰ و مواد (۱۴۰) و (۱۴۱) قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ و مواد (۵۳) و (۶۸) قانون استخدامی وزارت اطلاعات مصوب ۱۳۷۴، مسئولیت تشخیص و تعیین تکلیف و احراز اولیه مصادیق، حسب مورد به عهده نیروی مسلح مربوط و وزارت اطلاعات خواهد بود.

۲. نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات پس از بروز حادثه نسبت به تشکیل پرونده تعیین وضعیت کارکنان خود و افرادی که در مأموریت دچار حادثه شده‌اند از لحاظ تطبیق حادثه با مواد و بندهای این آیین‌نامه براساس گزارش روز حادثه، فرم (برگه) کمیسیون‌های مذکور در بند (۱) و مدارک بالینی و دستورالعمل‌های مرتبط اقدام می‌نمایند.

۳. امور ایثارگران نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات در صورت احراز شهادت یا سایر مصادیق ایثارگری، رأی صادره را به همراه مدارک کامل پرونده به بنیاد ارسال و پی گیری می نمایند.

ب بنیاد:

۱. بنیاد به محض دریافت پرونده و رأی صادره از سوی کمیسیون های احراز سازمان یا نیروی مربوط نسبت به تشکیل و پذیرش پرونده اقدام و نتیجه را به نیرو یا سازمان مربوط و ذینفع اعلام می نماید.

۲. در صورت وجود ابهام یا نقص مدارک پرونده، بنیاد موظف است موارد را ظرف سه ماه به صورت مستدل به سازمان مربوط اعلام و تکمیل مدارک پرونده را درخواست نماید.

۳. در صورت باقی بودن ابهام در موارد بند (۲)، پرونده در کمیسیون مشترک سازمان یا نیروی مربوط و بنیاد که محل آن با توافق طرفین می باشد برگزار و رأی صادره لازم الاجراء خواهد بود.

۴. در صورت عدم اتفاق آرا، بنیاد پرونده مورد نظر را ظرف یک ماه پس از تشکیل کمیسیون مشترک براساس گردشکار موضوع ماده (۱۰) به امور ایثارگران ستاد کل ارسال نموده و درخواست بررسی و صدور رأی نهایی می نماید.
پ. ستاد کل:

براساس گردشکار شماره ۵۱۷۳ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۱۱ مصوب مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، امور ایثارگران ستاد کل موظف است پرونده های اختلافی (بین بنیاد و نیروهای مسلح) را بررسی و ظرف سه ماه از تاریخ وصول پرونده، رأی نهایی را در مورد آن صادر نماید و رأی مذکور برای طرفین لازم الاجرا است.

ماده ۱۲. با افراد ذینفع و کسانی که در تهیه مدارک و مستندات یا تطبیق حوادث و سوانح پیش آمده با مفاد این آیین نامه در سیر تشکیل پرونده و احراز آن مرتکب تخلف گردند حسب مورد مطابق قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲ و آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح و قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد و حسب مورد عنوان ایثارگری در آن مورد منتفی می شود.

ماده ۱۳. چنانچه فردی از مشمولان این آیین نامه براساس رأی قطعی مراجع قضایی دارای فساد اخلاقی یا سابقه ارتکاب جرم ضد امنیت ملی تشخیص داده شود، از شمول ایثارگری خارج می شود.

ماده ۱۴. صدور مجوز دفن برعهده بنیاد است و بنیاد موظف است درخصوص دفن ایثارگران و رزمندگان و مشمولین این آیین نامه در قطعه شهدا که امکان احراز شهادت آنان وجود دارد حداکثر ظرف دو روز از زمان وصول گزارش نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات یا سازمان ذی ربط مطابق فرم (برگه) مربوط اعلام نظر نماید.

ماده ۱۵. نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه برعهده ستاد کل و بنیاد خواهد بود.

معاون اول رئیس جمهور

۱۶

آیین نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

تصویب نامه شماره ۱۲۰۶۶۰/ت/۵۰۵۷۲ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۴

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۱۰/۰۷ به پیشنهاد وزارت کشور با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و ستاد کل نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه های نیرو، نفت و راه و شهرسازی و به استناد ماده (۱۱) قانون جامع

خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸) آیین نامه اجرایی ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده (۱۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف. قانون: قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران .

ب. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران.

پ. مزار شهید: محل دفن پیکر مطهر شهید معلوم الجسد و گمنام و سنگ یادبود شهید مفقود الجسد.

ت. گلزار شهدا: محلی که مشتمل بر وجود یک یا تعدادی از مزار شهید می باشد.

ث. یادمان شهدا: کلیه فضاها، ساختمان‌ها، معماری آثار حجمی و نقوش برجسته مرتبط با شهیدان و مفاهیم ایثار و شهادت که طراحی و در گلزار شهدا یا در جوار آن اجراء می‌گردد.

ج. ساخت و ساماندهی گلزار شهدا: اقداماتی که در ارتباط با فضاسازی، بهسازی و زیباسازی گلزار شهدا طراحی و اجراء می‌شود.

چ. نگهداری گلزار و یادمان شهدا: اقداماتی که در ارتباط با حفظ، حراست، نظافت و مرمت مستمر گلزار و یادمان شهدا اجراء می‌شود.

هـ. دستگاه‌های مشمول: وزارتخانه‌های کشور، نیرو، نفت و راه و شهرسازی.

ماده ۲. وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند حسب مورد، هزینه خدمات مربوط به آبرسانی، برق‌رسانی و گازرسانی از جمله انشعاب موارد یادشده در کلیه گلزارها و یادمان شهدا را تأمین نمایند.

تبصره. هزینه‌های آب، برق و گاز مصرفی گلزارها و یادمان شهدا در مکان‌هایی که تحت پوشش شهرداری‌ها و سازمان‌های اوقاف و امور خیریه و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نیستند، رایگان است.

ماده ۳. وزارت راه و شهرسازی موظف است نسبت به احداث و بهسازی جاده‌های مواصلاتی مناسب و تأمین هزینه‌های خدمات مربوط و تهیه و نصب تابلوهای راهنمای گلزارها و یادمان شهدا در مناطق مختلف کشور اقدام نماید.

ماده ۴. وزارت کشور موظف است نسبت به تأمین هزینه و اجرای خدمات مربوط به نگهداری گلزارها و یادمان شهدا از طریق شهرداری‌ها و دهیاری‌های مربوط اقدام نماید.

ماده ۵. هرگونه جابجایی قبور و دفن افراد غیرشهید یا تغییر کاربری و اجرای هرگونه طرح ساماندهی در قطعات و حریم گلزار شهدا با موافقت بنیاد امکانپذیر است.

ماده ۶. بنیاد موظف است نسبت به ساخت و ساماندهی گلزارها و یادمان شهدا اقدام نماید.

ماده ۷. دستگاه‌های مشمول مکلفند اعتبارات موردنیاز برای اجرای این آیین‌نامه را با هماهنگی بنیاد جهت پیش‌بینی در لوائح بودجه سالانه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام نمایند و سازمان یاد شده مکلف است اعتبار مربوط را در ردیف اعتباری دستگاه‌های مشمول منظور و پرداخت نماید.

ماده ۸. به منظور پیگیری و ایجاد هماهنگی‌های لازم بین دستگاه‌های ذی‌ربط جهت اجرای مناسب این آیین‌نامه کارگروه ساماندهی گلزار شهدا در مراکز استان‌ها با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف. معاون امور عمرانی استاندار (رئیس)

ب. مدیرکل بنیاد شهید و امور ایثارگران استان (دبیر)

پ. رئیس واحد استانی وزارت نیرو

ت. رئیس واحد استانی وزارت نفت

ث. رئیس واحد استانی وزارت راه و شهرسازی

ج. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان

چ. نماینده ستاد کل نیروهای مسلح در استان

ح. مدیرکل بنیاد حفظ و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان

تبصره ۱. دبیرخانه کارگروه در بنیاد شهید و امور ایثارگران استان مستقر می‌باشد.

تبصره ۲. جلسات کارگروه هر سه ماه یکبار با دستور جلسه مشخص برای بررسی وضعیت گلزارها و اتخاذ تدابیر لازم در رابطه با مسایل و مشکلات مربوط تشکیل می‌گردد.

تبصره ۳. در صورت لزوم از سایر سازمان‌های دولتی و غیردولتی و هم‌چنین اشخاص صاحب نظر برای شرکت در جلسات مزبور دعوت خواهد شد.

تبصره ۴. رئیس کارگروه موظف است گزارش عملکرد کارگروه را به طور سالانه تهیه و به وزارت کشور و بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه نماید.
معاون اول رئیس‌جمهور

۱۷

آیین نامه اجرایی فصل سوم قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین نامه اجرایی فصل سوم قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

شماره ابلاغیه: ۱۳۶۷۲۶/ت/۵۲۷۴۰هـ/۳۰/۱۳۹۶

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱۰/۲۰ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران و وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح و به استناد تبصره ماده ۲۰ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱، آیین نامه اجرایی فصل سوم قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱. در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می-

روند:

الف. قانون: قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱.

ب. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

پ. افراد مشمول:

۱. والدین، همسر و فرزند شهید، مفقودالثر و اسیر

۲. جانبازان و افراد تحت تکفل آنان

۳. آزادگان و افراد تحت تکفل آنان

ت. دستگاه های اجرایی: دستگاه های موضوع ماده (۲) قانون

ث. هزینه های بهداشتی. درمانی پایه: صد درصد هزینه های بهداشتی. درمانی که در قالب بیمه پایه سلامت براساس سرانه مصوب دولت، تأمین و پرداخت می شود.

ج. هزینه های بهداشتی. درمانی مکمل و خاص: صد درصد هزینه های بهداشتی. درمانی که در قالب بیمه مکمل و درمان خاص (خدماتی که

مشمول قوانین بیمه همگانی و تکمیلی نمی‌گردند) در چارچوب آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون، تأمین و پرداخت می‌شود.

ماده ۲. کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت هزینه بیمه درمان تکمیلی ایثارگران و افراد تحت تکفل ایشان اعم از شاغل یا بازنشسته در دستگاه مربوط اقدام کنند.^۱

تبصره. ارایه خدمات بیمه بهداشتی. درمانی پایه، مکمل و خاص به افراد مشمول در چارچوب آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون مجاز خواهد بود.

ماده ۳. بنیاد موظف است ضمن تهیه و تأمین امکانات بهداشتی، درمانی، تشخیصی، توانبخشی، آموزشی، پیشگیری، دارو و تجهیزات مورد نیاز برای گروه‌های ویژه جانبازان شیمیایی، اعصاب و روان، نخاعی و اندام‌های مصنوعی داخلی و خارجی جانبازان، جهت ارایه امکانات مناسب‌تر، از ظرفیت بخش‌های دولتی و غیردولتی از طریق عقد قرارداد خرید خدمت از مراکز یادشده استفاده کند.

تبصره ۱. وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلفند حسب درخواست بنیاد و با رعایت مقررات نسبت به صدور مجوزهای لازم برای توسعه یا تأمین مراکز تحت پوشش همکاری نمایند.

۱. این ماده به موجب تصویب نامه شماره ۹۲۱۳۸/ت/۵۵۷۸۳ هـ مورخ ۱۳۹۷/۰۷/۱۱ هیات وزیران با عنوان اصلاح ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی فصل سوم قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و اصلاحیه شماره ۱۳۵۶۷۳/ت/۵۵۹۳۷ هـ ۱۳۹۷/۱۰/۱۳ با عنوان اصلاح ماده (۲) اصلاحی آیین‌نامه اجرایی فصل سوم قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، اصلاح شد.

تبصره ۲. بنیاد موظف است به منظور بهینه‌سازی مراکز درمانی و توانبخشی جانبازان شیمیایی، اعصاب و روان و نخاعی وابسته به خود و آسیب‌شناسی موانع عملکردی این مراکز، با همکاری سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور، ساز و کار ارتقای کارکرد آنها برای تحقق اهداف مندرج در ماده (۱۴) قانون را تهیه و اجرایی نماید. بنیاد می‌تواند با اولویت استفاده از ظرفیت بخش‌های دولتی و غیردولتی موجود، در صورت ضرورت با تأیید سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور و تصویب هیأت وزیران نسبت به توسعه یا تأسیس مراکز یاد شده اقدام نماید.

ماده ۴. سازمان بهزیستی کشور موظف است با اولویت در ارایه خدمات به فرزندان معلول ایثارگران از محل اعتبارات مصوب سازمان یاد شده اقدام نماید.

ماده ۵. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است نسبت به واکسیناسیون خاص رایگان افراد مشمول ماده (۱۵) قانون در مراکز منتخب بهداشتی. درمانی با هماهنگی و معرفی بنیاد اقدام نماید.

ماده ۶. بنیاد موظف است با اولویت استفاده از ظرفیت پزشکان متخصص مورد نیاز جانبازان برای درمان در داخل کشور، در صورت ضرورت نسبت به اعزام جانبازانی که امکان درمان آنها در داخل کشور وجود ندارد به کشورهای دارای امکانات و تخصص‌های لازم حسب تشخیص و نظر کمیسیون پزشکی و تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد و با رعایت دستورالعمل‌های مربوط اقدام نماید.

تبصره. بنیاد موظف است پس از تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد در طول

دوره درمان جانباز و در صورت نیاز، نسبت به راهنمایی و تعیین همراه و نیز تأمین محل اسکان آنان اقدام نماید.

ماده ۷. بیمارستان‌ها و تمامی مراکز پزشکی درمانی دولتی، عمومی غیردولتی و خصوصی موظفند ظرف شش ماه پس از درخواست بنیاد نسخه‌ای از اسناد و مدارک پزشکی و سوابق درمانی موجود مربوط به مجروحیت رزمندگان و مصدومان دفاع مقدس در سطح کشور را به بنیاد ارایه نمایند.

تبصره. بنیاد موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ اسناد و مدارک و سابقه مجروحیت و تمرکز اطلاعات و آمار مجروحان دوران دفاع مقدس نسبت به ایجاد بانک جامع اطلاعات پزشکی و پیراپزشکی و تشکیل پرونده سلامت ایثارگران اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی موظفند اسناد و اطلاعات پزشکی مربوط را به بنیاد ارایه نمایند.

ماده ۸. بنیاد موظف است به منظور ارایه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری، پیشگیری و درمان جهت ارتقای سطح سلامت و تأمین بهداشت روانی ایثارگران و خانواده آنها، با رعایت مقررات مربوط و اخذ مجوزهای لازم، نسبت به ایجاد مراکز مشاوره و مددکاری ایثارگران اقدام نماید. دستورالعمل نحوه فعالیت مراکز موضوع این ماده ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط بنیاد با همکاری و هماهنگی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش و ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی کشور تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۹. مفاد این آیین‌نامه درخصوص افراد مشمول شاغل و بازنشسته

نیروهای مسلح از طریق سازمان ذی‌ربط اجرا می‌شود.

ماده ۱۰۵. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اعتبار لازم برای اجرای این آیین‌نامه را در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی و براساس قوانین مربوط تأمین و به بنیاد و سایر دستگاه‌های ذیربط براساس تکالیف مقرر در این آیین‌نامه و سایر مقررات مربوط پرداخت نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور

نسترن نساھد

۱۸

آیین نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

تصویب نامه شماره ۱۳۴۲۳۸/ت/۵۳۱۶۵هـ/۲۰/۱۰/۱۳۹۶

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱۰/۲۰ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران، ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و به استناد ماده (۱۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱، آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

ب. قانون: قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱.

پ. دستگاه‌ها: دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون

ت. بیمه پایه: خدماتی که در چارچوب قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور - مصوب ۱۳۷۳، مصوبات شورای عالی بیمه سلامت کشور و هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

ث. بیمه تکمیلی: هزینه خدمات بهداشتی و درمانی که خارج از تعهدات بیمه پایه است.

ماده ۲. افراد مشمول این آیین‌نامه شامل گروه‌های ذیل می‌باشد:

الف. والدین، همسر و فرزند شهید، مفقودالثر و اسیر

ب. جانبازان و افراد تحت تکفل آنان

پ. آزادگان و افراد تحت تکفل آنان

ماده ۳. سرانه بیمه سلامت پایه هر ساله با پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت کشور توسط هیأت وزیران تصویب و سرانه بیمه تکمیلی حداکثر تا سقف (۲/۵) برابر بیمه پایه تعیین می‌گردد.

ماده ۴. تعرفه خدمات تشخیصی، درمانی بیمه شدگان طبق تعرفه‌های مصوب هیأت وزیران در بخش‌های دولتی، عمومی غیردولتی و خصوصی می‌باشد.

ماده ۵. حدود خدمات بهداشتی و درمانی براساس بیمه پایه و تکمیلی به شرح جدول ذیل تعیین می‌شود

شرح خدمات	بیمه پایه	بیمه تکمیلی
بستری - جراحی	*	*
کلینیک و پاراکلینیک (ویزیت، خدمات سرباهی، دارو، توانبخشی، تصویربرداری و آزمایشات)	*	*
دندانپزشکی	*	ندارد
تجهیزات پزشکی (جراحی و توانبخشی)	*	*
انواع خدمات توانبخشی	*	*

ماده ۶. خدمات بهداشتی و درمانی که هزینه‌های آن مطابق مقررات دستگاه ذی‌ربط قابل پرداخت نبوده و در تعهد صندوق‌های بیمه درمانی (بیمه پایه - تکمیلی) نیز نمی‌باشد مطابق ضوابطی که توسط بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و ابلاغ می‌شود، صرفاً برای جانبازان، والدین شهدا و همسر و فرزندان شهدای دارای بیماری صعب‌العلاج و همسر و فرزندان تحت تکفل جانبازان و آزادگان

دارای بیماری صعب‌العلاج در چارچوب کتاب ارزش نسبی خدمات سلامت و سقف اعتبارات مصوب مربوط قابل ارایه می باشد.

ماده ۷. به منظور اجرای این آیین‌نامه، بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با هماهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه دستورالعمل‌ها و ضوابط جاری خود را متناسب با احکام این آیین‌نامه بازنگری و ابلاغ نمایند.

ماده ۸. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تمهیدات لازم برای جلوگیری از پرداخت مضاعف سرانه خدمات بهداشتی و درمانی به ایثارگران موضوع این آیین‌نامه را تهیه و اجرا نماید.

معاون اول رئیس‌جمهور

نسترن نساھد

۱۹

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۲)
قانون جامع خدمات رسانی
به ایشارگران (اساسنامه صندوق
اشتغال و کارآفرینی ایشارگران)

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

تصویب‌نامه شماره ۱۰۶۴۰۵/ت/۴۹۴۵۸ هـ. ق. مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۶

هیأت وزیران در جلسات ۱۳۹۳/۰۸/۲۸ و ۱۳۹۴/۰۶/۰۱ به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد ماده (۳۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، مصوب ۱۳۹۱، اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران را به شرح زیر تصویب کرد:

اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران

فصل اول: کلیات

ماده ۱. به منظور ایجاد، توسعه و تقویت اشتغال و کارآفرینی و حمایت از فرصت‌های شغلی ایثارگران شامل خانواده شاهد (پدر، مادر، همسر و فرزند)، جانبازان و آزادگان و همسر و فرزندان آنان، صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران که در این اساسنامه به اختصار 'صندوق' نامیده می‌شود، به عنوان موسسه عمومی غیردولتی وابسته به بنیاد شهید و امور ایثارگران با شخصیت حقوقی، مالی و اداری مستقل تشکیل و براساس مفاد این اساسنامه فعالیت می‌کند.

تبصره. خواهر و برادر شهدا در اولویت بعدی برای استفاده از خدمات موضوع این اساسنامه می‌باشند.^۱

---

۱. به موجب تصویب‌نامه شماره ۴۰۴۲۳/ت/۵۵۹۸۹ هـ. ق. مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۷ هیأت وزیران با عنوان الحاق تبصره به ماده (۱) اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران، این تبصره به ماده (۱) اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اضافه شد.

ماده ۲. مرکز اصلی صندوق در تهران است و در مراکز استان‌ها با تصویب هیأت امنای می‌تواند شعبه یا نمایندگی ایجاد نماید.

ماده ۳. وظایف و اختیارات صندوق به شرح زیر تعیین می‌شود:
الف. اعطای تسهیلات خوداشتغالی و حمایت از کارآفرینان در راستای توانمندسازی و ایجاد اشتغال برای ایثارگران.

ب. اعطای تسهیلات اعتباری به صورت قرض الحسنه و کم سود به اشخاص حقیقی و حقوقی جهت ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای ایثارگران.
ج. کمک به تأمین منابع مالی جهت فعالیت‌های زیرساخت اشتغال و اجرای برنامه‌های حمایت از مجریان طرح‌های خوداشتغالی و کارآفرینی برای ایثارگران.
د. کمک به تأمین و پرداخت یارانه سود و کارمزد به مجریان طرح‌های اشتغال‌زا و کارآفرینی ایثارگران واجد شرایط.

تبصره. اجرای وظایف و اختیارات فوق با رعایت سیاست‌های شورای عالی اشتغال صورت خواهد گرفت.

ماده ۴. منابع مالی صندوق عبارت است از:

الف. بودجه عمومی دولت
ب. وجوه برگشتی از محل اقساط وام‌های اشتغال‌پرداختی به ایثارگران (وجوه اداره شده)

ج. سایر منابع بنیاد شهید و امور ایثارگران (منابع داخلی بنیاد شهید و امور ایثارگران)

د. هدایا و کمک‌های نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و حقوقی

فصل دوم: ارکان صندوق

ماده ۵. ارکان صندوق به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف. هیأت امنای

ب. هیأت مدیره

ج. مدیر عامل

د. بازرس

ماده ۶. اعضای هیأت امنای صندوق به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف. رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران (رئیس)

ب. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی یا معاون ذی‌ربط وی

ج. وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی‌ربط وی

د. وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون ذی‌ربط وی

ه. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون ذی‌ربط وی

و. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا معاون ذی‌ربط وی

ز. یک نفر از ایثارگران متخصص و آشنا به موضوع اشتغال و کارآفرینی به

انتخاب مرکز تشکل‌های ایثارگران

تبصره. یکی از معاونان رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران به انتخاب ایشان

به عنوان دبیر هیأت امنای تعیین می‌شود.

ماده ۷. جلسات هیأت امنای صندوق حداقل سالی دو بار با دعوت

رئیس هیأت امنای یا با تقاضای مدیرعامل تشکیل خواهد شد.

ماده ۸. وظایف و اختیارات هیأت امنای به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف. نظارت بر فعالیتهای صندوق و سیاستگذاری و تعیین خط مشی

صندوق.

ب. بررسی و تصویب برنامه‌های اجرایی سالانه صندوق به پیشنهاد هیأت مدیره.

ج. تصویب بودجه سالانه و متمم و اصلاحیه آن، صورت‌های مالی و تشکیلات صندوق.

د. تأیید پیشنهاد اصلاح اساسنامه و ارائه آن به هیأت وزیران جهت طی مراحل قانونی تصویب.

ه. تأیید پیشنهاد انحلال صندوق و ارائه آن به مراجع قانونی.

و. تصویب ایجاد شعبه و نمایندگی و تغییر اقامتگاه قانونی صندوق.

ز. انتخاب و عزل و قبول استعفای اعضای هیأت مدیره.

ح. بررسی گزارش‌های سالانه هیأت مدیره.

ط. تصویب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی و سایر آیین‌نامه‌های مورد نیاز صندوق، با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

ی. بررسی و تصویب سایر مواردی که از طرف هیأت مدیره پیشنهاد می‌شود.

ک. سایر وظایف و اختیاراتی که طبق این اساسنامه و قوانین و مقررات مربوط به عهده هیأت امنای می‌باشد.

ماده ۹. در موارد ضروری جلسات هیأت امنای به طور فوق العاده به پیشنهاد رئیس هیأت امنای یا به درخواست هیأت مدیره تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۰. جلسات هیأت امنای با حضور رئیس و چهار نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرای حاضرین معتبر خواهد بود.

ماده ۱۱. هیأت مدیره مرکب از پنج نفر عضو است که دو نفر آن عضو

علی‌البدل می‌باشد و از میان افراد دارای شرط وثاقت و امانت به پیشنهاد رئیس هیأت امناء و تصویب هیأت امناء برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رئیس هیأت امناء منصوب می‌شوند. هیأت مدیره در اولین جلسه از بین اعضای خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره انتخاب می‌کند.

تبصره ۱. انتخاب مجدد اعضای هیأت مدیره برای دوره یا دوره‌های بعد بلامانع است.

تبصره ۲. جلسات هیأت مدیره حداقل هر ماه یکبار با دعوت کتبی رئیس هیأت مدیره تشکیل و با حضور حداقل سه نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با اکثریت آرا معتبر خواهد بود.

تبصره ۳. شرکت اعضای هیأت مدیره در جلسات الزامی است و غیبت هر یک از اعضا بدون عذر موجه به تشخیص هیأت مدیره و بدون اطلاع قبلی، تا سه جلسه متوالی و پنج جلسه غیر متوالی (در طول یک سال) در حکم استعفای عضو غایب خواهد بود.

تبصره ۴. در صورت فوت، استعفا، عزل، حجر یا هرگونه ممنوعیت قانونی هر یک از اعضای هیأت مدیره، هیأت امناء مطابق مقررات این اساسنامه تصمیم‌گیری خواهد نمود.

ماده ۱۲. وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر تعیین می‌شود:

- الف. پیگیری و اجرای مصوبات و امور محوله از سوی هیأت امناء.
- ب. انتخاب و پیشنهاد مدیرعامل به رئیس هیأت امناء به منظور انتصاب.
- ج. پیشنهاد آیین‌نامه اجرایی و دستورالعمل نحوه پرداخت تسهیلات اشتغال، به وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت تصویب.

د. تهیه و تنظیم برنامه و بودجه و خط مشی سالانه صندوق و ارائه به هیأت
امنا برای تصویب.

هـ. ارائه پیشنهاد اصلاح اساسنامه به هیأت امنا.

و. ارائه پیشنهاد انحلال صندوق به هیأت امنا.

ز. تصویب گزارش‌های مربوط به عملکرد و صورت‌های مالی صندوق که
توسط مدیرعامل به صورت سالانه یا فوق العاده ارائه می‌شود.

ح. ارائه گزارش سالانه به هیأت امنا و گزارش مالی به حسابرس مستقل و
بازرس.

ط. اتخاذ تصمیم نسبت به عقد قرارداد با سازمان‌ها، موسسات دولتی و
نهادهای عمومی، بانک‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی و تغییر، تبدیل،
فسخ و اقاله آن در چارچوب قوانین و مقررات مربوط.

ی. اتخاذ تصمیم و پیگیری در مورد وصول مطالبات صندوق.

ماده ۱۳. مدیر عامل از بین اعضای هیأت مدیره یا خارج از آن برای مدت
سه سال از میان افراد دارای شرط وثاقت و امانت به پیشنهاد و انتخاب هیأت
مدیره و توسط رئیس هیأت امنا منصوب می‌شود و انتصاب مجدد وی برای
دوره‌های بعد بلامانع است.

ماده ۱۴. مدیر عامل در حدود اختیاراتی که از طرف هیأت مدیره و در
چارچوب اساسنامه به وی تفویض می‌شود نماینده صندوق محسوب شده و
دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

الف. اجرای مصوبات هیأت مدیره و انجام امور اجرایی صندوق.

ب. نمایندگی صندوق در مقابل اشخاص حقیقی یا حقوقی و مراجع

قضایی و قانونی و دستگاه‌های دولتی و غیردولتی و نیز اقامه هرگونه دعاوی حقوقی و جزایی و دفاع از دعاوی مطروحه در محاکم در خصوص حقوق و منافع صندوق با حق توکیل مکرر به غیر.

ج. ارائه پیشنهاد صلح و سازش و ارجاع دعوا به داوری و استرداد دعوا به هیأت مدیره با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

د. تهیه و تنظیم بودجه سالانه و صورت‌های مالی و گزارش عملکرد سالانه برای ارائه به هیأت مدیره.

ه. افتتاح و بستن حساب در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با انجام تشریفات قانونی و رسیدگی به حساب‌های مالی و وصول مطالبات با تصویب هیأت مدیره.

و. انعقاد هرگونه قرارداد به نام صندوق با رعایت ماده (۱۶) این اساسنامه و سایر قوانین و مقررات مربوط.

ماده ۱۵. هیأت امناء، سازمان حسابرسی یا یکی از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی را به عنوان حسابرس مستقل و بازرس اصلی و یک مؤسسه دیگر را به عنوان حسابرس و بازرس علی‌البدل برای مدت یک سال انتخاب می‌نماید.

فصل سوم: سایر مقررات

ماده ۱۶. کلیه قراردادها، چک‌ها، اسناد و اوراق مالی و اعتباری و اسناد تعهدآور صندوق با امضای ثابت مدیرعامل و یکی دیگر از اعضای هیأت مدیره به تعیین هیأت مدیره همراه با مهر صندوق معتبر خواهد بود و سایر اسناد و مکاتبات با امضای مدیرعامل، معتبر است.

ماده ۱۷. سال مالی صندوق از اول فروردین هر سال تا پایان اسفند همان سال می باشد. اولین سال مالی از بدو تأسیس تا پایان اسفند ماه همان سال می باشد.

معاون اول رئیس جمهور

این اساسنامه به موجب نامه شماره ۹۴/۱۰۲/۴۲۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۰۶ شورای نگهبان تأیید شده است.

معاون اول رئیس جمهوری این مصوبه را در تاریخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۶ ابلاغ کرده است.

۲۰

آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)،
(۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

تصویب نامه شماره ۳۳۸۵۰/ت/۵۸۴۳۱ هـ ۱۴۰۱/۳/۳

هیأت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۲/۲۵ به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ستاد کل نیروهای مسلح و سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد ماده (۶۱) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۸۶، آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

ماده ۱. جانبازانی که براساس تبصره (۱) اصلاحی ماده واحده قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، ازکارافتاده و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی - مصوب ۱۳۷۴ و ماده (۳۸) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۸۶ - که در این آیین‌نامه به اختصار «قانون» نامیده می‌شود، در حالت اشتغال قرار گرفته یا می‌گیرند، هنگام نیل به بازنشستگی از پاداش پایان خدمت برخوردار می‌گردند.

تبصره ۱. مبدأ محاسبه سنوات قابل قبول برای بازنشستگی در مورد جانبازان موضوع تبصره (۱) اصلاحی ماده واحده قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، ازکارافتاده و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، که در زمان مجروحیت، شاغل در دستگاه‌های موضوع ماده واحده مذکور نبوده‌اند، تاریخ برقراری حقوق از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران، که در

این آیین نامه به اختصار «بنیاد» نامیده می شود، می باشد که با رسیدن به شرایط بازنشستگی حسب سوابق حالت اشتغال موضوع تبصره یاد شده، با برخورداری از امتیازات مربوط بازنشسته می شوند.

تبصره ۲. مبدأ محاسبه سنوات قابل قبول برای بازنشستگی در مورد جانبازان موضوع ماده (۳۸) قانون که در زمان مجروحیت، شاغل در دستگاه های موضوع ماده (۲) قانون نبوده اند، تاریخ برقراری حقوق از سوی بنیاد می باشد که با رسیدن به شرایط بازنشستگی حسب سوابق حالت اشتغال موضوع ماده (۳۸) قانون، با برخورداری از امتیازات مربوط بازنشسته می شوند.

تبصره ۳. ذخیره مرخصی استحقاقی و پرداخت براساس آن شامل جانبازان حالت اشتغال موضوع ماده (۱) این آیین نامه نمی گردد.

تبصره ۴. برخورداری از پاداش پایان خدمت تنها برای یک بار امکان پذیر است. در صورتی که مشمولان موضوع ماده (۱) این آیین نامه قبلاً بازنشسته شده و دوباره در چهارچوب قوانین و مقررات، اشتغال به کار پیدا کرده و سپس بازنشسته شوند، پاداش پایان خدمت فقط در مورد سنوات جدید اشتغال محاسبه و پرداخت می گردد. در هر حال، در مجموع پرداخت پاداش پایان خدمت حداکثر به ازای سی سال خدمت امکان پذیر است.

ماده ۲. مشمولان موضوع ماده (۱) این آیین نامه که به دلیل عدم ممنوعیت قانونی، اشتغال به کار پیدا می کنند، نمی توانند از امتیازات مضاعف و نیز امتیازات و فوق العاده های ایثارگری در محل اشتغال و فعالیت جدید استفاده کنند.

ماده ۳. بازنشستگی مشمولین ماده (۳۸) قانون، براساس مقررات مربوط به

نیروهای مسلح و با داشتن سی سال سابقه یا شصت سال سن انجام و بر مبنای سنوات خدمت پاداش پایان خدمت پرداخت می‌شود.

تبصره ۱. بنیاد مجاز است اعتبار موضوع این ماده را متناسب با جمعیت مشمولین و اعتبار مصوب در چارچوب موافقتنامه مبادله شده با سازمان برنامه و بودجه کشور به ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ نماید. اعتبار مذکور پس از ابلاغ توسط بنیاد به هزینه قطعی منظور می‌شود.

تبصره ۲. احراز شرایط و صدور حکم بازنشستگی براساس مقررات فوق توسط ستاد کل نیروهای مسلح و در چهارچوب اعتبارات ابلاغی انجام می‌شود.

ماده ۴. بنیاد، جانبازان حالت اشتغال مشمول تبصره (۱) اصلاحی ماده واحده قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، از کار افتاده و مفقودالاثرب انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی را با داشتن سی سال سابقه و شصت سال سن در مورد مشمولین غیرتخصصی (دارای مدرک کارشناسی و پایین‌تر) و سی و پنج سال سابقه و شصت و پنج سال سن در مورد مشمولین تخصصی (دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر) با رعایت اعتبارات مصوب مربوط بازنشسته کرده و نسبت به پرداخت پاداش پایان خدمت از محل اعتبارات مصوب مربوط اقدام می‌نماید.

ماده ۵. حقوق و مزایا و شرایط بازنشستگی مشمولان قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره معلول یا فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحات بعدی آن و مشمولان قانون حمایت از

افرادی که توسط گروهک‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی اسیر، کشته و یا معلول می‌شوند. مصوب ۱۳۸۹. بر اساس قانون مدیریت خدمات کشوری. مصوب ۱۳۸۶. محاسبه و پرداخت خواهد شد.

ماده ۶. آخرین حقوق و مزایای دریافتی شهدا، جانبازان و آزادگان دارای حالت اشتغال مشمول تبصره (۱) اصلاحی ماده واحده قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، از کار افتاده و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و ماده (۳۸) قانون با رعایت ضوابط مندرج در ماده (۴۰) قانون و تبصره‌های آن^۱ به عنوان حقوق بازنشستگی تعیین و پرداخت می‌گردد.

ماده ۷. انجام هرگونه تعهد و پرداخت و ایجاد و تحمیل هرگونه تعهد و بار مالی توسط ستاد کل نیروهای مسلح و بنیاد برای اجرای این آیین‌نامه مازاد بر اعتبارات مندرج در قوانین بودجه سنواتی بر اساس بندهای (ت) و (ث) ماده (۷) قانون برنامه برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران. مصوب ۱۳۹۵. و بندهای (ه) و (ح) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲). مصوب ۱۳۹۳. تعهد زائد بر اعتبار محسوب و مشمول مجازات قانونی مربوط خواهد بود.

ماده ۸. به منظور نظارت بر اجرای این آیین‌نامه و رفع ابهامات و اختلافات مربوط به آن، کارگروهی با عضویت معاون حقوقی رییس جمهور (مسئول) و

۱. به موجب تصویب نامه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۸ هیات وزیران با عنوان اصلاح ماده (۶) آیین‌نامه اجرایی مواد (۳۸)، (۳۹)، (۴۰)، (۵۳) و (۵۵) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، در ماده (۶) آیین‌نامه مذکور موضوع تصویب نامه شماره ۳۳۸۵۰/ت/۳۳۸۵۰ هـ مورخ ۱۴۰۱/۳/۳، بعد از عبارت "ماده (۳۸) قانون" عبارت "با رعایت ضوابط مندرج در ماده (۴۰) قانون و تبصره‌های آن" اضافه گردید.

رؤسای سازمان‌های اداری و استخدامی کشور و برنامه و بودجه کشور و بنیاد
و ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور

نسترن نساھد

۲۱

آیین نامه اجرایی ماده (۶۴) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

تصویب‌نامه شماره ۱۴۵۷۴/ت۵۵۵۹ هـ مورخ ۱۳۹۵/۰۲/۱۱

هیأت وزیران در جلسه روز ۱۳۹۵/۰۲/۰۵ به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران و با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، مصوب ۱۳۹۱، آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۴) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

ب. دستگاه‌های مشمول: دستگاه‌های موضوع ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، مصوب ۱۳۹۱.

پ. ایثارگران: شهید، مفقود‌الآثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده.

ت. اسناد و آثار: اصل هرگونه اثر و سند فرهنگی، تاریخی، علمی مکتوب و غیرمکتوب متعلق به ایثارگران اعم از دیداری، شنیداری، نوشتاری، غیرنوشتاری، مضبوط، الکترونیکی و آثار موزه‌ای و حجمی.

ماده ۲. جمع‌آوری اسناد و آثار از ایثارگران یا خانواده‌های آنان، صرفاً توسط

و از طریق بنیاد انجام خواهد شد و دستگاه‌های مشمول موظف به همکاری و هماهنگی با بنیاد می‌باشند. دستگاه‌های مشمول موظفند اصل اسناد و آثار را که قبلاً گردآوری شده است، به بنیاد تحویل دهند.

ماده ۳. بنیاد موظف است طبق استانداردهای ابلاغی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، نسبت به نمایه‌سازی و فهرست‌نویسی و تشکیل بانک جامع اطلاع‌رسانی اسناد و آثار ایثارگران اقدام و استانداردهای لازم را برای حفاظت و نگهداری اسناد و آثار ایثارگران فراهم و رعایت نماید.

ماده ۴. اسناد و پرونده‌های دولتی از شمول این آیین‌نامه مستثنی هستند.

ماده ۵. اسناد و آثار با رعایت اصول طبقه‌بندی جمع‌آوری، نگهداری و مستندسازی خواهند شد و در صورت انتشار اسناد و آثار، رعایت حقوق مادی و معنوی صاحبان آن الزامی است.

معاون اول رییس جمهور

۲۲

آیین نامه اجرایی ماده (۶۵) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین نامه اجرایی ماده ۶۵ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

تصویب نامه شماره ۱۲۵۵۳۲/ت۵۰۵۶۰هـ مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۷ هیئت وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۶/۱۳ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت حقوقی رییس جمهور و به استناد ماده (۶۵) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۸۶-، آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی ماده ۶۵ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۲- ستاد: ستاد کل نیروهای مسلح.

۳- کارگروه: کارگروه نشان ایثارگران موضوع ماده (۹) این آیین نامه.

ماده ۲- به منظور تجلیل از والدین، همسر و فرزند شهدا، مفقودان، اسرا و همچنین جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان، نشان ویژه به شرح مندرج در این آیین نامه اعطاء می گردد.

ماده ۳- عناوین نشان ها به شرح زیر می باشد:

۱- نشان ویژه شاهد (والدین معظم شهدا).

۲- نشان ویژه جانبازان (جانبازان).

۳- نشان ویژه آزادگان (آزادگان).

۴- نشان ویژه رزمندگان (رزمندگان).

۵- نشان ویژه صابران (همسران شهدا).

۶- نشان ویژه یادگاران (فرزندان شهدا).

۷- نشان ویژه راهیان (فرزندان جانبازان و آزادگان).

تبصره- به والدین، همسر و فرزندان مفقودان و اسرا پس از تعیین تکلیف نهایی وضعیت آنان به پیشنهاد بنیاد، نشان مربوط اعطا می‌گردد.

ماده ۴- خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) که واجد شرایط دریافت نشان هستند، ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، توسط بنیاد با همکاری ستاد کل احصا و اسامی آنها به کارگروه ارائه می‌گردد.

ماده ۵- رزمندگان واجد شرایط دریافت نشان ظرف یک سال از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط ستاد کل با همکاری بنیاد احصا و اسامی آنها به کارگروه ارائه می‌شود.

ماده ۶- نشان‌های موضوع این آیین‌نامه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به تدریج و بر اساس اولویت‌های تعیین شده از سوی کارگروه به تمامی مشمولان این آیین‌نامه اعطا خواهد شد.

ماده ۷- مسئولیت ایجاد هماهنگی، اجرا، توزیع و اعطاء نشان‌ها در سطح کشور در خصوص رزمندگان به عهده ستاد کل و در خصوص سایر مشمولین، به عهده بنیاد می‌باشد.

ماده ۸ - افرادی که دارای محکومیت قطعی کیفری مؤثر بوده و یا با اعلام وزارت اطلاعات و یا سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دارای سوابق سوء امنیتی باشند، مشمول این آیین نامه نمی شوند. مراجع مذکور می توانند حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، افراد دارای سوابق سوء امنیتی را به بنیاد اعلام کنند.

ماده ۹ - به منظور نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه، تصمیم گیری در خصوص اولویت های اعطای نشان، تصویب طرح هر یک از انواع نشان ها، کارگروهی با مسئولیت بنیاد با همکاری ستاد کل و سازمان برنامه و بودجه کشور و معاونت حقوقی رییس جمهور تشکیل می شود.

ماده ۱۰ - نشان های موضوع این آیین نامه یک اثر ارزشی و نمادین فرهنگی است و قابل واگذاری به غیر نمی باشد.

ماده ۱۱ - سازمان برنامه و بودجه کشور اعتبارات لازم برای اجرای این آیین نامه را در لوایح بودجه سالانه کل کشور پیش بینی و تأمین خواهد نمود.

معاون اول رییس جمهور

نسترن نساھد

۲۳

آیین نامه اجرایی تبصره
ماده (۶۶) قانون جامع
خدمات رسانی ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line and continuing down the page.

آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی ایثارگران

تصویب نامه شماره ۳۹۰۰۵/ت/۵۷۱۸۶ هـ مورخ ۱۴۰۱/۳/۱۱

هیأت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۲/۲۱ به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران (با همکاری وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و به استناد تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۸۶ - آیین‌نامه اجرایی تبصره یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱. دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی: مؤسسات آموزش - عالی غیرانتفاعی غیردولتی، پیام نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی شهریه بگیر ایرانی مستقر در داخل کشور مورد تأیید وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۲. مشمولین: دانشجویان شاهد و ایثارگر شامل همسر و فرزندان شهدا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنها، آزادگان و همسر و فرزندان آنان که در یکی از مقاطع تحصیلی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مشغول به تحصیل هستند.

۳. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران.

۴. کمک شهریه: شهریه ثابت در دوران مجاز تحصیل و شهریه متغیر دروسی که اولین بار توسط مشمولین اخذ می-گردد به جز شهریه دروس پیش نیاز و تکراری.

۵. رشته های تحصیلی مورد نیاز: رشته های تحصیلی که توسط کارگروه موضوع ماده (۳) این آیین نامه مشخص و از طریق دفترچه آزمون های سراسری سازمان سنجش آموزش کشور اعلام می شود.

۶. نوع: تعیین کننده نوع نظام آموزشی مشتمل بر حضوری، الکترونیکی، آموزش محور، پژوهش محور و تعیین نوع مقاطع، رشته تحصیلی و دانشگاه.

۷. میزان: ظرفیت رشته تحصیلی اعلام شده توسط کارگروه موضوع ماده (۲) این آیین نامه و حداکثر سن مجاز داوطلبان.

۸. شرایط پرداخت: شرایط بهره مندی از کمک شهریه و تأمین منابع مالی آن.

ماده ۲. دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی موظفند با تأیید و یا معرفی بنیاد و بارعایت این آیین نامه و طی قراردادی در چهارچوب ماده (۶۳) قانون محاسبات عمومی کشور. مصوب ۱۳۶۶. بین بنیاد و دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی در هر نیم سال تحصیلی نسبت به ثبت نام و اخذ امتحانات مشمولین بدون دریافت وجه اقدام کنند. بنیاد موظف است بر اساس مواد (۳) و (۴) این آیین نامه نسبت به تأمین و پرداخت کمک شهریه تحصیلی کلیه مشمولین براساس بودجه سنواتی در وجه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی اقدام کند.

تبصره ۱. دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ملزم به دریافت مطالبات

مربوط به تعهدات بنیاد در حدود خدمات قابل ارایه در این آیین‌نامه هستند، به گونه‌ای که در هیچ یک از مراحل و فرآیند تحصیل شامل ثبت نام، اخذ امتحانات، فارغ‌التحصیلی و دریافت گواهی موقت تحصیلی مانعی برای مشمولین این آیین‌نامه ایجاد نشود.

تبصره ۲. اخذ شهریه و یا هر نوع وثیقه برای تعهد بنیاد از مشمولین این آیین‌نامه ممنوع است.

ماده ۳. نوع، میزان و کمک شهریه، با اولویت رشته‌های تحصیلی مورد نیاز توسط کارگروهی متشکل از وزرای علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و رؤسای سازمان برنامه و بودجه کشور، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان اداری و استخدامی کشور و دانشگاه آزاد اسلامی هر پنج سال یک بار تهیه و با تصویب اکثریت وزرای عضو کارگروه مذکور، توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران اعلام می‌شود.^۱

تبصره ۱. سقف کمک شهریه پرداختی به صورت سالانه توسط سازمان برنامه و بودجه کشور مشخص می‌شود.

تبصره ۲. جلسات کارگروه موضوع این ماده به دعوت سازمان برنامه و بودجه کشور و در محل آن سازمان برگزار می‌شود.

ماده ۴. صد درصد (۱۰۰٪) کمک شهریه تحصیلی بر اساس ماده (۳) این آیین‌نامه به مشمولین شاهد و ایثارگر در دو نیم سال اول تحصیل در مقاطع تحصیلی کارشناسی و دکترای حرفه‌ای و در نیمسال اول مقاطع کاردانی،

---

۱. به موجب تصویب نامه شماره ۷۵۵۵۱/ت ۳۶۰۱۰۳ هـ ۶۰۵/۵۰۵/۱۴۰۱ هیات وزیران با عنوان اصلاح ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران، ماده (۳) آیین‌نامه مذکور اصلاح شد.

کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی (پی اچ دی) به شرط عدم مشروطی پرداخت می شود و در نیم سال های بعدی پرداخت ها با توجه به وضعیت پیشرفت علمی و معدل دانشجوی به صورت زیر خواهد بود:

۱. پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) کمک شهریه برای مشمولین کلیه مقاطع تحصیلی حائز معدل (۱۷) و بالاتر و برای دانشجویان کارشناسی رشته های فنی، مهندسی و علوم پایه معدل (۱۶) و بالاتر.

۲. پرداخت هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) کمک شهریه برای مشمولین کلیه مقاطع تحصیلی حائز معدل (۱۶/۹۹ - ۱۵) و برای دانشجویان مقطع کارشناسی رشته های فنی، مهندسی و علوم پایه معدل (۱۴ - ۱۵/۹۹) و دانشجویان تخصصی و (پی اچ دی) حائز معدل (۱۶ - ۱۶/۹۹).

۳. پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) کمک شهریه برای مشمولین مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی حائز معدل (۱۲ - ۱۴/۹۹) و برای مشمولین مقطع کارشناسی رشته های فنی، مهندسی و علوم پایه معدل (۱۲ - ۱۳/۹۹) و نیز دانشجویان کارشناسی ارشد حائز معدل (۱۴ - ۱۴/۹۹).

تبصره. استفاده از تسهیلات موضوع این آیین نامه برای جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪) بدون محدودیت سنی بوده و برای سایر جامعه هدف ایثارگری بازنشسته مراکز دولتی و غیردولتی و یا دارای سن (۶۰) سال و بالاتر مشمول حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) کمک شهریه با توجه به معدل و اولویت بندی فوق خواهند شد (حائزین بند (۱) پنجاه درصد (۵۰٪)، بند (۲) چهل درصد (۴۰٪) و بند (۳) سی درصد (۳۰٪) کمک شهریه).

- ماده ۵.** تعداد نیم سال های پرداخت شهریه متناسب با آیین نامه های آموزشی مربوط در مقاطع تحصیلی به شرح زیر تعیین می شود:
۱. کاردانی و کارشناسی ناپیوسته: چهار نیم سال تحصیلی.
  ۲. کارشناسی پیوسته: هشت نیم سال تحصیلی.
  ۳. کارشناسی ارشد پیوسته: ده نیمسال تحصیلی.
  ۴. دکتری حرفه ای پزشکی: چهارده نیمسال تحصیلی.
  ۵. دکترای حرفه ای دامپزشکی، دندانپزشکی و داروسازی: دوازده نیمسال تحصیلی.
  ۶. دکتری پیوسته: پانزده نیم سال تحصیلی.
  ۷. کارشناسی ارشد ناپیوسته: چهار نیم سال تحصیلی.
  ۸. دکتری (پی اچ دی): هشت نیم سال تحصیلی.
  ۹. تخصص پزشکی: شش تا ده نیم سال تحصیلی حسب آیین نامه آموزشی رشته مورد نظر.
  ۱۰. فوق تخصص: پنج نیم سال تحصیلی. تبصره ۱. مشمولین این آیین نامه در هر مقطع تحصیلی فقط یک بار از این تسهیلات می توانند استفاده کنند.
- تبصره ۲.** دانش آموختگان مقاطع تحصیلی در دوره های روزانه دولتی، شهریه بگیر و حوزه-های علمیه که از تسهیلات این آیین نامه و یا تحصیل رایگان استفاده کرده باشند، در همان مقطع یا مقطع پایین تر و یا همتراز در نظام آموزشی موازی مجدداً مشمول بهره مندی از خدمات این آیین نامه نمی شوند و در صورت تحصیل مجدد در مقاطع پیوسته بالاتر (دکتری حرفه ای،

کارشناسی ارشد پیوسته، دکتری (پی اچ دی) پیوسته) با احتساب کسر سنوات مقطع گذرانده شده مابه التفاوت سنوات باقیمانده در مورد آنها در مقطع مورد نظر محاسبه می شود.

تبصره ۳. دانشجویان دکتری تخصصی و (پی اچ دی) با معدل کمتر از (۱۶) مشمول پرداخت کمک شهریه آن نیم سال نمی شوند.

تبصره ۴. کمک شهریه واحدهای اخذ شده در ترم تابستان در محدوده سقف سنوات مجاز هر یک از مقاطع تحصیلی در این ماده قابل پرداخت می باشد و به عنوان نیم سال تحصیلی محاسبه نمی گردد.

تبصره ۵. پرداخت کمک شهریه برای جانبازان، آزادگان و همسران شهدا، جانبازان و آزادگان و فرزندان شهدا برای تمامی مقاطع تحصیلی و برای فرزندان جانبازان و آزادگان تا دو مقطع تحصیلی تعیین می گردد.

تبصره ۶. مشمولینی که در دوره های روزانه دولتی دانشگاه ها و مؤسسات و مراکز آموزشی پذیرفته می شوند و مطابق رأی کمیسیون های نقل و انتقال وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نمی توانند در دوره های روزانه دولتی ادامه تحصیل داده و به نظام شهریه ای تغییر وضعیت می دهند به نسبت نیمسال های باقیمانده از تحصیل تا سقف سنوات تعیین شده در این ماده مشمول بهره مندی از کمک شهریه تحصیلی خواهند شد. مشمولینی که خارج از کمیسیون اقدام به انتقالی از دوره های روزانه به شهریه پرداز می نمایند مشمول بهره مندی از تسهیلات موضوع این آیین نامه نمی شوند.

تبصره ۷. مشمولین شرکت کننده در ترم تابستان در صورت عدم گذراندن

واحد‌های اخذشده از قبیل (حذف واحد، عدم حضور در سر کلاس و امتحانات و عدم احراز نمره قبولی)، شهریه مربوط بر عهده مشمول می‌باشد. **تبصره ۸.** بهره مندی از خدمات این آیین‌نامه با رعایت ماده (۳) آن، صرفاً شامل رشته‌های تحصیلی مورد نیازی است که دارای مجوز از شورای گسترش وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

ماده ۶. استفاده از تسهیلات موضوع این آیین‌نامه برای مشمولینی که از مأموریت آموزشی استفاده می‌نمایند، در چهارچوب رشته‌های تحصیلی مورد نیاز تعیین شده در کارگروه موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه و منوط به تأیید دستگاه اجرایی در خصوص رشته تحصیلی مرتبط و یا رشته تحصیلی بدو استخدام کارمند می‌باشد. ماده ۷. مشمولینی که براساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در مقاطع تحصیلی مختلف حد نصاب نمره را کسب نکرده و مشروط شوند و یا براساس ضوابط دیگر آموزشی مشروطی خود را بلا اثر نمایند و یا دارای محکومیت انضباطی باشند، در آن نیم سال تحصیلی مشمول دریافت کمک شهریه از سوی بنیاد نخواهند شد و پرداخت شهریه مربوط بر عهده مشمول است.

تبصره ۱۰. مشمولینی که براساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در مقاطع تحصیلی مختلف نسبت به حذف نیم سال اقدام نمایند در آن نیم سال مشمول دریافت کمک شهریه از سوی بنیاد نخواهند شد و پرداخت شهریه مربوط بر عهده مشمول است.

تبصره ۲. شهریه واحد‌های درسی که مشمولین موفق به کسب حدنصاب

نمره قبولی نشوند، شامل مزایای این آیین نامه نمی باشد و پرداخت شهریه آن واحد درسی بر عهده مشمول است.

تبصره ۳. مشمولین دکتری (پی اچ دی) در صورت عدم کسب حد نصاب نمره قبولی در امتحان جامع در آن نیم سال مشمول بهره مندی از تسهیلات این آیین نامه نمی شوند.

ماده ۸. تسهیلات این آیین نامه شامل مشمولین راتبه تحصیلی (بورسیه) و واحدهای بین الملل دانشگاه های داخلی نمی شود.

تبصره ۱. دانش آموختگان دانشگاه های خارج از کشور که برای ارزیابی مدرک تحصیلی خود نیاز به گذراندن تعدادی از واحدها در دانشگاه های روزانه دولتی و یا شهریه بگیر دارند مشمول بهره مندی از خدمات این آیین نامه نمی شوند.

تبصره ۲. مشمولین شاغل به تحصیل در مقطع دکترای پژوهش محور مشمول بهره مندی از خدمات این آیین نامه نمی شوند.

ماده ۹. بنیاد موظف است اعتبارات سالیانه مورد نیاز اجرای این آیین نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام و سازمان یادشده موظف است ضمن پیش بینی اعتبارات مذکور در لوایح بودجه سالانه نسبت به تأمین اعتبارات مصوب مربوط در زیر ردیف بودجه بنیاد اقدام کند.

تبصره ۱. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است بر اساس ماده (۶۳) قانون محاسبات عمومی کشور. مصوب ۱۳۶۶. کلیه تعهدات پرداخت نشده کمک شهریه مشمولین در هر سال تحصیلی را به عنوان تعهدات پرداخت نشده بودجه سال قبل در ردیف خاصی از بودجه کل کشور سال بعد منظور و بر

اساس گزارش بنیاد، به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و یا وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پرداخت نماید. تبصره ۲. تعهدات پرداخت نشده موضوع تبصره (۱) این ماده تا پایان سال ۱۴۰۰ از محل جزء (۲) بند (ی) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، پس از تأیید بدهی دانشگاه‌های فوق توسط بنیاد، پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۰. مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه بر عهده بنیاد است و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی و سایر دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات آموزش عالی موظفند همکاری کامل با بنیاد را انجام دهند. دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مکلفند اطلاعات کامل آموزشی و انضباطی مشمولین این آیین‌نامه را در هر نیمسال تحصیلی در پایان همان نیم سال یا حداکثر تا پایان نیم سال تحصیلی بعد به بنیاد ارایه دهند. بنیاد مکلف است زیرساخت‌های لازم برای دریافت اطلاعات مذکور به صورت الکترونیکی را فراهم نماید.

ماده ۱۱. کلیه مشمولین ورودی سنوات قبل و ورودی جدید از زمان ابلاغ این آیین‌نامه مشمول مفاد آن هستند.

تبصره ماده (۳). این آیین‌نامه فقط شامل مشمولین پذیرفته شده از سال تحصیلی ۱۴۰۱ به بعد می‌باشد و مشمولین ورودی سنوات قبل از آن را شامل نمی‌شود.

ماده ۱۲. آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۶۶) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران موضوع تصویب نامه شماره ۸۲۴۶/ت/۵۰۵۵۸-هـ مورخ ۱۳۹۵/۱/۲۹ لغو می‌شود.

معاون اول جمهور رئیس

نسترن نساھد

۲۴

آیین نامه اجرایی ماده (۶۷) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

تصویب‌نامه شماره ۱۱۳۵۷/ت/۵۵۵۷ هـ مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۲۵

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۰۸/۱۷ به پیشنهاد مشترک بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد تبصره (۲) ماده (۶۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران.

ب. مشمولین: دانش‌آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و آزادگان و همسر و فرزندان آنان.

پ. مشمولین طرح شاهد: دانش‌آموزان، دانشجویان و طلاب شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان پنجاه درصد و بالاتر، همسر و فرزندان آنان، آزادگان و همسر و فرزندان آنان.

ت. خدمات آموزشی طرح شاهد: کلیه فعالیت‌ها و اقداماتی که مطابق اساسنامه طرح شاهد - مصوب ۱۳۶۹ - شورای عالی انقلاب فرهنگی و اصلاحات بعدی آن که در قالب برنامه‌های تربیتی، آموزشی و نظایر آن در جهت رشد و ارتقای تحصیلی مشمولین آن صورت می‌گیرد.

ث. کمک هزینه تحصیلی: مبلغی که به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های تحصیلی مشمولین توسط بنیاد و پس از تصویب شورای طرح و برنامه شاهد پرداخت می‌گردد.

ج. طرح پراکنده: وضعیتی که براساس آن دانش‌آموزان شاهد در یک مدرسه خاص تجمیع و متمرکز نشده باشند.

ماده ۲. بنیاد موظف است در چارچوب اعتبارات مصوب سالانه درخصوص برنامه‌های آموزش عمومی برای مشمولین طرح شاهد به شرح زیر اقدام نماید:

الف. برگزاری کلاس‌های تکمیلی، تقویتی-جبرانی و نظارت بر برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان شاغل به تحصیل در مدارس شاهد و طرح پراکنده (اعم از مدارس عادی یا مدارس خاص مانند غیرانتفاعی، نمونه دولتی، استعدادهای درخشان، استثنایی و مانند آنها) و مدارس ایثارگران بزرگسالان.

ب. برگزاری کلاس‌های تقویتی ویژه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم.

پ. ارائه وسایل کمک آموزشی و آموزش بالینی جانبازان هفتاد درصد و فرزندان معلول مشمولین طرح شاهد که امکان حضور در کلاس درس را ندارند.

ت. ارائه خدمات مشاوره‌ای و هدایت تحصیلی در مدارس شاهد و طرح پراکنده.

ث. تشویق دانش‌آموزان کوشا و ممتاز و حائزین رتبه‌های برتر آزمون‌های سراسری دانشگاه‌های دولتی روزانه.

ج. حمایت از گروه‌های خاص تحصیلی از جمله دانش‌آموزان استعدادهای

درخشان، استثنایی و بازماندگان از تحصیل.

ماده ۳. بنیاد موظف است در چارچوب اعتبارات مصوب سالانه درخصوص برنامه‌های آموزش عالی و نیز پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان برای مشمولین طرح شاهد به شرح زیر اقدام نماید:

الف. تشویق دانشجویان و طلاب ساعی و تلاشگر به منظور رشد و ارتقای وضعیت تحصیلی آنها در مؤسسات آموزشی دولتی روزانه.

ب. مشاوره و هدایت تحصیلی دوره تحصیلات تکمیلی شامل آماده‌سازی افراد برحسب استعداد، علایق و شرایط محیطی و براساس نیاز جامعه.

پ. ارائه خدمات آموزشی به دانشجویان معلول به شرح زیر:

گروه یک. جانباز ویژه شامل: دو چشم نابینا و قطع نخاع گردن

گروه دو. جانباز ویژه ویلچری شامل: قطع نخاع کمر و قطع دو پا از بالای زانو

تبصره. فرزندان معلول شهدا، جانبازان و آزادگان تحت پوشش دارای ویژگی

در گروه‌های یک و دو مشمول این بند خواهند بود.

ت. پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی غیر شهری به‌گیر در هر نیمسال تحصیلی.

ث. استفاده از ظرفیت تشکل‌های ایثارگری و معتمدین معین دانشجویی به منظور ارتقای علمی و تحصیلی دانشجویان و طلاب شاهد و ایثارگر (از جمله تقویت بنیه علمی و استاد مشاور)

ماده ۴. مدت ارائه خدمات و تسهیلات موضوع این آیین‌نامه به شرح زیر

تعیین می‌شود:

الف. در بخش آموزش عمومی مطابق مقررات و ضوابط آموزشی وزارت آموزش و پرورش در هر مقطع.

ب. در بخش آموزش عالی در مقاطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته چهار نیمسال، کارشناسی پیوسته هشت نیمسال، کارشناسی ارشد پیوسته دوازده نیمسال، دکترای حرفه‌ای چهارده نیمسال، دکترای پیوسته پانزده نیمسال، کارشناسی ارشد ناپیوسته چهار نیمسال، دکتری PhD و تخصص پزشکی بر مبنای آیین‌نامه‌های آموزشی وزارتخانه‌های ذی‌ربط.

معاون اول رییس جمهور

۲۵

آیین نامه اجرایی ماده (۶۸) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line and continuing down the page.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

تصویب‌نامه شماره ۱۶۲۱۳۵/ت/۵۱۵۰۸ هـ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۰۹

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۴/۱۲/۰۵ به پیشنهاد مشترک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد ماده (۶۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران. مصوب ۱۳۹۱. آیین‌نامه اجرایی ماده یاد شده را تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
الف. هنرمند: کسی که در یکی از حوزه‌های موسیقی، نمایش، شعر، ادبیات داستانی، سینما، رادیو و تلویزیون، معماری، هنرهای سنتی، آیینی، تجسمی و خوش‌نویسی به خلق آثاری اشتغال داشته یا دارد.

تبصره. مرجع تعیین هنرمند، شورای ارزشیابی هنرمندان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

ب. هنرمند ایثارگر: هنرمندی که به موجب قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، ایثارگر محسوب می‌شود.

پ. هنرمند فعال: هنرمندی که مشمول قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران نیست ولی به خلق یک یا چند اثر هنری در حوزه‌های موضوع بند (الف) در زمینه ترویج ایثار و شهادت می‌پردازد.

ت. اثر هنری: پدیده‌های ادبی و هنری در یکی از حوزه‌های موضوع بند (الف) این ماده.

ث. برنامه رادیویی و تلویزیونی: مجموعه فعالیت‌هایی که منجر به خلق، تولید و عرضه اثر هنری در زمینه ترویج ایثار و شهادت در رادیو و تلویزیون می‌شود.

ج. برنامه هنری: مجموعه فعالیت‌هایی که منجر به خلق، تولید و عرضه اثر هنری مرتبط با موضوع ایثار و شهادت می‌شود و در معرض یا دسترس عموم قرار می‌گیرد.

ماده ۲. دستگاه‌های اجرایی متولی امور فرهنگی به شرح زیر تعیین می‌شوند:

الف. وزارت آموزش و پرورش

ب. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پ. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ت. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ث. وزارت ورزش و جوانان

ج. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

چ. سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

ح. سازمان تبلیغات اسلامی

خ. شهرداری‌ها

د. سازمان بسیج مستضعفین

ذ. بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس

ماده ۳. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه موظفند تا ده درصد (۱۰٪) از فعالیت‌های

مرتبط با امور فرهنگی و هنری خود را حسب مورد به تولید برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی و برنامه‌های هنری مرتبط با موضوع ایثار و شهادت و حمایت از هنرمندان فعال در این زمینه با اولویت هنرمندان ایثارگر اختصاص دهند.

ماده ۴. دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه موظفند حسب نوع وظایف و اختیارات قانونی مربوط، برنامه‌های سالانه خود را درخصوص نحوه اجرای تکلیف مقرر در این آیین‌نامه با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران تدوین نمایند.

معاون اول رئیس‌جمهور

بنگاه ملی خونی

۲۶

آیین نامه تشویق و حمایت از
نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر

آیین‌نامه تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر

تصویب نامه ۱۲۹۷۱۹/ت۵۳۳۰۸ هـ ۱۳۹۸/۱۰/۰۹

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۱۰/۰۴ به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران (با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور) و به استناد ماده (۶۹) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۸۶. آیین‌نامه تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر
ماده ۱. در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می

روند:

۱. نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر: خانواده شاهد و ایثارگران که براساس ضوابط و شاخص‌های مورد نظر بنیاد ملی نخبگان در حوزه‌های علمی، فرهنگی، ورزشی (با هماهنگی وزارت ورزش و جوانان) و هنری (با هماهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) به عنوان استعداد برتر، شناسایی و معرفی می‌شوند.

۲. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران

۳. عرصه‌های ملی: همایش، هم‌اندیشی (سمینار)، مسابقات و جشنواره‌های معتبر داخلی که حسب مورد با تأیید یک یا چند دستگاه اجرایی یا مرجع قانونی مربوط در سطح ملی انجام می‌شود.

۴. عرصه‌های بین‌المللی: المپیاد، نمایشگاه، مسابقات و فرصت‌های مطالعاتی خارج از کشور که حسب مورد با مسئولیت یا تأیید مراجع ذی صلاح داخلی در سطح بین‌المللی انجام می‌شود.

ماده ۲. دستگاه های اجرایی مکلفند نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر را در استفاده از امکانات و تسهیلات مربوط به ایثارگران در اولویت قرار دهند.

ماده ۳. سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران مکلف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط و با هماهنگی بنیاد نسبت به معرفی مشمولین در عرصه های تولید، اشتغال و کارآفرینی، علمی و پژوهشی، ورزشی (با هماهنگی وزارت ورزش و جوانان) و هنری (با هماهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) به عنوان الگوهای ایثارگر اقدام نماید.

ماده ۴. بنیاد مکلف است علاوه بر حمایت های قانونی دستگاههای اجرایی، اقدامات زیر را به عمل آورد:

۱. برگزاری جشنواره های نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر و اعطای جوایز به واجدین شرایط. دستگاه های اجرایی ذی ربط، حسب وظایف قانونی مکلفند در اجرای این ماده همکاری لازم را با بنیاد به عمل آورند.
۲. تشکیل بانک اطلاعات نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر.
۳. انجام حمایتهای لازم در خصوص تسهیل فرایندهای مربوط به تجاری سازی اندیشه (ایده) های نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر.
۴. حمایت از مخترعین و صاحبان اندیشه (ایده) های برتر نخبگان و سرآمدان شاهد و ایثارگر در جهت رشد و شکوفایی و حضور مؤثر آنان در عرصه های ملی و بین المللی در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط از محل منابع داخلی.

معاون اول رئیس جمهور

۲۷

آیین نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون
جامع خدمات رسانی به ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line below the header and continuing down the page.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

تصویب نامه شماره ۸۱۷۷۳/ت/۵۹۴۶۸ هـ مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۵

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۲ به پیشنهاد شماره ۴۸۰۵۲۳ مورخ ۴۰۰/۰۰/ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۰۱ بنیاد شهید و امور ایثارگران (با همکاری وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور) و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۰) قانون جامع خدمات-رسانی به ایثارگران

ماده ۱. در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱. وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۲. وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
۳. سازمان: سازمان سنجش آموزش کشور.
۴. بنیاد: بنیاد شهید و امور ایثارگران
۵. مرکز: مرکز سنجش آموزش پزشکی کشور.
۶. دانشگاه: دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم و وزارت بهداشت و سایر مراجع قانونی.
۷. آزمون سراسری: آزمونی که سازمان برای داوطلبان دارای گواهینامه دوره

پیش دانشگاهی (نظام سالی واحدی یا نیم سالی (ترمی) واحدی) و یا دیپلم نظام آموزشی جدید (اعم از شاخه های نظری، فنی و حرفه ای و یا کار و دانش) و یا دیپلم دوره های چهار ساله متوسطه نظام قدیم آموزش متوسطه و یا دارای مدرک کاردانی (فوق دیپلم) برای ورود به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و دوره های فنی و حرفه ای برگزار می نماید.

۸. دانشگاه آزاد: دانشگاه آزاد اسلامی.

۹. آزمون های تحصیلات تکمیلی: آزمون های کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری تخصصی (پی اچ دی) و دستیاری تخصصی، فوق تخصصی و فلوشیپ (دوره تخصصی تکمیلی) وزارت بهداشت.

۱۰. فرصت مطالعاتی دانشجویی: فرصتی که از طرف معاونت پژوهشی یا آموزشی دانشگاه ها به دانشجویان واجد شرایط اعطا می شود.

۱۱. راتبه (بورس) تحصیلی داخل و خارج از کشور: راتبه (بورس) تحصیلی که از طرف وزارت علوم و وزارت بهداشت به دانشجویان واجد شرایط مطابق قوانین و مقررات اعطا می شود.

ماده ۲. مشمولین این آیین نامه به شرح زیر می باشند:

۱. مشمولین سهمیه بیست و پنج درصدی (۲۵٪): همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد و بالاتر

۲. مشمولین سهمیه پنج درصدی (۵٪): جانبازان زیر بیست و پنج درصد، همسران و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد و همسران و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه.

تبصره ۱. تأییدیه همسران و فرزندان شهید، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان و همسر و فرزندان آزادگان موضوع این ماده به عهده بنیاد است.

تبصره ۲. رزمندگان موضوع این ماده توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (دبیرخانه رزمندگان) تأیید می‌شود. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است از طریق سامانه برخط استعلام موضوع این تبصره را اجرا نماید.

تبصره ۳. در صورتی که مشمولین سهمیه پنج درصدی با تغییر وضعیت، مشمول سهمیه بیست و پنج درصدی شوند، از مزایای سهمیه بیست و پنج درصدی موضوع این ماده بهره‌مند می‌شوند.

ماده ۳. مشمولین صرفاً یکبار در هر مقطع/آزمون سراسری و تحصیلات تکمیلی می‌توانند در دوره روزانه دانشگاه‌های دولتی از سهمیه استفاده نمایند. چنانچه پس از قبولی و ثبت نام در رشته محل مذکور از ادامه تحصیل انصراف نمایند و یا ثبت نام ننمایند، مجدداً حق استفاده از سهمیه در آن مقطع تحصیلی را ندارند.

ماده ۴. استفاده مجدد مشمولین پذیرفته شده در هر مقطع/آزمون سراسری و تحصیلات تکمیلی در دوره‌های شبانه (نوبت دوم)، پیام نور، غیرانتفاعی، پردیس بین‌الملل، خودگردان، دانشگاه آزاد و سایر دوره‌های شهریه پرداز از سهمیه مشمولین این آیین‌نامه در صورت انصراف علاوه بر ماده (۳) این آیین‌نامه حداکثر تا یکبار دیگر بلامانع است.

ماده ۵. ملاک استفاده از سهمیه در هر سال تا اتمام زمان انتخاب رشته

همان سال است و هرگونه تغییر یا اصلاح سهمیه پس از آن امکان پذیر نیست.

ماده ۶. سازمان، مرکز و دانشگاه آزاد مکلفند در خصوص مشمولین سهمیه پنج درصدی ابتدا در سهمیه مناطق و آزادگزینش و در صورت عدم قبولی در سهمیه پنج درصدی گزینش نمایند.

ماده ۷. مشمولین سهمیه پنج درصدی از مانده ظرفیت سهمیه بیست و پنج درصدی ایثارگری بهره مند می شوند.

ماده ۸. سازمان، مرکز و دانشگاه آزاد مکلفند به منظور نظارت بنیاد و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (دبیرخانه رزمندگان) بر اعمال سهمیه مشمولین همه ساله نسبت به ارایه اطلاعات نتایج آزمون-های سراسری مربوط بعد از اعلام نتایج نهایی و براساس اطلاعات درخواستی حسب مورد از بنیاد و یا وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (دبیرخانه رزمندگان) اقدام نمایند. بنیاد و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (دبیرخانه رزمندگان) نیز مکلفند تا قبل از پایان سال تحصیلی فهرست پذیرفته شدگان مورد تأیید را به دانشگاه و دانشگاه آزاد اعلام نمایند.

ماده ۹. اعمال حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) نمره آخرین فرد پذیرفته شده در پذیرش آزاد و نمره مصاحبه دانشگاه حسب مورد، در آزمون های تحصیلات تکمیلی برای مشمولین شامل تمامی مراحل آزمون های ورودی اعم از آزمون کتبی، مصاحبه و نمره نهایی است.

ماده ۱۰. در آزمون های تحصیلات تکمیلی که برای پذیرش دانشجو در یک رشته/گرایش از بیش از یک کد/رشته امتحانی انجام می شود و امکان اعمال سهمیه در هر یک از کد/رشته های امتحانی وجود ندارد، مجموع

ظرفیت کد/ رشته برای تعیین سهمیه بیست و پنج درصد در نظر گرفته شود.

ماده ۱۱. تشخیص و احراز سوءاستفاده از نسبت با مشمولین برای بهره‌مندی از مزایای این آیین‌نامه توسط دستگاه ذیربط انجام و موضوع به کمیسیون موارد خاص سازمان ارسال می‌گردد. در صورت تأیید کمیسیون مذکور، ضمن محرومیت ایثارگر موضوع این ماده و داوطلب از بهره‌مندی از مزایای این آیین‌نامه، قبولی وی ابطال و چنانچه در حال تحصیل باشد از ادامه تحصیل منع و در صورتی که موفق به اخذ مدرک تحصیلی شده باشد، مدارک آنان ابطال می‌شود. تبصره. شیوه‌نامه این ماده توسط کمیسیون موارد خاص سازمان تدوین و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۲. دانشگاه‌ها موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) ظرفیت راتبه (بورس) های تحصیلی داخل و خارج از کشور و بیست و پنج درصد (۲۵٪) فرصت‌های مطالعاتی دانشجویی را به ایثارگران مشمول این آیین‌نامه اعطا نماید.

ماده ۱۳. نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه بر عهده بنیاد است و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظف به همکاری با بنیاد می‌باشند.

معاون اول رئیس‌جمهور

نسترن نساھد

۲۸

سقف تسهیلات
مسکن ۱۴۰۱ ایثارگران

نکات و توضیحات

A series of horizontal dotted lines for writing, starting from the first line and continuing down the page.

تصویب نامه شماره ۱۱۹۹۹۱/ت ۶۰۲۵۱ هـ مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۰ هیئت وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۷/۶ به پیشنهاد شماره ۴۰۰/۰/۲۴۸۵۶۴ مورخ ۱۴۰۱/۴/۲۵ بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد ماده (۳) مکرر اصلاحی قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران موضوع بند (ب) ماده (۶۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳- و بند (ت) ماده (۸۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵ - تصویب کرد:

سقف تسهیلات مسکن ۱۴۰۱ ایثارگران

ماده (۳) اصلاحی آیین نامه تسهیلات خرید یا ساخت مسکن آزادگان، جانبازان و خانواده شهدا موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۲۸۱/ت ۵۸۸۲۵ هـ مورخ ۱۴۰۰/۳/۸ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳- سقف تسهیلات مسکن ایثارگران در سال ۱۴۰۱ به ازای هر واحد مسکونی در شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر، چهار میلیارد (۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، مراکز استان ها چهار میلیارد (۴.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، سایر شهرستان ها سه میلیارد (۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، روستاها دو میلیارد و پانصد میلیون (۲.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در شهرهای جدید معادل سقف تسهیلات مرکز همان استان و بانرخ چهار درصد (۴٪) و مدت بازپرداخت بیست ساله بدون رعایت الگوی مصرف و نوساز بودن مسکن تعیین می شود.

معاون اول رییس جمهور

نسترن نساھد